

Çelişkilerin Engebeli Yolu

Gus Hall

ABD Komünist Partisi Genel Sekreteri

Franklin D. Roosevelt'ten bu yana ABD başkanları burjuva politikasının «yol ortası»ndan yürümeye çalışmışlardır. Bu, çelişkilerin çetin, sarp yolunda at sürme sanatıdır. Bu yol hiç bir zaman dümdüz olmamıştır, çünkü işçi sınıfına ve halka bazı ödünler vermeyi de içerir. Şimdiyse, kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesinin bir sonucu olarak, «yolun ortası» daralmış ve ciddi derecede aşınmıştır.

Carter Yönetimi'ni niteleyen kafa karışıklığı, kararsızlık, çelişkili söz ve eylemler, ABD tekeli kapitalizmini etkisi altına alan ve giderek şiddetlenen çelişkilerin bir yansımasıdır. Yalpalamalar, Carter'in kişiliksel özelliklerinden çok, «yolun ortası»ndaki aşınmanın ve ABD kapitalizminin elindeki seçeneklerin azalmasının bir yansımasıdır.

Kapitalizm kendi özgöl, yapısal çelişkileriyle birlikte doğdu. Birincil ve bütün çelişkilerin kaynağı olan çelişki, sermaye ve işçi sınıfları arasındaki, toplumsal olarak üretilen ürünlere toplu sahip çıkma uzlaşmaz çelişkisi-
dir. Kapitalizm pek çok evrelerden geçmiştir, ama bu sınıfsal çelişki, kapitalizmin bu Aşıl Topuğu, birincil ayırım çizgisi olmaya devam ediyor.

Sınıfsal çelişkinin birincil olma niteliğini sulandırma yolundaki sürekli çabalara karşı çıkmaya devam etmek zorunludur. Kimileri, bunu uzun bir çelişkiler listesi içindekilerden yalnızca birisiymiş gibi ele alarak sulandırıyorlar; başkaları, sınıf ilişkilerinin değiştiğini ve bu yüzden sınıf çelişkisinin, sınıf savaşımının ve işçi sınıfının özgöl rolünün geri planda kaldığını söyleyerek daha açıktan karşı çıkıyorlar. Kapitalizmin bu hayaller ülkesi kavramları oportünizm için bir özür hizmeti görüyor.

Tekelci sermaye ve onun egemenliği altındaki devlet çökmeye ilişkin sorunlarla uğraştıkça, temel sınıf çelişmesine yeni öğeler ekleniyor. Devletin tekelci sermayeden yana artan girişimleri, tekellerin ve çokuluslu şirketlerin büyümesi, yeni teknoloji düzeyi, işçi sınıfının bileşimindeki değişiklikler, dünya güçler dengesindeki değişme; bütün bunlar yeni sorunlar çıkarıyor. Ama bunlar kapitalizmin ta özü olan sınıf çelişmesini zerrece değiştirmez ya da onun yerini alamaz.

Böylece, bu birincil çelişki ve onun yeşertip ortaya saldığı sınıfsal fırtınalar, işçi sınıfı için zorunlu olarak, başlıca çıkış ve merkezsiz odak noktası olarak kalmalıdır. Carter Yönetimi'nin «yolun ortası»ndan at sürmeye çabalarırken, tökezleyip durmasının ana nedeni de sınıfsal çelişkinin derinleşip şiddetlenmesidir.

Kapitalizmin birincil çelişkesinin doğurduğu savaşımın yoğunlaştıkça, bütün öteki çelişkilerde de buna bağlı bir şiddetlenme görülür. Bu çelişkiler aynı zamanda Carter Yönetimi ve ABD Kongresi'nin üzerine ağır bir bölge düşürmektedir.

Bu çelişkilerin şiddetlenmesi büyük burjuvazinin saflarında bölünmeler yaratır, ancak gene de ayrılıklar ABD tekelci sermayesinin toplam çıkarlarının çerçevesi içinde kalır. Bunların büyük bir taktik önemi vardır; hele tekelci sermayenin bir kesimi ya da belli şirketler, halkın, dünya barışının, yumuşama ve ticaretin çıkarlarıyla uyuşan politikaların kendi yakın sınıfsal çıkarlarına yararlı olacağına inandıkları zaman bu önem daha da artar. Bu güçler geniş bir politik etkinliğe sahiptir. Bu gibi bağlaşımlar sallantılı, hassas ve kısa ömürlü olabilir, ama bunalım dönemlerinde savaşımın sonuçlarına katkı yapabilirler.

Kendi çıkarlarına en iyi hizmeti bir nükleer yıkıma götürebilecek karışıklık politikasında gören tekelci sermaye kesimleri vardır. Ama Carter yönetimindeki Brzezinski gibi, senatör Jackson, Moynihan ve Tower, ya da askersel üstyönetimin aktif ya da emekliye ayrılmış üyeleri gibi insanlığın geleceği üzerine kumar oynamaya hevesli nükleer manyaklar da vardır.

Mayıs 1978'de Carter'in Ulusal Güvenlik Danışmanı Brzezinski şöyle diyordu: «Nükleer silâhların kullanımının insan ırkının sonu olacağını söylemek hatalı olur. Bu bireyci bir düşüncedir ... kesin istatistiksel verilere göre konuşursak, eğer Birleşik Amerika tüm cephanesini Sovyetler Birliği üzerinde ve Sovyetler Birliği de tüm silâhlarını Birleşik Amerika'ya karşı kullanırsa, bu hiç de insanlığın sonu olmaz.» (1)

ABD egemen çeveleri arasında bölünmeler yaratan temeldeki sorunlar nelerdir? Bu bölünmeleri yaratan temel sorunlar şu noktalardaki ayrılıklardır: Toprağın ayağının altından kaymakta olduğu bir dönemde ABD

(1) «The New Yorker», 1 Mayıs 1978.

emperyalizminin karşısına dikilen yeni sorunlarla nasıl başedilecek; nasıl manevra yapılacaktır; nasıl geri çekilecek; bir düşüş döneminde, çelişkilerle nasıl karşı konulacak? ABD tekeldi devlet kapitalizminin özgül sorunları dünya kapitalizminin genel bunalımının yeni aşamasından elbette ki etkilenmektedir.

ABD Maliye Bakanı Michael Blumenthal şu sözleriyle ABD ve dünya emperyalizminin açmazını itiraf etti: «Dünyanın büyük sanayi güçlerinin liderleri bu günlerde ekonomi politika konularında her zaman aynı görüşleri paylaşmıyorlar. Ama bir konuda kesinlikle anlaşma içindedirler: yöneticilik sanatının bugünkü kadar yetenek gerektirdiği ve politika seçeneklerinin bu kadar daralmış olduğu zamanlar pek ender görülmüştür.» (2)

ABD emperyalizmi için bu «daralma» birçok yönlüdür. ABD dünya emperyalizminin egemen temel direği olmayı sürdürüyor, ama şu olgular, onun faaliyet alanının gittikçe daralmakta olduğunu bir göstergesidir: 1960'da ABD'nin dünya mamul mallar dışsatımındaki payı % 22'ydi; 1977'de bu pay % 15'e düştü. (3)

Dünya emperyalizmindeki eşitsiz ve kaygan eğilim ABD'nin, özellikle Batı Almanya ve Japonya ile, daha az ölçüde de öteki kapitalist ülkelerle olan ilişkilerini ciddi derecede etkilemektedir.

Bu çelişkilerin şiddetlenmesinin nedeni, genel olarak kapitalist dünya için «seçeneklerin daha daralmış» olmasıdır.

«Üç yanlı ülkeler» (4) daha çok «zirveler» toplar, sonu gelmeyen komisyonlar kurar, tonlarca rapor ve araştırma yayımlar ve birbirlerine vaadlerde bulunurlar. Ama bunlar dünya kapitalizminin iç bunalımına çözümler getiremiyorlar ve getiremezler de.

Dünya emperyalizmi ile dünya devrimci güçleri arasındaki çelişki, ve bunun odak noktası – sosyalist ülkeler ile kapitalist dünya arasındaki çelişki – ABD'ndeki gelişmeler üzerinde muazzam bir etki yapmaktadır. ABD dış politikasını belirleyen birincil çelişki budur. Tekeldi sermaye kesimleri ve Carter Yönetimi'nin üyeleri bu açmazın her iki boyununun da üzerinde oturuyorlar.

Bu çelişkinin yoğunluğu, ABD emperyalizminin, Sovyetler Birliği'yle bir

(2) «Foreign Affairs», Temmuz 1978, s. 728.

(3) «Monthly Bulletin of Statistics», Birleşmiş Milletler, Özel Tablo E. Haziran 1978.

(4) ABD, Kanada, Batı Avrupa ülkeleri ve Japonya gibi gelişmiş kapitalist ülkeler kastediliyor. 1973'de Rockefeller'ler bu ülkelerin önde gelen finans, sanayi, hükümet adamlarından ve aydınlarından oluşan bir komisyon kurdu. Komisyon emperyalist strateji ve taktikleri oluşturmaktaki – Editör.

askersel dengeyi kabul etmemek, silâhlanma yarışını kızıştırır. Bu, nükleer silâhların denetiminin ya da sınırlandırılmasının karşısındaki başlıca engeldir. Aynı zamanda Avrupa'da silâhlarda ve silâhlı kuvvetlerde karşılıklı indirim yapılmasının önündeki bir engeldir. Bu reddediş, barış içinde yanyana yaşama yolunun üzerindeki temel barikattır.

Bir askersel dengeyi ve ulusal kurtuluşu kabullenmek, bir madalyonun iki yüzü gibidir. Ulusal kurtuluşun gerçeklerini kabul etmeyi ve kendini ona göre ayarlamayı reddetmek, ABD'nin izlediği politikaların, dünyanın her köşesinde en'gerici, faşist ve militarist güçleri desteklemesine, bunlarla ortak komplolar hazırlamasına yolaçıyor. ABD emperyalizmi manevralar yapıyor ve «çoğunluğun egemenliği»nden söz ediyor, ama ulusal kurtuluşa karşı dünyadaki merkezzel güç olmayı sürdürüyor.

Brzezinski ile Kissinger'in «bağlantı» politikasının anlamı da budur. Yumuşama ve ticaret, Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist ülkelerin ulusal kurtuluş hareketleri ve savaşlarını desteklemekten vazgeçmeleri istemiyle «bağlantılandırılıyor». Sözümona «rejim muhalifleri» ve «insan hakları» konusu tam bir sahtekarlıktır. Gerçek olan, emperyalist yayılma ve «bağlantı» politikalarıdır. Afrika'daki gelişmeler «bağlantı» kavramlarının odağındadır.

Çelişkinin kaynağını şu olgu açığa çıkarıyor: ABD'nin ham petrol dışalımının % 38'i Afrika'dan gelir; ABD elmaslarının % 53'ü Güney Afrika'dan, %11'i Zaire'den gelir; ABD manganer cevherinin % 31'ini Gabon'dan sağlar; ferro-kromun % 34'ü Güney Afrika'dan, % 24'ü Güney Roddezya'dan gelir. ⁽⁵⁾ Bakır, kobalt ve kakaoya ilişkin benzeri yüzdeleri de bu listeye eklemek gerekir.

«Bağlantı» kavramı tam bir zorallım girişimidir. Bu, Güney Afrika'da kurtuluş ve bağımsızlık için savaşan halklara yardım ve destek sağlayan Sovyetler Birliği, Kuba ve öteki sosyalist ülkelere karşı yürütülen isterik kampanyayı açıklar. Bu isteri anlaşılabilir bir şeydir, çünkü ABD emperyalizmi Angola, Etiyopya ve öteki ülkeler halklarının utkularının dünyadaki karşılıklı güçler ilişkisini niteliksel olarak değiştirmekte olduğunu tamamen bilincindedir.

ABD dış politikasının başına dert olan çelişkilerin tam merkezinde iki dünya sistemi arasındaki çelişki bulunmaktadır. ABD emperyalizmi için sosyalizme geçişin verdiği bunalım en acı verici olanıdır.

İki dünya sistemi arasındaki çelişki, görelli ekonomik karşılaştırmalardaki değişmeden etkileniyor. 1977'de Sovyetler Birliği'nin ve sosyalist Avrupa ülkelerinin sanayi üretimi 1970'deki düzeyin % 75 üzerine çıktı, halbuki belli başlı kapitalist ülkelerin üretimi 1970'deki düzeyin % 26

⁽⁵⁾ «Department of State Bulletin», Mart 1978, s. 1.

üzerine çıkabildi. Bu yeni gerçekleri kabullenmesi ABD emperyalizminin başına yeni sorunlar açmaktadır.

Sosyalist ülkelerle ticaret ABD'nin dış ilişkilerinde önemli bir unsur haline gelmiştir. Bu ticaret ABD'nin dış ticaret dengesi üzerinde herhangi bir başka ticarete oranla en fazla olumlu etkiye sahiptir ve bir iki durum dışında sosyalist ülkeler tüm alıcılar arasında en iyi ödeme yapanlardır. Ancak, en yeni gelişmelerde her zaman görüldüğü gibi, bu ticaret de tekelci sermayeye kendi çelişkilerini sunmaktadır.

Bu kârlı alışveriş için giderek büyüyen bir açlık duyuluyor. Böylelikle, iş çevrelerinden, ticaret yasalarındaki Jacson-Vanik Değişiklikleri gibi ayırıcı ticari sınırlamaların kaldırılması yönünde büyük baskılar geliyor. Ama, kapitalizmin bu kârlı işe duyduğu açlık ile tekelci sermayenin sosyalizmin kalkınma hızı karşısındaki aşağılık kompleksi ve sinir bunalımları arasında bir çelişki vardır. Dünya güçler dengesi değişmekte devam ettiği sürece, ticaret sorunu, sosyalizmden yana gittikçe daha güçlü bir etken haline gelmektedir.

Sosyalist ülkelerle ticaret açlığını ekonomik devreler de etkiler. Ekonomi, devrenin alt noktasında iken ticarete duyulan açlık büyür. ABD'nin sosyalist ülkelerle olan ticaretindeki yeni etken, onun artık öteki kapitalist ülkelerin ticaret politikalarını denetim altında tutamayışdır.

ABD emperyalizminin başını ağrıtan iç çelişkilerde yeni bir nitelik vardır, çünkü bunlar dünyadaki geçiş bunalımıyla ilişkili olup, ondan etkilenmektedir. ABD emperyalizmi kapitalizmden sosyalizme tarihsel geçişin sarsıcı dalgalarının etkisinden kendisini koruyamamaktadır. Başvurabileceği yedeklerin kökü kuruyor. Bunalım öğelerini dışarıya satabileceği dünya alanları son derece sınırlı bir düzeye inmiştir. Bu da sürüşmeleri artırıyor, çelişkileri keskinleştiriyor.

ABD emperyalizminin mekanizmasını gemleyen iç ve uluslararası çelişkilerin çoğu iç içe geçmiş, karşılıklı bağlantılı bir duruma gelmiştir. Yeni dünya güçler dengesini kabullenmeyi reddeden bir dış politikaya karşı bir iç karşıtlık da vardır. Dış politikada bazı kaydırmalar yapmadan iç sorunlara çözüm bulmanın olanaksız olduğu bir düzeye gelinmiştir. Şu ana dek Carter Yönetimi bu yeni unsuru kabul etmek istememiştir, ama baskılar artmaktadır.

Bu yıl silâhlanma yarışı, her yıl % 10 tırmanan 130 milyar dolarlık bir askersel bütçeyle desteklenecektir. Bu silâh üretimi – pazara girmeyen malların üretimi – düzeyi enflasyon ve vergi artışları için büyük bir itici etken olmuştur. Askersel bütçe kabardıkça, toplumsal hizmetlere ayrılan kaynaklar kısılmaktadır. Böylece, saldırgan dış politika ve bunu destekleyecek askersel bütçeler yaşam düzeyinin düşmesi sonucunu getiriyor.

Bugünkü eğilim, dışardaki 2.500 kadar askersel üs için ayrılan fonlar

da içinde almak üzere askersel amaçlara yönelik harcamaların tırmanışı ile iç gereksinimler, toplumsal hizmetler, eğitim, konut yapımı, vb. arasında giderek büyüyen bir çelişki doğurmuştur. Askersel bütçelerle halkın gereksinimleri arasında «yolun ortası» büyük ölçüde ortadan kaybolmuştur.

ABD'nin üretimi ve dış ticareti silâha harcanan paraları dengelemeye yeterli değildir. Sonuç, süregiden bir dış ticaret açığı ve doların dünya para pazarlarında sürekli değer yitirmesidir. Doların dünya pazarında büyük değer yitirmesi gerçeklerden kopuk politikaların ürünüdür. ABD emperyalizmi doların zayıflığını kapitalist rakiplerine karşı bir silâh olarak kullanıyor. Kısa erimde bu durum belki ABD ürünlerinin rekabet gücünü artırıyor, ama Wall Street'tekiler kaçınılmaz ekonomik çöküntüyü hesaba katmadan kumar oynuyorlar.

İrkçılık ABD kapitalizminin bütünleyici bir özelliğidir. İrkçılık bir ek kâr aracıdır. Bu her zaman ABD emperyalizminin dış politikasının bir özelliği olagelmıştır. Bu da şimdi ciddi bir çelişki olarak ortaya çıktı. Bu çelişki ABD'nin Birleşmiş Milletler'deki temsilcisi Andrew Young'ın boğuşmak zorunda kalacağı bir çelişkidir. Afro-Amerikalılar ABD'nin Afrika'daki manevralarını desteklemiyorlar ve desteklemeyecekler. Onlar Siyah'ların demokratik çoğunluk yönetimi için verilen savaşlarını aktif olarak destekliyorlar. Öte yandan Carter Yönetimi, Carter'in Afro-Amerikan topluma yaptığı seçim vaatlerini de yerine getirmiş değildir.

Carter Yönetimi Afrika'da, ABD'nde uyguladığı ırkçı politikaları saklamıyor. Wilmington Onlusu'nun 280 yıllık mahkumiyet kararını gizleyemiyor. ⁽⁶⁾ Yüksek Mahkeme'nin Bakke hakkındaki ırkçı kararını ⁽⁷⁾ örtbas edemiyor. Aynı şekilde ABD'nde de, Afrika'daki ırkçı azınlık rejimlerine sağladığı desteği ve ırkçılık yanlısı manevralarını saklayamıyor.

Öte yandan ırkçılığa karşı savaşımın dünya çapında bir onay ve destekle karşılanmakta oluşu ABD emperyalizminin gerek içerde, gerekse dışardaki bu çelişkisine yeni bir boyut getiriyor.

(6) Federal ve devlet makamlarının Afro-Amerikalılar için adalet ve öğrenim hakkı hareketi üzerinde ulus çapındaki baskı girişimlerinin bir parçası olarak, 1971'de on yurttaşlık hakları savaşçısı, Wilmington liman kentinde yargılandı. ABD ve yurtdışındaki yığınsal baskı sonucunda bazıları koşullu olarak salıverildi, ama devrimci Ben Chavis de içinde olmak üzere geri kalanlar hâlâ tutuklu. Üstelik mahkumiyet kararının dayandırıldığı delilin düzmece olduğu tekrar tekrar kanıtlanmış bulunuyor.

(7) Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi araştırma merkezinde görevli 38 yaşındaki beyaz mühendis Allan P. Bakke'in, bir sağlık okulunda boş bulunan 100 kişilik yerden 16'sının ırksal azınlık grupları için ayrılması isteğiyle yaptığı başvurusu, Yüksek Mahkeme tarafından 28 Haziran 1978'de 4'e karşı 5 oyla alınan bir kararda «karşı ırkçılık» olarak nitelendirildi ve siciline suç olarak işlendi.

Derinleşen genel bunalım ve buna eşlik eden çelişkiler ABD kapitalizmini yeni yeni sorunlarla karşı karşıya bırakıyor. ABD bugün, uzun tarihsel dönemler boyunca en yüksek büyüme hızına sahip olmuş bir ülke durumundan alt sıralara düşmüştür. 1967 ile 1977 arasındaki yılda % 2,9'luk büyüme hızı, durgunluğa yakındır. 1967'de Avrupa'daki NATO ülkelerinin toplam gayri safi ulusal ürünü ABD'ninkinin % 81'ini buluyordu. 1977'de aynı kapitalist Avrupa ülkelerinin gayri safi ulusal üretimi ABD toplamının % 90'ına ulaştı. Askersel üretim sektöründeki eşi görülmedik büyüme hızı ve ABD egemenliğindeki çokuluslu şirketlerin gelişmesi ABD'nin genel üretim hızı üzerinde olumsuz bir etki yapmıştır.

ABD ve öteki emperyalist ülkeler kuşaklar boyunca baskı altındaki sömürge ve yarıömürge ülkeleri ucuz hammadde için özel depolar olarak kullandılar. Dünya güçler dengesindeki değişme sonucu, bu ilişkilerde de bir değişiklik meydana geldi. Bugün ABD şirketleri hammadde için belli ölçüde daha fazla bir ödeme yapmaya zorlanıyorlar.

Artık, ekonomik bunalımlardan kurtulmuş bir kapitalist gelecek tasarımlarından söz edildiği duyulmuyor. Bunun haklı nedenleri de var. Çünkü, üretim araçlarının özel iyeliği ve ücretli emek sömürsünden kaynaklanan ve kaçınılmaz olarak bunalımlara yol açan temeldeki çelişki yine tam bir işlerlik içindedir. Tekelci devlet kapitalizminin hiç bir manevrası, bu çelişkilerin nihai sonuçlarını ortadan kaldıramaz. Tipik bir ekonomik bunalımla sonuçlanan olay dizileri açıkça yol alıyor; faiz oranlarının yükseltilmesi, enflasyonun hızlanması, stokların artması, topraktaki ve öteki spekülasyon işlemlerinin hızla büyümesi. Gelişen ekonomik bunalımın ilk patlak verdiği yer petro-kimya, plastik ve gemi yapımı gibi sanayilerdeki fazla üretim bunalımıdır.

Tekelci devlet kapitalizminin bazı başka yeni yanları da var. Sıkı denetimler ve yeni teknolojiler nedeniyle, az üretimle az sermaye harcayarak, ama enflasyon fiyatlarıyla kârları artırabilir. Şirketler ayrıca, az sayıda işçiyi daha uzun süre çalıştırarak daha büyük kârlar elde edebilirler. Bu yüzden, milyonlarca insan işsiz dolaşırken, zorunlu fazla çalışma keskin bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Bu da sürekli işsiz ordusunu büyütecektir.

Karl Marks kredinin gelişmesini ve bunun sermayeye getireceği çelişkiyi önceden doğrulukla görmüştü: «Kredi sistemi üretici güçleri maddi gelişmesini hızlandırır ... Kredi aynı zamanda bu çelişkinin şiddetli patlamalarını – bunalımlar – hızlandırır.»⁽⁸⁾

Kredi sistemi, «şiddetli patlamalar»ın, olumsuzlukların birincil özellikler haline geldiği bir noktaya ulaşmıştır. Kredi sistemi – borç parayla iş yapma ve devleti yürütme sistemi – tek elci devlet kapitalizminin vazgeçil-

⁽⁸⁾ Karl Marks, Kapital, c. 3, s. 432.

mez bir özelliği haline gelmiştir. Borç para devreye girdiği zaman bir ekonomik özendirici işlevini görür. Ama, borç alanında herkesin de bildiği gibi, bundan sonra gelen iki sorun vardır; birincisi faizi ödele sorunu vardır; ikinci olarak paranın geri ödeneceği gün de gelir çatar.

ABD federal hükümetinin borç faizleri yılda 50 milyar dolara ulaşmıştır ve hâlâ artmaktadır: her yıl federal hükümetin 700 milyar dolarlık borcuna 50 milyar dolar eklenmektedir. Bunun bütçeye her yıl eklenmesi gerekir.

Yeni bağımsız ve gelişme yolundaki ülkelerin birçoğu da bugün yine bir kredi bunalımı noktasındadır. Gelişme yolundaki ülkelerin borçlu oldukları 400 milyar doların çoğunluğu emperyalist ülkelerin bankalarından alınmıştır. Bu borç üzerinden faiz toplamak yeni bir emperyalist sömürü biçimi olup çıkmıştır. Borçlu ülkelerin çoğu şimdi eski borçlarının faizlerini ödemek için borç alıyorlar. ABD hükümeti bugün özel ABD bankaları borçlarını toplayabilsin diye bu ülkelere borç veriyor. Marks haklıydı, bu kredi bunalımı dünya çapında «şiddetli patlamaları hızlandırmıştır».

Federal Rezerv Bankası'nın korunmalı duvarları arkasında ABD'nin bankacılık kuruluşları enflasyonla savaş bahanesiyle para arzını kısıyor ve faiz oranlarını yükseltmeye devam ediyorlar. Bu, işçi sınıfının tekelci sermayenin mali kesimince sömürülmesinin başta gelen bir özelliği olmuştur ve halka yeni bir yük bindirmektedir.

Buna, halkın kullandığı kredi sistemini de eklemek gerekir. Bu durum pazara katkı yapar, ama onun da bir kopma noktası vardır ki, bundan sonra olumsuz bir etken halini alır.

Büyük kentlerin de bunalımları vardır, çünkü bunlar borçla yaşamının bunalım noktasına gelmişlerdir. Belediye tahvillerini satın alan bankalar kredi vermeyi kesince, kentler bütün toplumsal hizmetleri kırmak ve eskilerinin faizini ödemek için yeni tahviller çıkarmak zorunda kalırlar. Böylece kredi sistemi ve onun kaçınılmaz bunalımı kapitalizmin çelişkilerinin çoğuna yeni bir boyut daha ekler.

Yeni teknoloji kullanımı da çelişkilere katkı yapar. Yeni teknolojinin üretici güçlere eklenmesi sermayenin organik bileşimini değiştirir, çünkü makineler görece olarak daha fazla yatırım yapılmış olur. Bu, kâr oranının kendi içindeki düşme eğilimine katkıda bulunur. Bu da karşılık olarak tekelci sermayeyi, düşen oranı üretim miktarını artırmak yoluyla karşılamaya zorlar. Bunlar pazar üzerinde herhangi bir gerçek denetime sahip olmadıklarından, bu önlem üretim ile pazar arasındaki çelişkiyi şiddetlendirme eğilimi taşır.

Kapitalizmin tekelci devlet aşamasında devlet giderek ekonomik sürecin daha çok bütünüleyici bir özelliği haline gelir. ABD'nde devlet, tekelci sermayenin ağına yüzlerce yolla bağlanmıştır. Büyük işadamları «büyük hükümet müdahalesi»ne karşı yaygara koparırlar. Ama devlet bir kenara

çekilecek olsa, ya da bırakıp, tekellilik öncesi tarihlerdeki sınırlı rolüne geri dönse, tüm kapitalist sistem yuvarlanır giderdi. Bu da yeni çelişkilerden biridir. Büyük sermaye «müdahale»yi istiyor, ama ancak yararlarını görmek koşuluyla. Carter Yönetimi aynı zamanda bu açmazın men-geneleri arasında da yalpalayıp duruyor.

Tekelci sermayenin ilk yıllarında finans merkezlerini ve hatta bankaları ya da şirketleri kendilerine özgü bölgesel etkinlikleriyle ayırdetmek olanaklıydı. Petrol şirketleri yalnızca petrol şirketleriydi ve çelik şirketleri çelik üretimiyle sınırlıydı. Tekelci devlet kapitalizminin gelişmesi ve mali kuruluşların yükselmesiyle, bu çizgiler karmakarışık bir hal aldı. Ayrı kuruluşların çıkarlarını ayırdetmek zorlaştı ve öz çıkarlar içiçe geçti. Bu da ABD kapitalizminin çelişkilerine yenilerini ekledi ve bunları karmaşıklaştırdı.

Sınıf düşmanının safları arasındaki çelişki ve bölünmeleri görüp anlamak her zaman önemli oldu. Bu nokta, bütün sorunlar tarihsel geçişe bağlı olduğu için, bu dönemde çok daha önemlidir. Böyle bir anlayış baskının nereye yöneltileceği ve kimlerle bağlaşılmaya gidileceği hakkında bir fikir verir. Ve birincil sınıf çelişkisinin doğru kavranışı, dikkatlerin odak noktasını sınıf savaşımı üzerinde tutmayı sağlar.

Şimdi Carter Yönetimi büyük bir güvenilirlik bunalımı içindedir. Bu da Carter'in iki yüzlü demagojilerinin sonucudur. «Üç yanlıcılar»ın yeğlediği aday olarak seçimi kazandı. Ancak, seçimi kazanabilmek için başta işçiler olmak üzere öz çıkarları tekellci sermayenin çıkarlarıyla çelişen halk güçlerinden, ırkçı baskı altındaki azınlıklardan ve alt ve orta katmanlardan gelen kesimlerden oluşan bir seçim koalisyonunu biraraya getirmesi gerekti.

Bu kalıyonu derlemek ve birarada tutmak için yoğun bir popülist demagojiye başvurmak zorunda kaldı. Carter, temel ilkesizliğinden ötürü, en güçlü akım olarak neyi görüyorsa onun yanında yürüme yolundadır. Ama, rüzgarın yönünün değiştiğini gördüğü anda bir başka yöne kaymak için her zaman açık kapı bırakır. Bu Carter'in eylemlerinden ve özellikle de en yakın danışmanlarının bileşiminden görülmüyor.

Bu olgu kendini en çarpıcı biçimde dış politikada gösteriyor. Vance ile Warnke yumuşamanın zorunlu olduğuna ve egemen sınıfın çıkarlarına en iyi hizmet edeceğine inanmış görünen ılımlı kişiler kimliğindedirler. Bunlar aynı zamanda silâhlanma yarışında bazı denetimlerden yanaymış gibi görünüyorlar. İlimlilerden Andrew Young genellikle ABD emperyalizminin «üçüncü dünya»daki, özellikle Afrika'daki yüzünü oklamak gayretindedir. Bu nedenle bazı ödünler veren eski emperyalist politikadan «farklı» ve «yeni» diye satılabilecek bir tür yenisömürgecilik politikası peşindedir. Öte yandan, bir «Rockefeller beslemesi» olan Brzezinski, sert,

profesyonel, doğuştan bir anti-Sovyetist, bütün dünya sorunlarını sosyalizme ve Sovyetler Birliği'ne karşı beslediği düşmanlık açısından gören bir soğuk savaş yanlısıdır. O, çatışma ve silâhlanma yarışının tırmandırılmasını arzulamaktadır.

Carter bu uzlaşmaz gruplaşmayı, aynı anda iki yönde de hareket etmeye çalışarak birarada tutuyor. B-1 bombardıman uçağını durduruyor, ama gezici roketleri (cruise missile) onaylıyor. Bir gün nötron bombasından yana, bir gün karşı oluyor. Bir başka gün ise henüz karar vermediğini, Sovyetler Birliği'nin karşılığında bir şeyler vermesini beklediğini söylüyor. Carter Yönetimi ideolojisi ve politikası bakımından bir büyük sermaye yönetimidir, ama bütün çelişkilerin her iki yönüne de oynamaya çalışmaktadır.

Egemen tekeli grupların saflarındaki aynılıkları temsil eden farklı danışmanlardan ötürü, Carter, kararsızdır. Bunların kimisi ondan Sovyetler Birliği ile anlaşmasını ve ülkedeki aşırı bunalımın yolaçtığı gerginlikleri yumuşatmasını istiyor; öbürleri ise silâhların çoğaltılmasından ve ilk vuruşu yapabilme olanaklarının yaratılmasından yana çıkıyorlar. Lenin, can çekişmekte olan bir sınıfın değerlendirmelerinde tamamen akılcı olmayacağını söylerken çok haklıydı.

Bıkıp usanmadan yayılan ve Carter'in görünüşte kabul ettiği bir görüş var: Ülke şimdi sağa kaymıştır ve etkisinin zayıflamasına «katılık»tan yoksun oluşu neden olmuştur. Bu yüzden Carter şimdi demagogik bir şekilde kendini «katı»ymış gibi gösterme çabasına girmiştir. Carter çoğu sorunların her iki yönü üzerinde de kesin bir tutum alır.

Bir dizi nazik ve karmaşık konuda insiyatifi ele geçirmiş olan iyi koordine edilmiş, iyi finanse edilen, son derece hünerli ve kurnaz «yeni görünümü» bir sağın ortaya çıkmasından ötürü, ortam daha karmaşık bir hal almıştır. Ve bu «yeni görünümü» sağ, saldırganca atılımla, kendisini gerçekten çoğunluğun adına konuşuyormuş gibi göstermiştir. Bunun böyle olmadığı çeşitli seçimlerden, yığın eylemlerinin ve hareketlerinin yükselen dalgasından anlaşılabilir. Sovyetler Birliği'yle yumuşama konusunda yapılan kamuoyu yoklamaları sürekli olarak % 71 ya da daha yüksek bir desteğin varlığını gösteriyor. Ve nötron bombası hakkındaki son Harris Yoklaması 1977'de bombadan yana çıkan çoğunluktan, bombaya karşı çoğunluğa doğru bir kayma olduğunu ortaya koydu.

Demek ki, ülke, sağın bir hayli başarılı bir şekilde göstermeye çalıştığı gibi sağa yönelmemiştir. «Yeni» aşırı-sağın başarıları ve temsil ettiği artan tehlike daha inceltilmiş bir çeşit güvenden ve büyük işadamları topluluğunun çok daha büyük bir kesiminden gördüğü destekten kaynaklanıyor. Bunun varlığı artık «deli» ya da «çılgınlar»la sınırlı değildir. Böyleleri hâlâ var, ama John Birchers yeni «yığın» yaklaşımına ilişkin

ikinci bir çerçeveyi kabul etmeye hazır görünüyor. Bu yaklaşım, yığınsal akımları ve duyguları bölgelere, etnik gruplara ve özel çıkar gruplarına göre titiz bir bilgisayar araştırmasından geçirmeyi ve bunların herbirine ayrı, demagogik bir çağrıyla yönelmeyi kapsıyor. Bilgisayarlar çağrılarını en büyük sonuçları verecek yerlere yöneltmesinde kullanılıyor. «Yeni» sağ çağrılarını tepki olarak gericilik üreten duygusal konular üzerinde yoğunlaştırıyor. Gerçekler karşıtlarını ifade edecek biçimde kendi ortamından çıkarılıyor.

Böylece yumuşama ve SALT II «Moskova'ya teslimiyet» biçiminde yorumlanarak çarpıtılıyor; kürtaj hakkının yadsınması «yaşam hakkı» olup çıkıyor; iş reformu yasası «emek patronluğuna payanda» olarak damgalanıyor; Panama Kanalı anlaşmasına «bizim kanalımızı başkasına vermek» deniyor; enflasyon ve vergiler sürekli olarak çalışan herkesi içinde saydıkları «orta sınıfa karşı saldırılar» olarak görülüyor; işsiz gençlik ve sağlığı yerinde olan kişiler, ırkçı açılardan, çalışmayacak denli tembel ve sadakayla yaşamak isteyen insanlar diye tanımlanıyor; ayrımcılığa son verme uğraşlarından kaynaklanan olumlu eylemler «karşı ayrımcılık» diye çarpıtılarak sunuluyor.

Birçok seçimde görüldüğü gibi, sağ, ülkede çoğunluğu temsil etmiyor. Ama sağ yandaşlarını canlandırma, harekete geçirme ve örgütleme yeteneğiyle, çoğunluk olduğu görünümünü veriyor ve çoğunlukla ihmal sonucu çoğunluğu sağlıyor.

Hesaba katılması gereken bir başka etken de, Kongre'de – «Kongre'nin yetkilerini yeniden elde etmek» adına – çok aktif ve saldırgan bir gerici, soğuk savaş yanlısı sağ blokun ortaya çıkmasıdır. Bu blok Carter Yönetimi üzerinde ağırlığını duyuruyor. SALT II konusunda anlaşmaya varılmadan önce bile Jackson, Byrd, Moynihan, Baker ve bağlaşıklarının bu gerici bloku red oylarını açıktan açığa ortaya sürmüştü.

Çelişkilerin yeni düzeyi, yeni yığın hareketlerini teşvik ediyor. Son çözümlemede, şu anki gelişmelerin niteliğini ve tarihin doğrultusunu belirleyecek olan bu yığınsal karşılıktır.

Carter Yönetimi'ne hareketin gerçekçi bir değerlendirmesine dayalı politikalara geçmesi yönünde içerden ve dışardan gelen baskılar artmaya devam edecektir. Birleşik Amerika halkı soğuk savaş politikasına dönülmesini kabul etmiyor.

Ekonomik İlerlemenin Güçlü Bir Etkeni

Vaklav Hula

*Çekoslovakya Komünist Partisi Merkez Komitesi
Prezidyum üyesi, Çekoslovak Hükümeti Başkan Vekili*

1979'un Ocağında, Bulgaristan, Çekoslovakya, Macaristan, Polonya, Romanya, ve Sovyetler Birliği'nin Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'ni (EYK) kurma tarihsel kararını aldıkları Moskova toplantısından bu yana otuz yıl geçmiş olacak. EYK dünya sosyalist sisteminin ekonomik gelişiminin doğurduğu görevlerin üstlenilmesinde kardeş ülkelerin çabalarını uyumlaştırmak, aralarındaki ekonomik işbirliğini genişletip derinleştirme uğraşlarını koordine etmek ve ekonomilerinin dengeli gelişmesini sağlamalarına yardımcı olmak amacıyla kuruldu. 1954'de Demokratik Alman Cumhuriyeti, 1962'de Moğolistan ve 1972'de Kuba EYK'ne girdi. 1978'de Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti, Konsey'in onuncu üyesi oldu.

Bu uluslararası ekonomik örgüt çalışmalarını daha başından sosyalist, proleter enternasyonalizmi, tam eşitlik, ulusal çıkarlara saygı ve egemenliğe saygı, karşılıklı yarar ve yoldaşça yardımlaşma ilkelerine dayandırdı. Bu ülkelerin Marksist-Leninist partilerinin faaliyetlerinin ana çizgilerinden biri, birbirleriyle olan ekonomik bağların her yönde gelişmesine öncülük etmektir. Bu ülkelerin politik, ideolojik ve ekonomik sorunlarla uğraşlarında artan birlik ve işbirliği, aralarındaki ekonomik işbirliğinin genişleyip derinleşmesine ve bu yoldaki her güçlüğün üstesinden gelmeye yönelik olan ortak strateji çizgilerini belirlemeleri ve uygulamaları açısından muazzam bir öneme sahiptir.

EYK'nin otuz yıllık deneyi, bu ülkelerin uyumlu ve dengeli faaliyetlerinin, çeşitli işbirliği biçimlerinin geliştirilmesine ve gerek tek tek ülkelerde, gerekse tüm toplulukta sosyalist kuruluşun karmaşık sorunlarının çözümüne ve hızlı ekonomik büyümenin gerçekleştirilmesine değeri ölçülemeyecek bir yardımda bulunduğunu gösteriyor. Bu, topluluğun ekonomik gelişmesinin en başarılı bir şekilde ilerletilmesine ve çeşitli tarihsel nedenlerle sosyalizmin maddi ve teknik temelini kurmakta geri kalmış olan sosyalist ülkelerin kalkınmasının hızlandırılmasına yardımcı olmaktadır.

EYK'nin kuruluşundan bu yana kardeş ülkeler, üretim güçlerini yüksek bir düzeye çıkarmış, sosyalist üretim ilişkilerini sağlamlaştırmış ve yaşam düzeylerini hızla yükseltmişlerdir. Sosyalist topluluk bugün büyük ölçekli bir hammadde tabanına, geniş bir araştırma ve geliştirme potansiyeline, yaygın sanayilere – imalat, makine yapımı, kimya – ve modern bir tarıma sahip güçlü bir ekonomik komplekstir.

1975'de EYK ülkelerinin sınai üretimi 1970 düzeyinden % 45 faylandı; 1975'de sınai gelişmenin her yüzde birimi 1970'dekinden 10 kat daha ağırlıklıydı. Bu beş yıllık dönemde yalnızca sanayi artışı mutlak rakamlarla 1950'deki sanayi çıktısının beş katı kadardı.

Topluluk günümüzün en dinamik gücüdür. EYK ülkeleri hammadde ve enerji sorunlarının çözümüne ve topluluk içinde çıkarım ve imalat sektörlerini uyumlu bir şekilde geliştirmeye her zaman büyük özen göstermiştir. EYK kurulduğu sıralarda, üyeleri, dünya sanayi ürününün beşte-biri kadarını ürettiyordu; bugün bu oran üçte-birin üzerindedir. 1950'de EYK'nin Avrupa'lı üyeleri, Avrupa'nın ekonomik potansiyelinin % 31'ini elinde bulundururken, 1977'de bunun % 53'üne sahipti; sermaye yatırımı rakamları % 32'den % 56'ya ve ulusal kökenli enerji kaynakları % 45'den % 76'ya çıkmıştır. 1975'in sonunda EYK ülkelerinin sanayi ürünleri AET'ninkinin iki katıydı ve 1971'den 1975'e değin bu ülkelerin sanayisi gelişmiş kapitalist ülkelerin sanayisinden dört kez daha hızlı gelişti. Bu durum, hâlâ yetmişlerin ortalarındaki ekonomik, hammadde, parasal ve mali bunalımların neden olduğu sıkıntıların üstesinden gelmek zorunda olan kapitalist dünya ekonomisinin içinde bulunduğu durumla tam bir karışıklık içindedir.

EYK ülkelerinin gelişme düzeylerinin giderek yakınlaştırılması Topluluğun ekonomik potansiyelinin belirleyici bir özelliğidir. Bu, sosyalist dünya için, sosyalist enternasyonalizm ilkelerinden kaynaklanan ve sosyalist ülkelerin birliğini pekiştiren nesnel bir süreçtir. Kardeş ülkelerin gelişme düzeylerine ilişkin olumlu değişiklikleri gösterecek birkaç somut örnek verelim. EYK kurulduğu zaman, Avrupa'lı EYK üyesi ülkelerde kişi başına düşen en yüksek ve en düşük ulusal gelir arasındaki oran 3'e 1 düzeyindeydi. Bugün bu oran yalnızca 1,5'e 1'dir.

1950 ile 1977 arasında bu ülkelerin ulusal geliri ve sanayi üretimindeki büyüme hızına ilişkin rakamlar da bu eğilimi kanıtlıyor:

	Ulusal Gelir	Sanayi Ürünü
SSCB	7,6 kat	10,9 kat
DAC	5,7	8,0
Çekoslovakya	4,5	7,5
Macaristan	4,5	7,8
Polonya	6,7	14,1
Bulgaristan	9,8	20,3
Romanya	12,0	25,9

Ekonomik bakımdan daha güçsüz olan ülkelerin daha büyük bir büyüme hızına sahip olduğunu görüyoruz.

EYK ülkelerinin başarılı gelişimini, ulusal ekonomilerin yapısında meydana gelen, sermaye yatırımlarının sanayiler arasında ulusal ekonomik önlemlerine uygun olarak planlı bölüştürülmesine dayanan ilerici değişiklikler de doğrulamaktadır. Sosyalist kuruluşun her evresinde bu fonların büyük bir kısmı sanayinin geliştirilmesine ayrılmıştır. 1970–1977 arasında EYK ülkelerinin ekonomik yatırımları, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki % 18'lik artışa karşılık, % 60 çoğalmıştır.

EYK ülkelerinin ekonomik gelişmesinin başlangıç aşamaları en başta ekonomik komplekslerinin makro yapıları içinde derin değişikliklerle damgalanmıştı, ama şimdi bunların ekonomik yapılarını bir mikro düzeyde değiştirme zorunluğu vardır, bu uluslararası sosyalist işbölümünün derinleşmesini ilerletecektir. Bu, uluslararası işbirliğinin ve sosyalist ekonomik bütünleşmenin üstünlüklerinden yararlanarak, yatırımların etkinliğinde daha çarpıcı bir artış ve birikim fonu yoluyla gerçekleştirilebilir.

EYK ülkelerinin sanayileşmesinin ve ekonomilerindeki yapısal değişmelerin en önemli toplumsal sonuçları arasında işsizliğin ortadan kalkmasını, aktif nüfusun çoğalmasını, tek tek sektörlerde insan gücü dağılımındaki niteliksel değişimleri (özellikle tarımdan sanayiye akış) ve keşfolunmamış insan gücü kaynaklarının daha etkinliktir kullanımlarını sayabiliriz.

Sosyalist ülkelerin sanayiindeki istihdam, ulusal ekonomideki toplam istihdamdan çok daha hızlı büyüyor. Nitekim, çalışan nüfusun yaklaşık % 30'u Avrupa'lı EYK ülkelerinin sanayiinde çalışıyor, oysa 1950'de Bulgaristan ile Romanya'da çalışan nüfusun ancak % 10'u sanayideydi. Başka bir tipik gelişme de, bir yandan tarımsal üretim çıktısı sürekli artarken (son 25 yılda EYK ülkelerinin tarım ürünleri 2,5 kattan çok artış göstermiştir), tarımda çalışan insan gücü oranının azalmasıdır. Bu, bir yanda sanayide iş sayısının çoğalmasına, öte yanda da tarımın sosyalist dönüşümüne ve giderek küçük ölçekli tarımsal üretimden ileri teknoloji kullanımına ve yüksek bir makineleşme düzeyine dayanan büyük ölçekli tarımsal üretime geçişine bağlıdır. Kapitalist ülkeler kapitalizmin ortadan kaldırmaktan aciz olduğu kalabalık bir işsiz ordusuna sahipken, sosyalist topluluk ülkelerinde istihdam sürekli büyümektedir.

Sosyalist ülkelerin ekonomik gelişmedeki başlıca amacı, halkın yaşam düzeyini yükseltmek, maddi ve toplumsal güvencini artırmak, erkek ve kadınların uyumlu fiziksel ve ruhsal gelişmelerini sağlamak, yani tamamen sosyalist yaşam tarzını yetkinleştirmek ve bireyin tam gelişimini sağlamaktır. EYK ülkeleri komünist ve işçi partilerinin kongrelerinde benimsenen ve başarıyla gerçekleştirilen ekonomik ve toplumsal programların

an● görevi, halkın sürekli büyüyen maddi ve kültürel gereksinimlerini karşılamak ve yaşam düzeyini yükseltmektir.

Sosyalist ülkelerde gerçek ücretler tam istihdamla birlikte sürekli artmıştır. Nitekim, 1971–1975 arasında EYK ülkelerinde işçi başına gerçek ücret yılda % 2,5–4,3 dolayında yükselmiştir. Emekli maaşları, çocuklu ailelere yardımlar ve öteki toplumsal güvence türleri de sürekli artmıştır. Bütün EYK ülkelerinde tüketimin yapısında niceliksel bir büyüme ve niteliksel bir iyileşme görülmüştür, bu gıda maddeleri ve mamul mallar için sözkonusudur.

Büyük çaplı konut yapımındaki dengeli gelişme, öteki toplumsal ve demografik politikaların merkezinde bulunmaktadır ve de sosyalist toplulukta yaşam düzeyinin yükseltilmesinde önemli bir etkidir. 1971–1975 arasında EYK ülkeleri her yıl bin kişiye 5–10 konut dikti, bu beş-yıllık dönemde (1976–1980) ise konut yapımı hacmi daha da büyüyecektir. Konut koşullarını iyileştirmeyi sürdürmek için yeni dairelere daha iyi kompleks donatım kurulmaktadır, bu da yeni konut yapımı giderlerinin yaklaşık % 25'ini bulan tahsisatlardan sağlanmaktadır.

EYK ülkelerinde, özellikle emekli maaşları ile yardımların artırılması, halk sağlığı hizmetlerini, eğitim, kültür, fiziksel yetiştirme ve spor olanaklarının geliştirilmesi için kullanılan toplumsal tüketim fonlarında düzenli bir yükselme vardır. EYK ülkeleri devlet bütçelerinin % 10 ile 20'sini bu amaçla harcıyorlar. *Pek çok toplumsal tüketim tipiyle dünyada başta geliyorlar.*

Ekonominin yüksek vasıflı uzmanlara duyduğu sürekli büyüyen gereksinimi karşılamak için de çok şeyler yapılıyor. 1975'de EYK ülkeleri, 1970'dekine oranla % 22 – % 46 kadar daha fazla orta ve yüksek öğrenim görmüş uzmana sahipti ve bu uzmanların sosyalist eğitim sistemiyle yetiştirilmeleri onların daha da fazla sayıda uzman yetiştirmelerini olanaklı kılıyor. Kapitalist dünyadaki işsizlik felaketi genellikle okul ve yüksekokul mezunlarını en ağır biçimde etkiler, oysa sosyalist ülkelerde genç uzmanlar her zaman iş bulabilme güvencesine sahiptirler ve mesleksel bilgilerini daha da ilerletmek için önlerinde iyi açılımlar vardır.

EYK ülkelerinin ekonomik işbirliği biçimleri, ekonomik potansiyellerinin büyümesiyle birlikte genişlemiş ve derinleşmiştir. Bu, karşılıklı ilişkilerde ardıcılığı ve dengeyi sağlayan ve üretimde uzmanlaşma işbirliği için, bilim ve teknolojiye ortak çalışmalar için geniş fırsatlar yaratmış olan ekonomik planların koordinasyonuna dayanmaktadır.

Yetmişlerin başlarında EYK ülkeleri, uzun bir dönem boyunca belirli amaçların elde edilmesine yönelik daha yüksek işbirliği biçimlerin bulup pratikte adım adım gerçekleştirmenin zorunlu olduğu bir düzeye eriştiler.

Bu, EYK'nin 1971 yılındaki 25. Oturumu'nda benimsenen sosyalist ekonomik bütünleşme Kapsamlı Programı'nı üretti. Sosyalist topluluk ülkelerinin ekonomilerinin geliştirilmesi ve bütünleştirilmesi yönündeki bu program, üretimin belli başlı alanlarında, bilim, teknoloji ve ticarette bütünleşme sürecinin ana hatlarını ve görevlerini belirliyordu. EYK'nin 1975 tarihli 29. Oturumu'nda 1976–1980 dönemi için çok yönlü bütünleşme önlemlerine ilişkin bir anlaşmalı plan benimsendi. Bu plan, 1980 yılının sonuna dek uluslararası uzmanlaşma ve üretimde işbirliği yoluyla ortak yapıma ve üretim kapasitelerinin genişletilmesine, ve bir dizi temel bilimsel-teknik sorunun çözümüne yönelik en önemli önlemleri içermektedir.

EYK'nin 1978 Haziranındaki 32. Oturumu, sosyalist topluluk ülkelerinin Kapsamlı Program'ı ve çok yönlü bütünleşme önlemleri planını uygulamakta büyük başarılar kaydettiğini bildirdi. Dikkatler, söz konusu ülkelerde maddi, mali ve insan gücü kaynaklarının birleştirilmesine dayalı önlemler üzerinde toplandı; bunlar, anlaşmalarla belirlenen uç sınırlar içinde gereksinimlerini karşılama kolaylıklarını yaratacaktır. Böylesi önlemler arasında Soyuz gaz boru hattının (Orenburg'dan SSCB'nin Batı sınırına) kurulmasını sayabiliriz. Üretimde özellikle makinecilikte uluslararası uzmanlaşma ve işbirliği konusunda da belirgin bir ileri adım atılmıştır.

Kardeş partiler bütünleşme süreçlerini, bunların ürünleri ve eğilimlerini değerlendirirken, tüm işbirliği sisteminin yeni ve daha yüksek bir düzeye varmış olduğu sonucunu çıkardılar. Dünya sosyalist topluluğunun gelişimine hükmeden nesnel sosyalist yasaların faaliyet alanı genişlemekte, ekonomik işbirliği derinleşmekte ve kardeş ülkelerin ekonomileri, her ülkenin ve tüm olarak topluluğun yararına birbirlerini tamamlamak yolunda gittikçe artarak ilerlemektedir. Gerek sosyalist kuruluştaki, gerekse uluslararası arenada ortak amaçlara ulaşmak için kardeş ulusların, bunların devletlerinin ve komünist partilerinin uluslararası bağları ve birlikte uyumlu faaliyet göstermeleri giderek daha da önem kazanmaktadır. Nitekim, yeni ekonomik ve politik gerçeklikler, EYK ülkeleri arasında daha büyük bir işbirliği ve birlik gerektirmektedir.

Bütün bunların yanı sıra, eldeki uluslararası deneyim ve beş yıllık dönemin çerçevesini fersah fersah aşan bütünleşme sürecinin artan karmaşık niteliği, EYK ülkelerinin aynı anda gelecek dönem için büyük ölçekli birleşik eylem programları hazırlamalarını ve uygulamaya koymalarını gerekli kılmaktadır. EYK'nin 32. Oturumu bu noktada önemli bir ilerleme getirdi: Enerji, akaryakıt ve hammadde alanında, tarım ve besin sanayii, ayrıca makine yapımı dalında uzun erimli amaca yönelik programlar benimsedi. Bu programlar 1990'a dek sürecek dönem için hazırlandı; uzun bir dönem boyunca işbirliği stratejisini belirleyen bu programlar sosyalist ekonomik bütünleşmenin üstünlüklerinden daha iyi yararlanmak,

üretimde uzmanlaşma ve işbirliğini daha da genişletmek ve bilim ve teknolojinin en yeni başarılarını uygulamaya geçirmek için fırsatlar yaratıyor. EYK ülkeleri arasındaki işbirliğinin kapsamının, bu ülkeler arasındaki bütünleşmenin daha hedefli ve amaca yönelik olmasıyla kayda değer ölçüde zenginleştiği kuşkusuzdur.

Bu işbirliğinin dengeli gelişimi sosyalist ekonomik bütünleşmenin üstünliklerini sergilemekte ve onun kapitalist tipte bütünleşmeden temelde farklı olduğunu göstermektedir. Kapitalist ülkelerdeki egemen tekelci eğilimler, en başta dev uluslar-ötesi (trans-nasyonal) şirketlerin kurulmasında kendini gösteriyor. En fazla kâr yasasından kaynaklanan kapitalist bütünleşme ekonomik gelişme düzeylerindeki farklılıkları ortadan kaldırmaz ve kaldırmıyor. Tersine, bu farklılıkları genellikle daha da büyütüyor. Bu bütünleşme sınıfsal özû bakımından işçi sınıfının çıkarlarına karşı yöneltmiştir ve onun maddi ve toplumsal güvenç istemlerinin karşısına dikilmektedir.

Sosyalist ekonomik bütünleşme, buna katılan bütün devletlerin çıkarlarını karşılar. Ekonomik gelişme düzeylerindeki farkların aşılmasını ve tüm olarak sosyalist topluluğun pekiştirilmesini sağlar. Kapitalizmde ekonomik bakımdan zayıf ortaklar, aslında bütünleşme topluluklarında eşitsiz bir konumu kabullenmeye zorlanır, oysa sosyalist bütünleşme gönüllü katılma ve tam eşitlik ilkelerine dayanmaktadır. Sosyalist bütünleşmenin amacı sosyalist ülkelerdeki tüm halkların maddi ve toplumsal güvencinin artmasını ve bireylerin tam gelişimini sağlamaktır.

Sovyetler Birliği EYK'nin çalışmalarında istisnai derecede önemli bir rol oynamıştır ve oynamaya devam etmektedir. Burjuva propagandacıları Sovyetler Birliği'nin öteki EYK ülkeleri «köleleştirmek» ve kendi işbirliği koşullarını «dayatmak» amacıyla geniş ekonomik potansiyelini kullandığını ileri sürüyorlar. Ama öteki kardeş uluslar gibi, Çekoslovak halkı da, EYK içindeki otuz yıllık deneyine bakarak, SSCB'nin sosyalist enternasyonalizmin ilkelerine bağlı olduğuna ve öteki sosyalist ülkelerle olan ilişkilerinin *tam eşitlik, dostluk, kardeşçe yardımlaşma* ve karşılıklı yarara dayandığına inanıyor. Uluslararası sosyalist işbirliğinin başarıyla gelişmesi her zaman SSCB'nin ekonomik potansiyeline, doğal kaynaklarına, yüksek teknoloji aygıtları, donatım ve temel hammadde, öbür maddeler ve enerji sağlamasına dayanmıştır. Aynı zamanda SSCB planlama, yönetim, bilim ve teknoloji alanlarındaki deneyimlerini de cömertçe paylaşmıştır. Leonid Brejnev 25. SBKP Kongresi'ne sunduğu Raporu'nda şöyle diyor: «Biz, kardeş ülkeler tarafından kolektif olarak planlanan önlemleri, bunlara ilişkin yükümlülüklerimizi titizce ve kesinlikle yerine getirmenin Devlet Planlama Komisyonu'nun, bakanlıkların, dairelerin, üretim birlikleri ve işletmelerin ve de bu olandaki herkesin kutsal ödevi olduğuna inanıyoruz. Halkımızın bu konuları yerinde bir sorumluluk duygusuyla ve bunların

sosyalist topluluk ve dünya sosyalizminin başarıları için taşıdığı olağanüstü önemi tamamiyle kavramış olarak ele alacağına olan inancımı belirtmemeye izin verin.» (1)

SSCB tüm o muazzam bilimsel ve teknik potansiyelini hizmetimize sunmuştur. Bizim Prag'daki metro, Jaslovske-Bohunice atom enerjisi santrali, Pilsen'deki atom reaktörü işletmeleri, vb. gibi son derece önemli yüksek teknolojiye dayalı projeleri onunla işbirliği içinde ve onun yardımıyla gerçekleştirmekte olduğumuzu belirtmek yeterlidir.

Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti, kuruluşundan bu yana EYK'nin çalışmalarında aktif bir yer almıştır. Ekonomik gelişmemizdeki başarılar öteki sosyalist ülkelerle ekonomik işbirliğimizin genişleyip derinleşmesiyle organik olarak bağlantılıdır. Gustav Husak 1976 yılındaki 15. ÇKP Kongresi'ne sunduğu Raporu'nda şöyle diyordu: «Sosyalist ülkeler ekonomik bakımdan birbirlerine yakınlaştıkça ve sosyalist topluluk pekiştikçe, ulusal ekonomimizin gelişmesi için dış ekonomik ilişkilerin taşıdığı önem giderek artar. Uluslararası sosyalist işbölümüne daha da geniş ölçüde katılmak etkinliğin artırılmasında, gereksinimlerimizin karşılanmasında ve ekonomimizin dengeli gelişiminin sağlanmasında önemli bir etken haline gelmektedir. Sovyetler Birliği ve öteki EYK ülkeleriyle işbirliğinin derinleştirilmesi, ekonomimizin uluslararası işbölümüne katılırken içinden geçtiği ana kanaldır.»

Çekoslovakya'nın EYK'nin çalışmalarına katkısı, sosyalist topluluğun gücünün ortması ve çeşitli işbirliği biçimlerinin yetkinleşip gelişmesiyle birlikte çoğalmıştır. İlk yıllarda yeterince gelişkin bir sanayiden yoksun bulunan sosyalist ülkelere makine ve donatım sağladık. Bugün, sosyalist ekonomik bütünleşme için Kapsamlı Program ve çok yönlü bütünleşme önlemleri planı uygulanırken, Çekoslovakya bütün öteki ilgili ülkelerle birlikte sermaye yatırımlarına aktif bir biçimde katılıyor, çeşitli önlemleri yaşama geçiriyor, madeni eşya tipleri ve teknoloji sağlıyor.

Çekoslovakya'nın uluslararası uzmanlaşma ve işbirliğine katılmasının boyutları hakkında bir fikir edinmek için bu beş yıllık dönemde (1976–1980) dışalım–dışsatım yükümlülüklerine ilişkin 97 çok yanlı ve 207 ikili anlaşmaya bakmak yeter. 1977'de uzmanlık dalındaki ürüne dışsatımı, 1976'ya oranla % 18,6 yükseldi, uzmanlık dalındaki makine yapımı ürünleri % 16,9 arttı ve bunun EYK ülkelerinin makine ve donatım dışsatımı içindeki payı % 29,4'ü buldu. Üretimde uzmanlaşma ve işbirliğine ilişkin çokyönlü anlaşmalardan doğan yükümlülüklerimiz arasında, Koprivnice'de Tatra kamyonları yapımını ilerletme maddesi de yer alıyor. Atomik makine yapıcılığının üretim ve teknik tabanını kurmaya devam ettik, gelecek on yılda buradan öteki sosyalist topluluk ülkelere de reaktör sağlayabileceğiz.

(1) «SBKP 25. Kongresi. Belgeler ve Kararlar», Moskova 1976, s. 13.

EYK ükelerinin ekonomik bütünleşmelerinin ilerlemesi, Çekoslovakya'nın kendi ekonomik gelişmesi için gerekli kaynakları elde etmeyi sürdürdüğünün ve ürünlerini satmaya, böylece üretimin etkinliğini ve niteliğini güvenle artırmaya devam edeceğinin tutarlı bir güvencesidir.

Partimiz sosyalist ekonomik bütünleşmeye büyük özen göstermekte ve öteki kardeş partiler gibi, kendini güncel konularla sınırlandırmayarak, yakın geleceğe bakmaya ve bu uluslararası sürecin daha ileri yol almasının perspektiflerini çizmeye çalışmaktadır. Şu anda sosyalist devletlerin ekonomik yaşamlarının uluslararasılaşması üzerinde aktif bir etkide bulunan etkenlerin zaman ilerledikçe daha büyük bir önem kazanacağına inanıyoruz. Bu etkenler şunlardır: Üretimin boyutlarının ve yoğunlaşma düzeyinin büyümesi; tek tek ülkelerin ekonomik düzeylerinin, en önemlisi temel sanayilerin teknolojik karakteristiklerinin yakınlaşması; bilimsel-teknik işbirliğine ve ulusal kaynakların uluslararası ekonomik ticarete katılmasına duyulan zorunluğun artması; ve, geliştirme programları ile kuruluşlarının teknik bakımdan yenilenmelerinin maliyetindeki yükselme sonucu doğan maddi ve mali kaynakların birleştirilmesi gereği. Sosyalist ülkelerin planlı işbirliğinin giderek, araştırma ve geliştirme, sermaye kuruluğu ve tamamlanmış ürünlerin yapımında uzmanlaşma ve işbirliği de içinde olmak üzere, aralarındaki ekonomik işbirliğinin her ögesine doğru yayılmakta olduğu şimdiden açık seçik görülüyor.

Kapsamlı Program'ın yerine getirilmesi, esas kapsamı bu ülkeler arasında bir iç bağlantılı üretim yapısının oluşmasını ve daha dengeli bir gelişme anlamına geleceği açıkça görülen bir sonraki, bir üst bütünleşme aşamasının hatlarını ortaya çıkaracaktır. Sosyalist ekonomik bütünleşme pratiği, bu aşamanın, ekonomilerin her düzeyde geniş uluslararası işbirliğini; tek bir program altında işleyecek ve üretimde optimal bir yoğunlaşma sağlayacak olan teknik komplekslerin ve uluslararası üretimin gelişmesi ve genişlemesini; sonunda ulusal ekonomilerden tüm olarak uluslararası işbölümünde yer alan örgüt, işletme ve birliklere geçiş, yani planlama ve yönetimin her düzeyinde ekonomilerin bütünleşmesinin kaynaşmasına yardımcı olacak ortak planlama biçimlerine geçişi öne çıkaracağını gösteriyor.

EYK'nin çeşitli ülkelerdeki, ekonomi ve iş örgüt ve kuruluşları arasındaki saygınlığı büyüyor. EYK açık bir uluslararası örgüttür, bütün ülkeler onunla en çeşitli biçimlerde işbirliğine girmekte serbesttir. Yugoslavya EYK'nin çalışmalarına yıllardır aktif olarak katılıyor. Finlandiya, Irak ve Meksika ile işbirliği anlaşmaları imzalamıştır. Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, Angola Halk Cumhuriyeti, Laos Demokratik Halk Cumhuriyeti ve Sosyalist Etiyopya EYK'nin 32. Oturumu'na gözlemci sıfatıyla katıldılar. Oturum Laos, Angola ve Etiyopya'nın EYK ülkeleriyle çok yanlı ve ikili ekonomik bilimsel ve teknik işbirliğine gösterdikleri ilgi karşısında olumlu düşüncelerini belirtti.

Bugün EYK'nin 61 uluslararası ekonomik, bilimsel ve teknik örgütle bağları vardır. Üyeleri Batı Avrupa ülkeleriyle 80'den fazla ikili ekonomik, bilimsel ve teknik işbirliği anlaşması imzalamışlardır.

EYK ile AET arasında bir anlaşmanın ve bu örgütlerin üyeleri arasında karşılıklı anlaşmaların bağlanması, ekonomik bağların genişletilmesinde önemli bir adım olabilirdi. EYK ve üye ülkeleri karşılıklı kabul edilebilir koşullarla böyle bir adıma girmeye hazır olduklarını belirtmişlerdir, ama AET'nin de bu yönde somut bir karşılık vermesi gereklidir.

EYK ülkeleri Helsinki kararlarının ruhuna uygun olarak, Avrupa'da ve dünyanın öteki bölgelerinde karşılıklı yarara dayanan ekonomik bağları her yönden genişletmeye çalışıyorlar. EYK'nin gelişme yolundaki ülkelerle işbirliği tarihsel bakımdan önemli bir aşamadan geçerken, bu ülkelerin ekonomik bağlarının önemli bir ögesi durumundadır. Bu durum özellikle, EYK ülkelerinin emperyalizme karşı savaşta dost ve yandaşları gözüyle baktıkları ve iç işlerine karışmama ve kendi gelişme yollarını bağımsız olarak belirleme haklarına saygı ilkelerinin gözetimi yoluyla destek oldukları sosyalist yönelimli ülkeler için geçerlidir.

32. Oturum, üyelerinin, gelişme yolundaki ülkelerle eşit ve karşılıklı yarara dayanan işbirliğini genişletmeye, bunların sosyal-ekonomik ve kültürel gelişmelerini ilerletmeye, dünya ekonomisindeki konumlarını güçlendirmelerine, emperyalist tekellerin baskısından kurtulmalarına ve sömürgeciliği bütün biçimleriyle ortadan kaldırmalarına yardımcı olmaya kararlı olduklarını bildirdi. Sosyalist ülkeler bu genç devletlere her yönlü yardımlarda bulunurlarken kendileri için bir üstünlük aramazlar ve ne politik egemenlik kurmak, ne de toprakları üzerinde askersel üsler dikmek gibi bir amaç güderler.

EYK ülkeleri gelişme yolundaki devletlerin sınai komplekslerini kurup güçlendirmelerine ve ekonominin gerek geleneksel, gerekse yeni sektörlerinin bilimsel ve teknolojik düzeyini yükseltmelerine yardım ederler. Bu, en başta, ulusal doğal kaynaklara dayanarak çalışan işletmelerin kurulması ve ayrıca sanayiye geliştirmeye ve tarımsal üretimi artırmaya yönelik yardımlar için sözkonusudur. EYK ülkelerinin gelişme yolundaki ülkelere bu amaçla verdikleri uzun erimli krediler, bugün 11 milyar rubleyi aşmıştır.

Personel yetiştirilmesine yardım ve bilimsel araştırmada işbirliği de büyük bir gelişme göstermiştir. Yalnızca son beş yıllık dönemde EYK ülkeleri gelişme yolundaki devletlerin 22 yüksekokul, 25 ortaokul ve çeşitli alanlarda uzman yetiştiren 117 eğitim merkezi açmalarına yardımcı olmuştur; bu ülkelerin 14.000 kadarı SSCB'de olmak üzere, 25.000 öğrencisi EYK ülkelerinde öğrenim görmektedir. EYK ülkeleri ile gelişme yolundaki ülkelerin katılmasıyla karışık şirket ve işletmelerin kurulması, ekonomik bağların genişlemesi açısından önemli olmaktadır.

Sosyalist topluluk ülkelerinin gelişme yolundaki ülkeler karşısındaki tavrı, emperyalist güçlerin tavrından temelde farklıdır. Emperyalistlerin bu ülkelere, yani ekonomileri azgelişmişliklerini koruyan ve yaşam düzeyleri son derece düşük kalan bu eski sömürgelerine verdikleri yardımı büyük bir gürlütle reklam ettikleri doğrudur. Ne var ki, halklarını vahşi bir sömürü altında tutarak, bu ülkeleri yağmalamış, hammaddelerini alıp götürmüş ve muazzam kârlar vurmuş olanlar da yine bu emperyalist güçlerdir. Bunların bugün yaptıkları yardımın amacı, en başta kârlarını korumak ve haklı olarak gelişme yolundaki ülkelerin halklarına ait olan kaynakları alıp götürmeye devam etmektir. EYK devletlerinin yardımı ise tümüyle bambaşkadır: Bu yardım, gelişme yolundaki ülkelerin sömürgeciliğin mirasını altetmelerine, emperyalist sömürden kurtulmalarına ve ulusal kaynaklarını bağımsız olarak kullanmalarına yardımcı olur.

EYK'nin tüm topluluğun ve her bir üyesinin ekonomik potansiyelini geliştirmeyi hedefleyen otuz yıllık çalışmasının ürünleri, bu ülkelerin ekonomik işbirliğinin derinleşmesinin ne denli önemli bir rol oynadığını gösteriyor. EYK ülkeleri komünist ve işçi partilerinin Marksizm-Leninizm ve sosyalist enternasyonalizm ilkelerinin yaratıcılıkla uygulanması temeli üzerinde ekonomik işbirliği biçimlerini yetkinleştirmeye gösterdikleri sürekli ilgi, bu sürecin daha da ilerletilmesi için muazzam bir önem taşır. Buna ilişkin maddeler, sosyalist ülkeler kardeş partilerinin Genel (Birinci) Sekreterlerinin toplantılarında görüşülen konular arasındadır. Bu sekreterlerin 20 Temmuz 1978'de Kırım'da yaptıkları toplantıda Gustav Husak ve Leonid Brejnev, şu anda 1990'a dek yürürlükte bulunan üretimde uzmanlaşma ve işbirliğine ilişkin Sovyet-Çekoslovak programının EYK'nin 32. Oturumu'nda onaylanan uzun erimli amaca yönelik işbirliği programlarıyla bağlanmasının önemini vurguladılar. Bu tür toplantılar, taraf olan ülkelerin ve tüm olarak sosyalist topluluğun ekonomisinin daha etkinlikteli gelişimi için üretimde koordinasyon ve uzmanlaşmanın derinleştirilmesine bir ivme kazandırmaktadır.

Sosyalist ülkelerin ekonomilerinin her yönlü gelişimini amaçlayan çalışmalar ve halkın yaşam düzeyini daha da yükseltmek için kaynakların sağlanması, Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist ülkelerin izledikleri barış içinde yanyana yaşama ve uluslararası işbirliği politikasının organik bir parçasıdır. Sosyalist topluluk ülkeleri dış politikalarında Lenin'in barış ilkelerini ardıcıl bir biçimde pratiğe geçirmişlerdir. Sosyalizm ve barış birbirinden ayrılmaz. EYK ülkeleri, Helsinki Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın Sonuç Belgesi'nin ruhuna uygun olarak, barış içinde işbirliğini geliştirme çabalanna hız veriyor ve uluslararası detantı aktif bir biçimde destekliyorlar.

Ortadoğu'da Barışa Karşı Komplo

Emile Habibi

İsrail Komünist Partisi Merkez Komitesi Politik Büro Üyesi

Naim Aşhab

Ürdün Komünist Partisi Merkez Komitesi Politik Büro Üyesi

18 Eylül'de ABD Başkanı Carter, İsrail Başbakanı Begin ve Mısır Cumhurbaşkanı Sedat, Camp David'de, Ortadoğu'da «barışın kurulması» üzerine belgeler imzaladılar. Washington'un dayatmasıyla kaleme alınan bu belgelerin (Sedat rejimi açısından) teslimiyetçi niteliği öylesine açıktı ve Arap yığınları arasında öyle bir öfke uyandırdı ki, Suudi Arabistan, Ürdün, Kuveyt ve Katar gibi gerici rejimler bile bunları açıktan açığa desteklemeye cesaret edemediler. Camp David görüşmelerine katılan Mısır Dışişleri Bakanı Muhammed İbrahim Kemal bile durumu protesto ederek istifa etti. Bir ABD senatörü, anlaşmalara ilişkin yorumunda haklı olarak, Begin'in Camp David'de herşeyi kazandığını, Sedat'ın ise herşeyi yitirdiğini belirtti. (1) Camp David belgelerini kaleme alanlar, bunların şiddetli eleştirilere uğraması karşısında, Ortadoğu bunalımının bellibaşlı sorunlarının çözümsüz kaldığını kabul etmek zorunda olduklarını gördüler.

Bu son derece adaletsiz, hatta provokasyon niteliğindeki anlaşmalar Araplar'a ancak zorla dayatılabilir. Partilerimizin de vurguladığı gibi, bütün barışsever güçlerin bu anlaşmaları yeni bir saldırganlık savaşına doğru bir adım olarak İsrail halkı da dahil tüm Ortadoğu halklarının çıkarlarına ters ve evrensel barışa zarar verecek bir adım olarak görmelidirler.

Özünde, Camp David'de anlaşmaya varılan konular nelerdir?

Bunlar iki belge halinde belirlenmiştir: «Ortadoğu'da Barış İçin Bir Çerçeve» ve «Mısır ile İsrail Arasında Bir Barış Anlaşması Yapılması İçin Bir Çerçeve». Aynı zamanda üç taraf da, bazı belli uyumsuzluk konularına ilişkin kendi konumlarını ortaya koyan belge alışverişinde bulundu.

İlk belge, «Ortadoğu'da Barış İçin Bir Çerçeve» şu amaçlara ulaşma yönündeki emperyalist bir girişim olarak tanımlanabilir:

– *Orta Doğu'da çözümün yöntem ve temelini tanımlayan Birleşmiş*

(1) «International Herald Tribune», 23–24 Eylül 1978.

Milletler kararlarını baltalamak ve SSCB ve ABD'nin birlikte başkanlık ettiği ve Filistinli Arap halkın temsilcileri de dahil tüm ilgili tarafların eşit olarak katıldığı Cenevre Konferansı mekanizmasının yerine, ABD emperyalistlerinin gözetimi altında İsrail ile Arap ülkeleri arasında ayrı ayrı görüşmeler mekanizmasını getirmek.

Gerçi belgede «İsrail ile komşuları arasındaki çatışmanın barışçı çözümü için anlaşmaya varılan temelin bütün yönleriyle Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 242 sayılı kararı» olduğu söyleniyor. Ama Sina Yarımadası'nın Mısır'a ait bölümünde üç yıldır ve Batı Şeria ile Gazze Şeridi üzerinde en az beş yıldır süren İsrail işgali; Ürdün hükümetiyle (kabul ederse) işgal altındaki toprakların paylaşılması konusundaki görüşmelere ve ayrıca İsrail yöneticilerinin Kudüs'ün işgal altındaki Arap kesimini ilhak etmekten vazgeçmeyi inatla reddetmesi ve daha birçok olgular, bu belgeyi imzalayan tarafların zor yoluyla toprak ilhakının kabul olunmazlığı ilkesine, başka bir deyişle İsrail'in 1967 saldırısında işgal ettiği bütün topraklardan çıkması ilkesine dayanan 242 sayılı kararı bir kenara atmış olduklarını gösteriyor.

– *İsrail'in, Arap toprakları, özellikle de Kudüs'ün Arap kesimi de içinde olmak üzere Batı Şeria ile Gazze Şeridi üzerindeki işgaline bir «yasallık» görünümü kazandırmak.*

Batı Şeria ile Gazze Şeridi'nde, bu bölgede bir «özerk yönetim'in kurulmasından sonra başlayacak olan bir beş yıllık «geçiş dönemi» öngörülmesindeki amaç budur. Dışişleri Bakanı Dayan İsrail televizyonundaki bir konuşmasında geçiş döneminin, «çözüm konusunda ya da başka noktalarda bir çatışmanın varolması halinde» ⁽²⁾ belirsiz bir süre devam edebileceğini açıkladı. Buna ek olarak anlaşmalar İsrail birliklerinin Batı Şeria ile Gazze Şeridi'ndeki özel yerleşim bölgelerinde belirsiz bir süre kalmasını öngörüyor. Dahası var, İsrail bu topraklarda yerleşim bölgeleri inşa etmeyi sürdürecektir. Beg'in yalnızca üç aylık bir dönem süresince ve yalnızca bazı belirli alanlarda yeni yerleşim bölgelerine başlamamayı kabul ettiğini resmen bildirdi.

1967'de işgal edilen Kudüs'ün Arap kesimine gelince, bu sorun Camp David'de tartışılmadı bile, Sedat ise Carter'e yolladığı bir mektupta «Arap Kudüs'ünün Arap egemenliği altında olması gerektiği»nden söz etmekle yetindi.

Belge'nin Suriye toprakları içindeki Golan Tepeleri üzerindeki İsrail işgalini de «yasallaştırdığı»nı belirtmek gerekir.

Belgenin giriş bölümünde, İsrail ile böyle bir görüşmeye hazır olan herhangi bir devlet arasında «barış ve güvenlik» konusunda gelecekte görüş-

(2) Ha'aretz, 19 Eylül 1978.

meler yapılması yolunda çağrı yeralıyordu. Bu, belgeye imza atan ülke-lerin, her Arap ülkesi İsrail’li yöneticilerle onların koşullarına boyun eğerek ayrı ayrı görüşmeye razı oluncaya dek (ki bu, saldırı kurbanlarını ulusal bağımsızlıklarından vazgeçmeye zorlayacaktır), Suriye’deki de dahil, Arap toprakları üzerindeki İsrail işgalini kabullendikleri anlamına gelir.

– *Filistin’li Arap halkın haklı ve yasal haklarına kavuşmasını önlemek, Birleşmiş Milletler’in geçerli kararlarını iptal etmek ve bu halkın varlığına ağır bir darbe indirmek.*

Belgeyi imzalayanlar böylelikle Begin’in, Filistin’li Arap halkın varlığını, yasal haklarını ve temsilcilerini, Arap dünyasında ve uluslararası alanda kabul gören Filistin Kurtuluş Örgütü’nü tanımamaya ve şu ya da bu biçimde Filistin halkının toprakları üzerindeki İsrail işgalinin sürüp gitmesine dayanan «çözüm»ünü benimsemişlerdir. Belge Batı Şeria ile Gazze Şeridi halkı için «özerklik» getiriyor, ancak işgal birliklerinin buralarda kalması koşuluyla. Üstelik, «özgür» (!) seçimle oluşturulacak olan «özerk yönetim»in biçimi ve yetkileri, doğaldır ki, İsrail işgal makamlarınca (Mısır ve kabul ederse Ürdün’den hükümet temsilcilerinin de katılımıyla) belirlenecektir. Geçiş döneminin bitiminde İsrail ile Ürdün’ün, Batı Şeria’daki nihai sınırları görüşmeleri beklenmektedir, ki bunun da bu sınırların yeniden bölünmesi demek olacağı açıktır. Zira, İsrail Dışişleri Bakanı’nın ağızdan belirttiği gibi: «Bir Filistin devleti yaratmak diye bir şey olamaz.» Böylece Filistin’li göçmenler sorununun çözümü, fiilen, bunların yurtlarına geri dönme hakkını onaylayan Birleşmiş Milletler kararlarının tersine, İsrail yöneticilerinin keyfine bırakılmıştır.

– *Öteki Arap devletlerini İsrail ile ayrı ayrı görüşmeye ikna etme çabalarını sürdürmek.*

Camp David belgesi yalnızca Arapların saflarındaki ayrılıkları genişletmeyi ve Filistin yurtsever hareketinin birliğini bozmayı değil, aynı zamanda Filistinlilerin bazı kesimlerini ve unsurlarını, Carter ile Sedat tarafından kurulan tuzağa çekmeyi de hedef alan maddelerle doludur. Şu anda komplo Filistinli Arap halka ve onun saflarındaki birliğe yöneliktir. Batı Şeria ve Gazze Şeridi’yle ilgili madde, Mısır, İsrail ve Ürdün arasında «kendi kendini yönetecek otoritenin kurulmasının alması» konusunda görüşmeler yapılmasını öngörüyor. Madde ayrıca şöyle diyor: «Mısır ve Ürdün delegasyonları Batı Şeria ile Gazze’den Filistinlileri ya da üzerinde karşılıklı anlaşmaya varılan başka Filistinlileri içerebilir ...» İsrail yöneticileri, emperyalizm ve gericilik bu yolla, Filistinlileri birbirine düşürme çabası içinde, bazı Filistinli sağ oportünist unsurları yakalamak için «olta» atıyor.

«Mısır ile İsrail Arasında Bir Barış Anlaşması Bağlanması İçin Çerçeve» adını taşıyan öteki belge, İsrail askerlerinin Mısır sınırına çekilme tarih-

lerine ilişkin zaman çizelgesini ele alıyor (aşamalı İsrail çekilmesi barış anlaşmasının imzalanmasından sonra üç-dokuz ay içinde başlayacak ve en son çekilme iki-üç yıl süresinde olacak). Başlangıç adımı üç ay içinde, iki ülke arasında diplomatik, ekonomik, ticari ve öteki alanlarda ilişkiler kurulmasını öngören bir barış anlaşması imzalamak olacaktır. Daha ilerki önlemler buna dayanacaktır: Sina ve Şarm el Şeyh'deki İsrail yerleşim bölgelerinin tasfiyesi; ve Sina'daki iki İsrail askeri havaalanının Mısır'a devri ve bunların yalnızca sivil hizmetlerde kullanılması; uluslararası güçler tarafından korunan kısmen ya da tümüyle askerden arındırılmış kuşakların oluşturulması (ve muhtemelen ABD denetiminde gözetleme istasyonlarının kurulması); İsrail'in kullanması için Sina'yı Ürdün'e bağlayacak bir yol yapılması.

Bu planların sinsiliği Mısır Komünist Partisi tarafından 20 Eylül 1978'de yayınlanan bir bildiriyle açığa vuruldu. Bildiri, Camp David girişiminin «herşeyden önce Mısır'a bir ihanet ve aynı zamanda Filistinlilerin ve Arapların çıkarlarına bir ihanet» olduğunu, İsrail'in Sina'dan «çekilmesi»nin «Sina'yı Mısır'ın egemenliğine sokmayacağı»nı söylüyordu. Sedat Camp David belgelerine imza atmakla yalnızca Filistinli Arap halkın yasal ulusal haklarını değil, ama aynı zamanda Mısır'ın kendi toprakları üzerinde tam egemenliğe sahip olma hakkını da yadsıtmaktadır. Mısır Başkanı İsrail'le ayrı bir barış imzalama niyetini gizlemiyor. Şu sırada sürmekte olan ve Washington'da olabildiğince kısa sürede bir barış anlaşması imzalamak için yürütülen üçlü görüşmeler bunu doğruluyor.

Dahası var, Camp David maddeleri ABD'nin Mısır'ı işgaline ve gerek Mısır gerekse İsrail'de ABD askeri üslerinin kurulmasına giden yolu açıyor. ABD Senatörü Frank Church'e göre, Begin, senatörlere İsrail'in Hayfa'da ABD'nin bir askeri üs kurmasını kabul ettiğini ve Mısır'ın Sina'da benzer bir üsse razı olduğunu bildirmiştir. ⁽³⁾ Ürdün Komünist Partisi'nin bir bildirisinde (Eylül 1978) Camp David zirvesinin sonucu olarak Orta Doğu'da ABD emperyalizminin etkinliğinin güçlenmesi tehlikesinden söz ediliyor. Orada imzalanan anlaşmalar, ABD emperyalistlerinin bölgemiz ve Afrika halklarına karşı, SSCB'ye ve öteki sosyalist ülkelere karşı yöneltilmiş (bölgedeki bütün öteki gerici rejimlere de açık) bir İsrail-Mısır bloku oluşturma planlarına uymaktadır.

Camp David'e katılan taraflar arasındaki belge değiş tokuşuna gelince, bunlar (belirtilmiş olanların dışında) şu noktaları içermektedir.

1) Begin'in Sina'daki İsrail yerleşim bölgelerinin boşaltılması sorununu Knesset'e (Meclis — çn.) getirmeyi kabul etmesi (Knesset'in onayı da bu arada alınmıştır).

2) Kudüs'ün statüsüne ilişkin İsrail ve Mısır'ın konumlarının formülasyonu, İsrail, «her zaman için İsrail devletinin başkenti olacak» bir «birleşik Kudüs»de ısrar ediyor. Mısır, Arapların Kudüs'teki ulusal haklarını

bir kez daha dile getirmekle yetinmiş ve yönetim açısından birleşik bir kent olarak kalmasına razı olmuştur.

3) Mısır'ın «Araplar ve Filistinliler adına», İsrail'e Batı Şeria ve Gazze'nin konumu hakkında ayrı görüşmeye girmeye hazır olduğuna ilişkin bildirimi.

4) İsrail'in, «Filistinliler» teriminden yalnızca Batı Şeria ve Gazze halkını anladığını ve Batı Şeria yerine ise sürekli olarak «Yahudiye ve Samiriye» adlarını kullandığını açıklaması.

Camp David formülasyonları çelişkili yorumlara açık olduğu halde, halklarımız bunların barış getirmeyeceğini çabuk kavradılar. Son 30 yıl boyunca emperyalizm, özellikle de ABD emperyalizmi, bölgemizde her türlü barış girişiminin önüne dikilmiş ve Ortadoğu'yu emperyalistlerin işine geldiği zaman alevlenecek, için için yanan bir savaş ocağı olarak tutmaya çalışmıştır. Yıllarca Arap dünyasının kalbinde bir yara varolmuş ve bu İsrail halkını da acıya boğmuştur. Partilerimizin görüşü odur ki, Camp David anlaşmaları bu tehlikeli emperyalist politikayı sürdürüp etkinleştirmekte ve yumuşamayı geri döndürme, dünyayı yeniden soğuk savaşa ve bölgesel sıcak savaşlara götürme yönünde yeni bir çabayı sergilemektedir. İsrail Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin bir kararında şöyle deniliyor: «Komünist Partimiz İsrail Devleti'nin kurulmasından bu yana İsrail-Arap çatışmasının emperyalistlerin denetimi altında çözümlenemeyeceğini vurgulamıştır ... Emperyalizmle birlikte Arap halklarına karşı değil, Arap halklarıyla birlikte emperyalizme karşı, İsrail'in ve Arap halklarının özgürlüğü için, bölgede barış ve güvenlik için: İsrail halkının yüksek çıkarlarına uygun düşen biricik politika budur.»

Camp David girişiminin tezgahlanmasında Başkan Carter'in oynadığı role gelince, Carter yönetiminin, ayrı Sina anlaşmalarını ve Kasım 1977'de Mısır Başkanı'nın İsrail yöneticileri ile teslimiyetçi görüşmelere başlamasını düzenlemiş olduğunu anımsayalım. ABD hükümeti bunu, Sovyet-Amerikan 1977 Ekim bildirgesinin yükümlülüklerini yerine getirmekten kaçınmak amacıyla yaptı. Söz konusu bildirge geçen yılın sonlarına doğru Cenevre Barış Konferansı'nın yeniden toplanması açılımını getiriyordu. Bu da Ortadoğu'da adil ve evrensel bir çözüme doğru gerçek bir ilerleme anlamına gelecekti.

Üçlü Camp David tertibinin canavarca adaletsizliği ve saldırgan niteliği Arap halkları arasında bir öfke fırtınası doğurdu. Anlaşma Filistinli Arap halk tarafından oybirliğiyle kınandı. Bütün Batı Şeria kentlerinin belediye başkanları ve halk liderlerinin Kudüs'ün Arap kesiminde toplanan bir konferansında Camp David girişimine oybirliğiyle karşı çıkıldı.

(3) «Ha'aretz», 20 Eylül 1978.

Camp David girişimine verilen yanıt, emperyalizm ve saldırganlıkla savaşılan bütün Arap güçlerinin birliğini genişletip sağlamlaştırmak ve sosyalist topluluk ülkeleriyle daha sıkı ilişkiler kurmak olmuştur. Eylül ayında Suriye'nin başkentinde yapılan Red ve Çatışma Cephesi'ne bağlı devlet başkanlarının zirve toplantısında alınan kararlar bunun göster-gesidir.

Ürdün Komünist Partisi'nin bildirisi Cephe'ye sağlanan desteği güç-lendirme ve emperyalizmin, siyonizmin ve ajanlarının bütün planlarına karşı kararlılıkla savaşıma zorunluğunu vurguluyor. Arap yığınlarının ener-jisini serbest bırakmak için tüm kısıtlamalara, yetkililerin genel demok-ratik özgürlükleri ortadan kaldırma yönündeki tüm çabalarına ve des-potik hükümet yöntemlerine son vermek de aynı şekilde zorunludur.

Irak Komünist Partisi Merkez Komitesi Camp David anlaşmalarına iliş-kin bir bildirisinde şöyle diyor: «Sedat'ın, Arap gericiliğinin açık-kapalı desteğiyle bu anlaşmayı imzalaması ... bu ihanet politikası ile bunun gerçeğe dönüştürülmesine yardımcı olan Arap güçleri ve rejimlerinin sınıfsal niteliği arasında belirli bir bağlantı bulunduğu biçimindeki açık ve temel gerçeği doğrulamaktadır.» Bu anlaşmalar Sedat rejiminin son bir kaç yıl içindeki tüm sosyal-ekonomik politikasının doğal sonucudur. Çünkü Sedat, Filistinli Arapların kendi yazgılarını kendileri belirleme, kendi bağımsız devletlerini kurma hakkını ve Filistin Kurtuluş Örgütü'-ndeki yasal temsilcilerini ve kendi yöneticilerini seçme hakkını destek-leme çağrısında bulunan Arap zirve toplantılarının kararlarına karşı gelmeye ancak emperyalist ve gerici güçlerin arka çıkmasıyla cesaret edebilmiştir.

Şimdiki durumda Filistinli Arap halkı tüm devrimci enerjisini seferber etmeli, ilerici Arap ülkeleriyle ve başta Sovyetler Birliği olmak üzere ulu-sal kurtuluş hareketinin doğal bağlaşıklarıyla sarsılmaz birlik içinde saf-larını sıklaştırmalıdır (ve bunları yapabilir de). Başta Mısır olmak üzere, Arap gericiliği tarafından arkadan indirilen ihanet hançeriyle itilebile-cekleri gerçekçi olmayan ve aşırılıkçı tavırlardan kaynaklanan aceleci, sabırsız hareketlerden kaçınmak için bu gereklidir. Yasal, ulusal hak-larının tam olarak tanınması ve otuzu aşkın yılın gösterdiği gibi Filistin sorunu adil bir çözüme kavuşmadan olanaksız olan adil bir barışın ger-çekleşmesi için kutsal savaşı inatla sürdürmek zorunludur.

Öyle görünüyor ki, emperyalistler ve İsrail yöneticileri Camp David'in kendilerine Arap ulusal kurtuluş hareketini ezmeleri için daha büyük bir serbestlik verdiğine inanmışlardır. Özellikle Lübnan'daki durumun sürekli vahimleşmesi bunu kanıtlamaktadır. Suriye Komünist Partisi diyor ki: «Emperyalizmin, İsrail'in ve de Sedat'ın Suriye ve Filistin Direnişi'ne baskı yapmak ve böylece onların emperyalistlerle siyonistlerin planlarını boşa çıkarma gayretlerine katkıda bulunmalarını önlemek amacıyla, bu kar-

deş ülkede gerilimi daha da artırmak için derhal harekete geçeceği kuşkusuzdur. Böyle bir entrikaya karşıkoymak için Suriye ve Filistin Direniş Hareketi ile Lübnan ulusal hareketi arasında daha sıkı bir bağlaşıklık gereklidir.»

Camp David anlaşmaları başka tehlikelerle de doludur. Yeni bir saldırı tehdidi daha bir belirginleşmiştir ve bu yalnızca bizim bölgemiz için sözkonusu değildir. Mısır yönetici çevreleri, Afrika'da ve başta Demokratik Yemen olmak üzere Arap Yarımadası'nın güneyindeki devrimci değişikliklere karşı gelmede İsrail yöneticilerine arka çıkma niyetlerini gizlemiyorlar.

Biz bu tehlikelerin tümüyle bilincindeyiz. Halkımız komployu bozguna uğratacağından emindir, çünkü Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist topluluk ülkelerinin başını çektiği barış yanlısı güçlerin uyanık olduğunu biliyor. Tüm dünya Leonid Brejnev'in Bakû'daki konuşmasını büyük bir dikkatle izledi. Leonid Brejnev Camp David görüşmeleri ve Ortadoğu bunalımından söz ederken şöyle dedi: «... Ortadoğu sorununa geçerli bir çözümün temel önkoşullarını kulakardı etme, çözümün yasal taraflarından herhangi birini dışarda tutma ya da kandırma, çıkarlarını feda etme, bunlara koşullar dayatma yönündeki bütün girişimler bir çözüm hayalinden öte bir sonuç vermez... Uzun deney yılları Ortadoğu çatışmasına geçerli bir çözüm sağlamanın tek bir yolu olduğunu çürütülemezcesine kanıtlamıştır. Bu da, İsrail'in 1967'de işgal ettiği tüm Arap topraklarının tamamıyla kurtarılması, Filistinli Arap halkın kendi bağımsız devletini kurma hakkı da dahil, yasal haklarının tam ve açık seçik tanınması, elbette ki İsrail de içinde olmak üzere, bölgedeki tüm ülkelere güvenilir, güvence altına alınmış bir güvenlik sağlanmasıdır. Böylesi tam kapsamlı bir çözüm ancak Filistin Kurtuluş Örgütü de dahil olmak üzere, tüm ilgili tarafların katılmasıyla olanaklıdır.»⁽⁴⁾ Cenevre Barış Konferansı, son Sovyet-Suriye bildirgesinde vurgulandığı gibi, özel olarak Orta Doğu'da barışın kurulmasını hedef alan bir uluslararası mekanizma olarak tüm önemini korumaktadır.

Emperyalizm ve gericiliğin Orta Doğu'da yarattığı tehlikeler ciddidir. Bu nedenle partilerimiz, sorumluluklarının bilincinde olan tüm yurtsever güçleri birincil olmayan ayrılıkları üstesinden gelmeye, saflarını sıklaştırmaya ve bölgemizdeki ayrımsız tüm halklar ve devletler için evrensel ve adil bir barış uğrunda savaşa en fazla birliği sağlamaya çağırır. İsrail'in ABD emperyalizminin desteğiyle yeni saldırı savaşları başlatma tehlikesi karşısında, emperyalist talancılık, İsrail saldırganlığı ve Arap gerici ihaneti karşısında biricik etkin ve haklı seçenek olan, halklarımızın güçlerini harekete geçirmek zorunludur.

(4) «Pravda», 23 Eylül 1978.

Yakın Geçmişin Dersleri

Ezekias Papayoannu

Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi (AKEL) Genel Sekreteri

Emperyalizm 1974'ün (1) ortalarında başlattığı suçu tamamlamak üzere Kıbrıs aleyhindeki komplosunu yine hızlandırıyor. Bu komplo nun ipleri CIA'nın elindedir. NATO'daki Batı Alman çevreleri de, kendi paylarına, Doğu Akdeniz'de Türkiye, İsrail ve Mısır'daki gerici liğin konumlarını güçlendirmeye yönelik yoğun bozgunculuk eylemlerini açıkça sürdürüyorlar. Gericilik açıktan açığa faşist ve terörist yöntemlere başvur maktan çekinmiyor. Kanun kaçaklarının Lefkoşe'deki bir burjuva gazetesinin bürosunda bıraktıkları bir teyp, aşırı gerici liğin hizmetinde çalışan fanatik teröristlerin «intihar tugayları»nın varlığını ortaya çıkardı.

Kıbrıs'a yönelik yeni komplo 1977 Kasımında Partimizce açığa vuruldu. 1978 Temmuzunda Cumhurbaşkanı Spiros Kipriyanu bu komployu boşa çıkaracak adımlar atacağını bildirdi.

Ne var ki, Kıbrıs hâlâ emperyalist entrikaların hedefi durumundadır. Komplo nun kökleri Kıbrıs'ın bağımsızlığının ilân edildiği yıllara (1960) dek gider. 1962'de ABD Elçiliği'nden bir danışman AKEL Genel Sekreteri'ne açık, «ABD'nin, varolduğu sürece, AKEL'in Kıbrıs'taki hükümette yer almasına izin vermeyeceği»ni söyledi. Kıbrıs parlamentosunun kulislerinde geçen ve bir skandal niteliğindeki bu olay rasgele bir olgu değildir. Gerçekten de, emperyalizm Kıbrıs Cumhuriyeti'nin içişlerine sürekli karışmaya bu yıllarda başladı. Karaünlü Acheson Planı (1964) adanın bölüşümünü öngörüyordu; planın giriş bölümünde ise bunun «Başkan Makarios ile AKEL'in yokedilmesini gerektirdiği» vurgulanıyordu.

Emperyalistler, işçi sınıfının partisi AKEL'in halk arasında geniş bir etkinliğe sahip olduğu, bağımsız, egemen, bütün ve bağlantısız bir Kıbrıs'ın varlığını bir türlü kabullenemediler. Küçük bir halk, NATO'nun güneydoğu kanadında bir gedik açmayı başarabildiği için ürküler. Gericiler komplo lara onmilyonlarca dolar harcadı. Yalnızca 1973–1974'de ülkemizdeki anti-komünist faaliyetler için 60 milyon dolar harcadı – bu gerçeği yüksek rütbeli bir CIA görevlisi olan Hefner ortaya koydu. Emperyalizm 15 Temmuz ihanet darbesini sahnelemek için Yunanistan ve Kıbrıs'taki cunta ajanlarını, 20 Temmuz işgalini gerçekleştirmek için de Ankara'nın şovenist ve gericilerini kullandı.

(1) Bkz. Ezekias Papayoannu, «Egemen ve Birleşik Bir Kıbrıs İçin», BSS, Mart 1975.

Emperyalistler ve ajanları neyin peşindeydiler? Bunun tek yanıtı, Kıbrıs devletini ortadan kaldırmak, ülkeyi Türkiye ile Yunanistan arasında paylaştırmak, NATO'nun güneydoğu kanadını sağlamlaştırmak ve adayı emperyalizmin elinde güçlü bir köprübaşı haline getirmek istemeleridir.

Cefakâr halkımıza pek çok kan ve gözyaşına, maddi ve manevi kayıplara malolan Türk işgalinden bu yana dörtbuçuk yıl geçti. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ve Genel Kurulu Kıbrıs sorununu defalarca görüştü. Aldıkları kararlar yabancı askerlerin Kıbrıs'tan bir an önce çekilmesini, ülkenin bağımsızlığı, egemenliği ve toprak bütünlüğüne saygı gösterilmesini, tüm göçmenlerin yerlerine geri dönmelerini, mülklerinin geri verilmesini ve Kıbrıs sorununun Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin gözetimi altında toplumlararası görüşmeler yoluyla çözümlenmesini öngörüyor. Ne ki, Türkiye bütün bu kararlar yönünde tek bir adım atmamak şöyle dursun, nüfusun demografik bileşimini değiştirmek amacıyla adanın işgal altındaki kesimine insan taşımaya devam etmektedir.

Kıbrıs halkı Türk halkına düşman değildir; o emperyalizme karşıdır. Ancak, Ankara şovenistlerinin, dünyayı sahte belgi ve demeçlerle yanıltma çabalarına rağmen, emperyalizmin oyununda parmaklarının bulunduğunu da görmezlikten gelemeyiz.

Kıbrıs sorunu Kıbrıslı Yunanlılar ile Kıbrıslı Türkler arasındaki bir çatışmanın ürünü değildir. Bu sorun, Kıbrıs ile emperyalizm arasındaki, Kıbrıs ile Türk işgali arasındaki çelişkinin sonucu, ülke topraklarının 40'ını dış istila ile ele geçirilmesinin ürünüdür. Bize gelince, bu, anayurdumuzun bağımsızlığı, egemenliği ve toprak bütünlüğü sorunudur.

Kıbrıs'a asker gönderen Türk makamları Kıbrıs'lı Türklerin durumlarıyla ilgilenmediler. Oysa bunların durumları hâlâ son derece kötüdür. Türk askerlerinin işgal ettikleri bölgelere sürülen Kıbrıs'lı Türkler en acımasız sömürü ve baskıya uğramaktadırlar. Türk işgal kuvvetlerinin, Türkiye'den gelip yerleşenlerin ve Kıbrıs'lı Türk terörist örgütü TMT'nin elinde, üç yanlı bir baskı ve aşağılama altındadırlar. Yaşam düzeyleri işgalden ve işgal altındaki bölgelere dağıtılmalardan önceki düzeyin ancak üçte biri dolayındadır. Başka bir deyişle, bu trajik olaylar nedeniyle evlerinden olan ve kendi ülkelerinde göçmen haline gelen, işgalciler tarafından sınırsız bir gaddarlıkla sömürülen ve ezilen yalnızca Kıbrıs'lı Rumlar değil, aynı zamanda Kıbrıs'lı Türklerdir de.

Buradan, Kıbrıs halkının savaşımının, tüm Kıbrıs'ın bağımsızlığı, toprak bütünlüğü ve egemenliği için, Türk ve tüm öteki yabancı askerlerin çekilmesi için, göçmenlerin evlerine dönmeleri ve mülklerini geri almaları için, savaşta kaybolanların durumlarının araştırılması ve Kıbrıs sorununun hukuksal yönünün tüm Kıbrıslıların – Rumlar, Türkler, Ermeniler ve Maronitler – yararına toplumlararası görüşmeler yoluyla çözüme ulaştırılması

için bir savaşım olduğu ortaya çıkar. Kıbrıslı Türklere gelince, onlar da bu savaşımında bir yer tutmakta devam etmelidirler, çünkü kendi dirimsel çıkarları Kıbrıslı Rumların, adadaki tüm nüfusun çıkarlarından ayrı değildir.

AKEL'in 14. Kongresi (Mayıs 1978) Parti'nin bütün bu sorunlar karşısındaki temel tutumunu onayladı ve emperyalist komplo ve bölücülüğe karşı Kıbrıslıların istemlerinin gerçekleşmesi için savaşıma istek ve kararlılığını gözler önüne serdi.

Kongre, darbe öncesi dönemi, çıkan dersleri ve faşist cunta girişiminin yenilgisini sağlayabilecek olan etkenleri çözümledi. Partimiz yalnızca darbeyi önceden sezmekle kalmamış, aynı zamanda hükümete darbeyi önleyici ya da yenilgiye uğrattıcı özgül önlemler önermişti.

Olaylardan birkaç gün önce AKEL Merkez Komitesi Politik Bürosu, Kıbrıs'ı hedef alan emperyalist komploya karşı uyarıda bulundu ve bu komplonun dolaysız düzenleyici ve yürütücülerini – Atina'daki askersel diktatörlük ve Kıbrıs Rum terörist örgütü EOKA 2 – gösterdi.

Yıllar önce AKEL hükümete, demokrasi ve ulusal bağımsızlığın etkisini güvencelemek için partinin tüm güçlerini kullanmayı önermişti. Komünistler, hükümeti, güvenlik örgütlerini ve devlet aygıtını, EOKA 2'nin canice eylemlerine katılanlardan temizlemesi ve olası bir başkaldırısı bozguna uğrattmak için titizlikle önlemler planlaması için zorladılar. Ancak hükümet, AKEL'in defalarca yaptığı uyarılara ve yaklaşan darbeyi savuşturacak adımlar atma yolundaki içten çağrılarına karşın, çok önceden yapması gereken şeyleri yapamadı. Sonuçta, darbe gerçekleşti; hem de güpegündüz ve görece olarak kısa bir zaman içinde tamamlandı.

14. Kangre, darbe ve Türk işgalinden önceki olayları değerlendirirken, ciddi yanlışlara düşüldüğünü belirtti. Bu hatalar, canice planları yürürlüğe koymak için harekete geçen emperyalistler ve ajanları tarafından sömürüldü.

İlk ciddi yanlış, bir bağımsız Kıbrıs devleti politikasından sapılması oldu. Enosis politikası, Makarios'a karşı terörist bir başkaldırıyla birlikte diriltildi. Aslında herşey bir çifte enosis yaratma, yani Kıbrıs'ı bölme yönündeki titizlikle planlanmış bir emperyalist komploya bağlıydı. Yoğun bir enosis kampanyasının baskısı altında kalan ve bir gerici terör ortamında bırakılan devlet adamları ve politikacılar olanaklı olanın sınırlarını aştılar. Böylelikle yolaçtıkları zararı küçümsediler ve istemeyerek de olsa Kıbrıs'ı parçalama ve bağımsızlığına son verme yolundaki emperyalist planlara katkıda bulundular.

İkinci ciddi yanlış, Ulusal Muhafız örgütünü Yunanistan'dan gelen subaylarla doldurmak oldu. Aslında Kıbrıs hükümeti, Yunanistan'da as-

kersel cuntanın alaşağı edilmesinden sonra bile bunları temizlemeyi başaramadı. Böylece Ulusal Muhafızlar yıpratılmış ve cunta subayları Kıbrıs'ın gerçek ağababaları olup çıkmıştı. İşte bu subaylar Ulusal Muhafızlar'ımıza ihanet ederek, onları Türk işgali karşısında savunmasız bıraktılar.

Bir üçüncü ciddi yanlış ise, EOKA 2'ye ve onun canice bölücü eylemlerine karşı, genel olarak gerici yeraltı faaliyetlerine karşı hoşgörü politikası izlenmesiydi. EOKA 2 katillerinin tutuklanma, yargılanma ve hemen-
cecik salıverilmelerindeki tutum bu terörist örgütün üyelerini cesaretlendirdi ve eylemlerini kolaylaştırdı.

Dördüncü önemli yanlış da bir başkaldırı tehlikesinin küçümsenmesi ve yeterli uyanıklıktan yoksun olunmasıydı. Her yanda darbe planına karşı uyarı çanları çalarken bile, Cumhurbaşkanı ve hükümet Yunan cuntasının Kıbrıs'a karşı böylesine canavarca bir girişimi tezgahlayabileceğine inanmak istemiyordu. Bu aldırmazlığın sonucu, gericiliğin tasarılarını suya düşürecek önlemlerin zamanında alınamaması oldu.

Bu hatalara düşülmemiş ve iyi hesaplanmış bir plan uyarınca zorunlu önleyici önlemler zamanında alınmış olsaydı, Yunan cuntası ve onun Kıbrıs'taki ajanlarının bu ihanet girişimini başarıya ulaştırmaları ya olanaksız ya da son derece zor olurdu. Hiç kuşkusuz, 20 Temmuz 1974'de adada gerçekleşen olayın gerçekten bir yabancı işgal hareketi olduğunu her zaman anımsamamız gerekir.

Darbeden önceki dönemin derslerinin, özellikle Kıbrıs'a karşı emperyalist komploya hız verildiği bugünlerde hâlâ geçerli olduğunu eklemek isteriz.

AKEL'in 14. Kongresi, ABD Pentagonu'nun başını çektiği emperyalistlerin, yumuşama ve işbirliği havasına son vermek ve dünyayı soğuk savaşa geri götürmek için ellerinden ne gelirse yaptıkları bir zamanda toplandı. Bu nedenle, komünistlerin kongresi, insanlığın geleceği açısından kilit önem taşıyan bu sorunlara büyük bir ilgi göstermiştir.

ABD emperyalizminin başını çektiği dünya emperyalizmi, özünde bizzat kapitalist sistemin kendi bunalımına bağlı olan ağır bir bunalımın içindedir. Emperyalistler umutsuzca, silâhlanma yarışı ve bağımsızlığını kazanmış ülkelere sızma yoluyla bu açmazdan çıkış yolu arıyorlar; faşist darbelere kalkışmaktan ya da gerilim ocakları yaratmaktan ve silâhlı çatışmalar çıkarmaktan geri durmuyorlar.

Ne var ki, bunların politikaları, bizim halkımız da dahil dünyadaki pek çok halkın direnciyle karşılaşılıyor. Kıbrıslıların kurtuluş savaşı emperyalizme karşı, yabancı işgaline ve yenisömürgeciliğe karşı bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğü için dünya çapında yürütülen savaşın yalnızca bir parçasıdır.

Emperyalistler, yaşamın gösterdiği gibi, sosyalizmin ortaya çıkışından, dünyanın ilk sosyalist devleti Sovyetler Birliği'nin doğuşundan iki yüzyıl önce gelişmeye başlamış olmasına karşın, kapitalizmin, barış içinde yarışmada sosyalizme üstün gelecek bir konumda bulunamayışını bir türlü içlerine sindiremiyorlar. Sovyetler Birliği en gelişkin kapitalist ülke olan Birleşik Amerika'yı bir çok temel üretim dalında geçmiştir ve kesin olarak ayrımsız tüm alanlarda da geride bırakacaktır.

Dünya sosyalizminin kazanımları yumuşama ve barış içinde yanyana yaşama yönünde bir değişime yolaçmıştır. Yumuşama politikası duygusal ya da pasifist bir politika değildir. Tersine, yalnızca sosyalist ülkeler için değil, ama tüm dünya için de parlak bir gelecek vaadeden gerçek bir devrimci politikadır. Halkların yumuşamayı pekiştirme, barışı ilerletme ve nötron bombasını yasaklatma savaşımı bir barış, halklara özgürlük, toplumsal ilerleme ve sosyalizm savaşımıdır. Yumuşama ve barış içinde yanyana yaşama politikası emperyalistlerin ve maocuların inatla karşı koymalarına karşın sürekli yol almaktadır. İnsanlık için umut verici olan bu politika mutlaka üstün gelecektir, çünkü onu destekleyen güçler uluslararası gerginlik ve savaş yanlısı güçlerden kat kat üstündür.

Uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketinin birliği hiçbir zaman bugünkü denli yakıcı bir sorun olmamıştır. İnsanoğlunun bir termonükleer yıkımın kollarına itilip itilmeyeceği bu birliğe ve halkların, daha kalıcı bir yumuşama ve işbirliği uğrındaki savaşına bağlıdır. Biz komünistlerin emperyalizmin, henüz uluslararası kurtuluş ve işçi sınıfı hareketine büyük zararlar vermeye yetecek denli güçlü olduğunu unutmaması gerekir. Emperyalizm halkların gerçek bağımsızlığı, demokrasi, toplumsal ilerleme ve barış yolunun üzerine engeller dikmek için olanca gücüyle çalışıyor. Bu çabasında, Çin Halk Cumhuriyeti'nin ağırlığını öteki sosyalist ülkelere, dünya komünist ve işçi partilerinden yana değil de, fiilen emperyalizm ve NATO'dan yana koyan Çin yönetiminin tavrından cesaret alıyorlar. Partimiz bu emperyalist yanlısı çizgiyi oybirliğiyle kınamaktadır.

AKEL her zaman ölümsüz Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkelerine sarsılmazca bağlı kalmıştır. Partimiz Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nın (Berlin 1976) belgelerindeki öngörülere sıkı sıkıya uymaktadır. Kıbrıslı komünistler anti-Sovyetizmin her biçimini anti-komünizmle eş görmekte ve kesinlikle karşı çıkmaktadır. Bu emperyalist tuzağa düşürülmemize asla izin vermeyeceğiz. Partimizi uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketinin birliğini ardıcıl olarak savunmaya devam edecektir. Biz bu birliği, kapitalizme ve emperyalizme karşı, barış, bağımsızlık, toplumsal ilerleme ve sosyalizm savaşının utkuya ulaşmasının en sağlam güvencesi olarak görüyoruz.

Latin Amerika'nın Panoraması

Gözlemcilerin dikkatleri hâlâ Latin Amerika ile Karayipler üzerindedir. Bu bölgedeki devrimci süreci dile getiren Latin Amerika Komünist Partileri Konferansı (Havana 1975) yayımladığı bildiride şöyle diyordu: «İçinde Kuzey Amerika emperyalizmine karşı olan tüm güçlere yer olan zorlu ve karmaşık bir savaşım içindeyiz. Devrimci hareket değişik biçim ve yöntemler kullanmalı, söz konusu ülkede egemen olan koşullara uygun olarak bunların zamanını ve yerini iyi ayarlamalıdır.» Aşağıdaki iki yazı Şili'deki durumu inceliyor ve Nikaragua'daki halk savaşına ilerici dünya kamuoyunun sağladığı dayanışmayı gösteriyor.

Bunalım İçindeki Şili Ekonomisi

Hugo Fazio

Şili Komünist Partisi Merkez Komitesi Üyesi

Latin Amerika'da kapitalist ilişkiler, çarpık olmalarına ve pre-kapitalist ilişkilerin kalıntılarına hâlâ taşımalarına karşın ağır basmış durumdadır. Bu da kaçınılmaz olarak devri bunalımların evrimi üzerine bir etki yapmaktadır. Geçmişte bu bunalımlar daha çok gelişmiş kapitalist ülkelerdeki bunalımların bir yansıması ya da sonucuydu, ama bugün, ekonomik süreçler, çoğu son derece yoğun bir yapısal bunalımın pençesinde kıvranan Latin Amerika ülkelerindeki iç etkenlerden giderek daha çok etkilenmektedir. Bu olgu Marksist araştırmacıların ve komünist partilerinin dikkatlerini her geçen gün daha çok çekmektedir. Örneğin Brezilyalı komünistler şu sonuca vardılar: «Brezilya'da kapitalizmin gelişimi tarafından belirlenen ilk fazla-üretim devri bunalımı 1963'de başladı. Daha önceki bunalımlar salt başka ülkelerdeki bunalımların yansımasından ibaretti, yani «ithal» edilmiş bunalımlardı.»⁽¹⁾

Son birkaç yıldan beri, özellikle faşist darbeden hemen sonra patlak veren bunalıma bağlı olarak Şili ekonomisinin devresel evriminde de aynı olguya karşılaşıyoruz. Bu bunalıma en başta diktatörlüğün ülkeyi her alanda içine sürüklediği ağır çöküntüden kaynaklanan iç etkenler neden olmuştur. Bu etkenler arasında emperyalist egemenliğin aldığı biçim özel bir öneme sahiptir.

Bu oluşumları daha bir derinden kavramak için, Şili'deki devresel gelişmenin biçimlerini, savaştan bu yana en derin bunalım olan kapitalist dünyanın 1974-1975 ekonomik bunalımının Latin Amerika için doğurduğu

⁽¹⁾ «America Latina», Sayı 1, 1978, s. 115.

sonuçların ışığında inceleyelim. Bu bunalım kıtanın ekonomik etkinliğinde belirgin bir gerilemeye yolaçtığı halde, gayri safi yerli üretim büyümekte devam etti. 1970 ile 1974 arasında bu üretim ortalama % 7,2, 1975'de ise ancak % 3,1 arttı. Bu dönemde kişi başına gayri safi yerli üretim, 1970–1974 dönemindeki ortalama oran olan % 4,4'den, 1975'de % 0,4'e düştü.

Devresel bunalımın en derin sonuçlarından birisi ödemeler dengesi açığında görülen büyüme oldu; bu da Latin Amerika ülkelerinin dış borçlarının hızla çoğalmasına ve uluslararası finans oligarşisinin belli başlı merkezlerine olan ekonomik bağımlılıklarının artmasına yol açtı. Bu açık, büyük bölümü özel bankalardan gelen yabancı sermaye akımıyla kapatıldı. 1974–1977 arasında Latin Amerika ülkelerinin ödemeler dengesi açığı 36 milyar dolara ulaştı.

Şili'de devre değişik bir yoldan gelişti. Dikkat çekilecek ilk olgu, üretim düzeyindeki hızlı düşüştür. 1975'de pazar fiyatlarıyla gayri safi yerli üretimde bir önceki yıla oranla % 16,6 düşme oldu, ama bu oran kişi başına hesaplandığına % 18,4'ü buluyordu. Temel sanayilerde düşme daha da büyüktü: İmalat sanayiinde % 27,4 ve inşaat sektöründe % 31 oranında düşüş oldu. Üretimdeki kısıntının nedenleri, Şili ekonomisinin kendine özgü gelişimi ve yapısal bunalımın boyutları çözümlenmeden anlaşılmaz. Bunalımı doğuran birincil etkenlerden biri ücretlerde ve nüfusun ana kütesinin tüketimindeki keskin düşüştü. Üretim düzeyi ile tüketim düzeyi arasındaki uçurum kritik bir noktaya ulaştığı zaman, yani tüketim artışı üretim artışından çok geride kaldığı zaman çoğunlukla bir fazla-üretim bunalımı patlak verir. Şili'de bu kritik noktaya faşist darbenin hemen sonrasında ücretlerde meydana gelen büyük düşüşten sonra ulaşıldı.

Ücretlerin ulusal gelir içindeki payında önemli bir azalma oldu. 1976'da bu oran en düşük noktasına indi: % 41,1; Allende hükümeti zamanında bu oran % 62,8'di. Parasal olarak ifade edildiğinde bu oran daha da düşüktür, çünkü bu dönemde ulusal gelir de azaldı. 1972'de ücretler toplam 20 milyon 502 bin pezoyu (1965 döviz kuruna göre) bulurken, 1976'da 17 milyon 370 bin pezoya inmişti. Dolayısıyla toplam ücretler % 44,56 düşmüş oluyordu.

Temel gereksinim maddelerinin fiyatlarının tüketim fiyatları endeksine oranla çok daha hızla artış göstermesi ve hükümetin toplumsal gereksinimlere ayırdığı fonlardan yaptığı kesintiler durumu daha da ağırlaştırdı. 1972'de toplumsal gereksinim haracamları kişi başına 143 dolar iken, 1975'de 68 dolar, 1976'da 76 dolar ve 1977'de ise 78 dolar oldu. (2)

Lenin, Marksist genişletilmiş yeniden üretim ve devresel bunalımlar teorisini işleyip geliştirirken, sermayenin organik bileşiminin büyümesiyle,

(2) «Hoy», 6 Eylül 1978.

en hızlı büyümenin üretim araçları yapan üretim araçlarının üretiminde meydana geldiğini, bunu tüketim araçları yapan üretim araçlarının üretiminin izlediğini ve en yavaş büyümenin ise tüketim araçlarının üretiminde görüleceği sonucunu çıkarmıştı. Şili'de ekonomik faaliyetteki genel düşüşün sonuçları üretime yönelik yatırımlarda buna denk düşen bir artışla azaltılabilir. Ama 1975'de sabit sermayeye yapılan yerli yatırımlarda keskin bir azalma oldu; yatırımlar gayri safi yerli üretimin yaklaşık % 10,7'sini buldu, 1976'da ise bu % 9,8 dolayındaydı. 1977'de bu yatırımlar yeniden % 10,7'ye çıktı. 1974 ile 1977 arasında yatırımların hacminin ne denli küçük olduğu, bunların ortalama hacminin ülke nüfusunun şimdiki % 75'i kadar olduğu 1960–1963 dönemine oranla % 11,1 daha düşük olmasından anlaşılabilir. Bu bakımdan Şili, 1974–1975'de yatırım artışlarının ortalama % 20'ye ulaştığı tüm Latin Amerika ülkelerinden geridir.

Tüketimdeki düşme kısa zamanda iç pazarın son derece daralmasına yolaçtı, öyle ki pek çok sanayi, ürünlerinin büyük bir kısmını satamadı. 1974'de mamul malların satımı 1972'ye oranla % 7,7 daha az oldu.

Böylelikle, faşizmde tüketim düzeyindeki düşüş devresel bunalımın birincil nedeniydi. Ülkenin ekonomik faaliyetini yavaşlatan diktatörlüğün kararları kapitalizmin temel çelişkisi olan üretimin toplumsal niteliği ile özel kapitalist mülkiyet biçimi arasındaki çelişkiyi uç noktasına dek götürdü ve sosyal-ekonomik yaşantının her alanında bir çöküntüye yol açtı.

Üretim alanındaki ekonomik faaliyet bugüne değin düşük bir düzeyde sürmektedir, buna karşılık yüzde olarak bu düşüş 1975'deki denli şiddetli değildir. 1978'in ilk beş ayında imalat üretimi 1972'deki aynı döneme ilişkin ortalama göstergelere oranla % 20,1 ve 1968 ortalamasına oranla ise % 6 düşü.

İmalat üretimi
Ocak-Mayıs, (yüzde olarak) 1972 = 100

1973	– 97,5
1974	– 95,9
1975	– 75,3
1976	– 58,4
1977	– 73,4
1978	– 79,9

Kaynak: Instituto Nacional de Estadísticas

Şili'de uzun zamandır çoğunlukla hükümet siparişleriyle gelişmekte olan inşaat sanayiinde bunalım daha da büyük boyutlara ulaştı. 1977'de çıkan ürün 1972 düzeyinin ancak % 56,1'ini buluyordu. 1977'de 643 bin pezo (1965 döviz kuruna göre) değerinde ürün verdi, bu rakam 1972'de 1 mil-

yon 145 bin pezyodu. En düşük gösterge 1976'da saptandı: 621 bin pezo (3). Ülke nüfusunun hemen hemen % 30'u giderek artan bir konut eksikliği çekmektedir.

Faşizmin tarım politikasının ve genel olarak ülkedeki ekonomik süreçlerin olumsuz sonuçları somutlaştıkça, tarımı etkisi altına alan bunalım da şiddetlendi. Toprak reformu sürecinde el konan toprakların % 28,4'ünün eski sahiplerine geri verilmesi; yürürlükteki toprak reformu kararnamesi doğrultusundaki kararlarının fiilen kaldırılmasının son zamanlarda geliştirdiği toprak mülkiyetinin gittikçe az sayıda ellerde yoğunlaşması; küçük çiftçilerin sürekli yıkıma uğraması; ancak yüksek bir faiz oranıyla elde edilebilen kredi yetersizliği; ülkedeki gerçek ortamın değerlendirilmesine değil, ama iç fiyatları dünya fiyatları düzeyine yükseltme yönündeki bir zorlamaya dayalı iç fiyat politikası; tarımda koruyucu önlemlerin toptan kaldırılması; bugün artık hükümet temsilcilikleri tarafından değil de, hükümet fonlarından yararlanan özel şirketler tarafından sağlanan teknik yardımın yetersizliği, vb. gibi olgular tarıma zarar vermektedir. 1977-1978 hasat mevsiminde 14 merkezin yıllık tahıl üretimi % 27 daha düşüktü (1974 pazar fiyatlarına göre).

Bu rakamlar bunalımı uzun süren bir çöküntünün izlediğini ve tarım gibi kimi sektörlerde bunalımın derinleşmeye devam ettiğini gösteriyor.

Ekonominin finans da dahil, öteki alanlarında da bunalımdan çıkılabilmiş değildir. Yüksek faiz oranları ve dolaşımdaki para hacminin artması, finans sisteminin sarsıntı içinde olmayı sürdürdüğü anlamına geliyor. Dolaşımdaki para hacmi tüketim fiyatları endeksinden daha hızlı artmıştır.

1977'de kısa erimli kredi faizi % 56,3'dü. 1978'in ilk yedi ayında banka faizi ayda ortalama % 5,3 dolayındaydı, öte yandan tüketim fiyatları endeksi % 2,3 yükseldi, demek ki gerçek faiz oranı ayda ortalama % 3'dü. Şikago Üniversitesi Ekonomi Bölümü Dekanı ve Pinochet diktatörlüğünün benimsediği ekonomi modelinin kurucularından Arnold Harberger bu konuda şöyle yazıyor: Bu «dünyada eşi görülmedik bir olgudur.» (4)

Şili ekonomisinin bunalımı keskin ve süregendir; İkinci Dünya Savaşı sonrasında Latin Amerika ülkelerinde boy gösteren bunalım süreçleriyle dahi kıyaslanamaz. Amacı Şili'de yalnızca Halk Birliği hükümetinin gerçekleştirdiği devrimci dönüşümleri ve halkın öbür demokratik kazanımlarını yok etmek değil, aynı zamanda bağımlı tekeli devlet kapitalizmi yapısını yeni bir temel üzerinde yeniden kurmak olan faşizmin dayattığı gerileme politikasının yıkıcı sonuçlarını ayrıntılı bir incelemeden geçirmeden, bunalımın boyutları kavranamaz.

(3) Boletín del Banco Central, Ocak 1978, s. 206.

(4) «El Mercurio», 27 Kasım 1977.

1974 yılında gelişmiş kapitalist ülkelerde patlak veren devresel bunalımın Şili'deki bunalımın üzerinde bir etkisi oldu. Şili faşizmi bu ülkelere bağımlılık ilişkilerini son sınırına dek götürdü. Faşizmin politikası en başta, rejimin tüm pratik faaliyetinin yönelik olduğu uluslararası sermayenin çıkararını karşılamaktır. Açıkta ulus düşmanı ekonomi politika-sının ve kapitalizmin dünya çapındaki devri bunalımının ülke üzerindeki etkisinin giderek artmasının nedeni budur.

Şili ekonomisinin, yapısından ötürü uluslararası pazar karşısında genel olarak çok duyarlı olduğunu kaydedelim. Gelişmiş kapitalist ülkelerin ekonomik faaliyetindeki düşme, Şili bakırının satışında belirgin bir azal-maya, büyük stokların oluşmasına – 2 milyon tondan fazla – ve fiyat-ların düşmesine neden oldu: 1975–1977 arasında bakır fiyatları 1965–1969 dönemi ortalamasının % 30 altında kaldı. ⁽⁵⁾ Faşist rejim fiyatlar-daki düşüşü önlemek için kolunu bile kıpırdatmadı ve sorun, bakır satan ülkelerin hükümetlerarası konseyinde tartışılırken açıkça olumsuz bir tu-tuma girdi. Faşizmin çabaları fiyatlardaki düşüşten büyük zarar gören bakır dışsattıcısı ülkeler arasında karşılıklı anlayışı engelledi. Şili faşizmi, Şili'deki bakır madenlerini işletmenin daha az masraflı oluşundan, son-raki işlemler ve pazarlama için daha elverişli bir konumda bulunuşundan da yararlanarak, rakiplerini dünya pazarından kovmayı amaçlıyordu. Şili'nin bir başka önemli dışsattım maddesi olan demir cevheri kapitalist dünyanın, özellikle de başta gelen dışsattım Japonya'nın metalurji dalın-daki bunalımının etkilerinden zarar gördü. 1977'de demir cevheri üretimi 1976'ya oranla % 22,8 düşük oldu.

Diktatörlüğün ulusallaştırmayı geri döndürme politikası 1974–1975 ka-pitalist bunalımının Şili ekonomisi üzerindeki olumsuz etkilerini artırdı. Bu politika belli başlı ulusal kaynakların, en başta bakır, petrol ve lityu-mun, ayrıca en iyi çalışan ulusal işletmelerin (petro kimya, lastik vd.) çokuluslu tekellere devredilmesini öngörüyordu. Rejim aynı zamanda ya-bancı şirketlere ürünlerini ülkede pazarlamaları için geniş ayrıcalıklar da tanıdı. Bu, ulusal işletmelerin ürünlerini satma olanaklarını daha da kısıtladı. Talebin düşmesi üzerine, bazı işletmeler ancak «fazla» ürünleri-nin tamamını ya da bir kısmını dışarıya satmak suretiyle ayakta kalmayı başardılar. Ama ulusal sanayi korunmasız bırakılınca, dış ticaret dengesi daha da tehlikeli bir düzeye geldi.

Cunta'nın ekonomi politikası yabancı sermaye ve mallara kapıyı ardına dek açmış, Şili'ye yalnızca, cuntanın ekonomik planlarına göre «karşı-laştırmalı yararlar» sunabilen malların üretimini bırakmıştır. Bu politi-kanın özü, kapitalist ülkelerde üretim ve sermayenin yoğunlaşma boyut-ları ve Şili'nin «karşılaştırmalı yararlar» sunan pek az sanayiye – özel-

⁽⁵⁾ «El Mercurio», 14 Ocak 1978.

likle hammadde çıkarımı – sahip olduğu gerçeği hesaba katılırsa, apaçık ortaya çıkar.

Ülkenin bağımlılığı artmakta ve yeni özellikler kazanmaktadır. Geçmiştekinin tersine, çokuluslu şirketlerin Şili'nin iç pazarı üzerindeki denetimi, onların bu pazarı elde tutmak amacıyla doğrudan yatırım yapmaktan kaçınmalarına olanak sağlıyor. Şimdi herhangi bir ek yatırım yapmadan, ticaret yoluyla dışardan denetimi sürdürebilirler. Diktatörlüğün iç ve dış yalıtılmışlığından, bunun kalıcı olmayan bir rejim olduğu görüldüğünden ayrı olarak, emperyalizmin sahip bulunduğu geniş olanaklara karşın bütün bu yıllar boyunca dolaysız dış yatırımların çok küçük olmasının ve hemen hemen yalnızca «karşılaştırmalı yararlar» sunan sanayi dallarına yönelmesinin nedenlerinden biri budur. 1977'ye değin mutlak rakamlarla yatırımlar eksi durumdaydı, çünkü dışarı sermaye dışsatımı, içeri giren sermayeden fazlaydı; fark o yıl 14 milyon dolara yakındı. 1978'de Exxon şirketinin La Disputada de Las Condes bakır madenini ülke açısından son derece olumsuz koşullarla devralmasından sonra durumda bir değişme oldu: Şirket devletin malı olan madencilik donatımının bedelini bile ödemedi. Yine de, bu şimdiye değin yapılan tek somut dolaysız yatırım örneğidir.

1978 Nisanında Dış Yatırımlar Komitesi toplam 2.482 milyon dolarlık yatırıma izin verdi, bunun % 92'si bakır çıkarımı başta olmak üzere, maden çıkarımı sanayiine yönelikti. Bu dolaysız yabancı yatırımlarının olası eğiliminin bir göstergesidir, ama bu gibi tasarımları gerçekleştirmenin somut olanakları hâlâ incelenmektedir.

Yabancı sermaye akımı çokluk, emperyalist şirketlere yatırım harcamalarını çıkarmaları için ek güvenceler getiren ve aynı zamanda onlara faiz biçiminde daha yüksek kârlar yapma olanağı sağlayan kredi biçimini alır. Diktatörlük dış borçlarını (1978 sonunda resmi tahminlere göre dış borçlar 6,8 milyar doları aşacak) ve 1977'den bu yana çok belirgin bir artış gösteren dış ödemeler dengesindeki muazzam açığı kapatmak için kredilerden geniş ölçüde yararlanılmıştır. Aynı yıl net yabancı sermaye girişi eşi görülmedik bir sayıya, 511 milyon dolara ulaştı, bu da 493 milyon dolarlık dış ödemeler dengesi açığının kapatılmasını sağladı. 1978'de krediler artmakta devam ederek toplam 1,1 milyar doları aştı; bu tutar dış borçları kapatmakta ve ödemeler dengesi açığını finanse etmekte kullanılacak.

Dış fonların en başta ABD özel bankalarından gelen akımı, diktatörlüğün kendi ekonomi modelini uygulayabilmesine olanak sağlamıştır. Bu finans tipi en derin bağımlılık biçimlerini üretir. Ülkenin faşizmin ekonomi politikası çerçevesinde gelişimi uluslararası finans oligarşisinin devlerinden gelecek fonlara bağlı hale gelmiştir.

Bağımlılığın artması devresel dengesizliği doğuran ve ülkenin ekono-

mik-devresel bir canlanma evresine girmesini önleyen etkenlerin sayısını çoğaltır. Genel olarak dış ticaret, bağımlı ülkelerde devri bunalımları belirleyen temel bir öğedir ve Şili'de bunun rolü cuntanın sanayinin büyük bir kesimine ve üretim faaliyetinin öteki alanlarına zarar veren ekonomik politikası yüzünden daha da artmıştır. Faşizmin ekonomik tutumu bunalımı derinleştirme ve devrenin olağan evrimi baltalama eğilimindedir.

*Şili'nin ödemeler dengesi
(milyon dolar)*

	1977	1978 (tahmini)
Ticari denge açığı	- 153	- 200
Hizmetler dengesi açığı	- 365	- 478
Dış önemeler dengesi açığı	- 518	- 678
Yabancı sermaye akını	+ 1.361	+ 2.000
Dış borç ödemeleri	- 855	- 822
Ödemeler dengesinin hareketi	- 7	+ 500

Kaynak: Banco Central de Chile

Ulusal yatırım düzeyinin düşmesi, Şili ekonomisinin son dönemdeki gelişmesinin diğer bir belirleyici özelliğidir. Bugüne dek bunalım yeni büyük çaplı yatırımlar için bir başlangıç noktası sağlamamıştır, böylelikle de devrenin canlanmaya doğru evrimi için maddi temeli yaratmayı başaramamıştır.

Bu dönemde sabit sermayeye yapılan gayri safi yerli yatırımlar son derece önemsiz oldu ve sıklıkla ülkenin eldeki kapasitelerinin korunması ve iyileştirilmesi gereksinimlerini karşılamakta bile yetersiz kaldı. Faşizm koşullarındaki düzey ancak 15 yıl önceki yıllık yatırımlarınki kadardır.

Devlet bu amaca yönelik yatırımları kısıtlayıcı için genel yatırımlar azaldı. Eskiden devlet yatırımları geleneksel olarak yatırımların esas kütlesini oluştururken, faşist rejim çeşitli tasarımların uygulanmasını yerli ve yabancı burjuvazinin keyfine bırakarak, devlete salt bir yardımcılık rolü vermiştir.

Şili'nin And Pakti'ndan çıkması yatırım politikasının durumunu kötüleştirmiştir. Böylece, devlet girişiminin özellikle önemli olduğu büyük ölçekli bakır sanayii ve altyapı gibi ekonominin kilit sektörlerindeki yatırımlar açıkça yetersiz kalmıştır.

Ne var ki, hükümet yatırımlarındaki boşluk, diktatörlüğün beklediği gibi, özel sermaye tarafından doldurulmadığı için, gedik büyümüştür. Gerçekten de özel yatırımlar her zaman yetersiz olmuştur. Burjuvazinin önemli bir kesiminin sıkışık bir durumda bulunduğu, tefecilerin yüksek

faiz oranları istemleriyle karşılaştıkları, ulusal tasarrufun küçük olduğu ve mevcut fonları kısa erimli pazara yöneltmeyi daha kârlı yapan bir spekülasyonun var olduğu bu ortamda, yatırımların artacağı da yoktur. Öte yandan, faşizmde yüksek kârlar sağlayan ve finans kaynaklarının büyük bir bölümünün denetimini ele geçirmiş olan en güçlü ekonomik gruplar açıkça asalak bir varlık olarak kalmayı yeğlemişlerdir. Bunların üretim yatırımları son derece az olmuştur ve bunlar mevcut fonlarını spekülâtif girişimlere katılmak, özel sermayeye geri verilen devlet işletmelerini satın almak ve lüks maddeler almak için kullanmışlardır. Finans oligarşisi en gerici bir konuma girmiştir. Ulusal artı değerın bir bölümü onun lehine yeniden bölüştürülmektedir (ve bunda parmağı da yok değildir). Para pazarı üzerinde denetime sahip olan finans oligarşisi bu pazardaki kamu fonlarını kendi çıkarıcı emelleri için kullanmıştır. Bunun sonucu olarak, kredi dağıtım politikası doğrudan gerici bir nitelik taşımaktadır.

Diktatörlüğün yatırımların büyüyeceği umutları suya düşmüştür: o, söylediğimiz gibi, bugüne dek pek sınırlı olan ve aslında ekonomik faaliyetin özendirilmesine hiçbir yararı dokunmayan dış fonların akımından medet umuyordu.

Şili’de olağan ekonomik devre eğilimi sayısız engellerle boğuşmaktadır. Faşizmin ekonomik politikası yeni çelişkileri doğurup duruyor ve bu politika üretim sürecini hızla yeniden kuruluşa doğru yönelmekten ve ekonomiyi sağlığına kavuşturmaktan yoksundur. Ekonomik kalkınmanın yolu üzerindeki engeller arasında; ulusal ürünleri saf dışı eden dışarıya sağlanan geniş destekleme önlemlerini, kilit sanayilerin durmasını, ekonomideki tekelleşmeyi, iç pazarın darlığını, ülkenin ürünlerini hemen satabileceği geleneksel pazarlarından yalıtılmasını, yüksek işsizlik düzeyini, büyük ödemeler dengesi açığını, ağır dış borçları vd. sayabiliriz. Bunlara ek olarak, yapısal bunalımın etkilerini de hesaba katmak gerekir. Şili’nin ve ülke nüfusunun çoğunluğunun ulusal çıkarları ile başta ABD olmak üzere, çokuluslu sermayenin, yerli finans oligarşisi ve büyük toprak sahiplerinin çıkarları arasındaki çelişkiler eşi görülmedik ölçüde keskinleşmiştir.

Diktatörlüğün gerici ekonomik politikasının bunalım sırasındaki başarısızlığı, faşist rejimlerin, hem devrimci ve ilerici hareketleri sindirme hem de Latin Amerika ülkelerinin yapılarındaki bunalımın üstesinden gelme görevini omuzlamalarını isteyen emperyalizmin stratejisinin yenilgisini de göstermektedir.

Şili gerçeğinin ve ekonomisinin bir çözümlemesi, emperyalizme bağlılığın artmasıyla bağlantılı olan devrenin gelişimindeki iç etkenlerin büyük rolünün anlaşılmasını sağlar. Çoğu Latin Amerika ülkesinde, özellikle de faşizm altındaki ülkelerde emperyalizmin varlığı yapısal bunalımın başlıca iç etkenlerinden biridir.

Nikaragua Halkıyla Dayanışma

Dünyanın dikkati Nikaragua'nın üzerinde odaklaşmaya devam ediyor. Sovyetler Birliği'nin, öteki sosyalist ülkelerin halkları ve bütün ilerici güçler kanlı Somoza rejimini ve arkasındaki emperyalist destekçileri lanetliyorlar. Bu Orta Amerika ülkesinin halkının birincil istemleri için dünya çapında büyüyen bir destekleme hareketi yol alıyor.

BSS'nin Latin Amerika ve Karayipler Sorunları Komisyonu, Çekoslovakya Afrika ve Asya Halklarıyla Dayanışma Komitesi'yle birlikte, Prag'da, Nikaragua halkının Somoza diktatörlüğüne karşı savaşımını destekleme konusunda bir toplantı düzenledi. Toplantıya Dünya Sendikalar Federasyonu, Uluslararası Öğrenciler Birliği, Uluslararası Gazeteciler Örgütü temsilcileri ve Çekoslovakya'da öğrenim gören Latin Amerikalı ve öteki yabancı öğrenciler katıldı.

Toplantıyı, Çekoslovakya Dayanışma Komitesi Başkanı Oldrich Pospisil açtı; Başkan konuşmasında Nikaragua halkının, dış güçlerin yardımıyla ülkeyi 42 yıldır baskı altında tutan kokuşmuş ve despotik rejime karşı verdiği zorlu savaşımındaki kahramanlığından sözetti. Çekoslovakya halkının Nikaragua halkının haklı özlemlerini gönülden desteklediğini belirtti.

El Salvador Komünist Partisi temsilcisi Jaime Barrios Nikaragua olaylarını tanımladı. Burada olup bitenlerin bir ulusal kurtuluş savaşı, tüm halkın bir savaşı, diktatörlüğe karşı ulusal bir ayaklanma olduğunu söyledi. Çoğu silâhsız olan ya da yetersiz silâhlarla donatılmış halkın, Somoza ailesinin ve Kuzey Amerikan tekellerinin çıkarlarını koruyan Ulusal Muhafızlar'la çarpıştığını anlatan Barrios sözlerine, Orta Amerika'daki burjuva güçlerinin kendi ülkelerinde de olası tehlikeli yankılarından kaçınmak amacıyla, ayaklanmanın bastırılması için ellerinden geleni yaptıklarını söyledi. Nikaragua'daki savaşımın bütün barışçı güçlerden, demokrasi ve ilerlemeden yana olan herkesten dayanışma gördüğünü belirtti.

Toplantı, Nikaragua halkını destekleyen ve vahşi terör ve misillemelere derhal son verilmesini, tüm politik tutuklulara ve yurtseverlere özgürlüklerinin verilmesini, Orta Amerika Savunma Konseyi'ne bağlı askerlerin müdahalesinin sona erdirilmesini ve Nikaragua halkının kendi yazgısını belirleme hakkına saygı gösterilmesini talep eden bir bildiri yayımladı.

V. B.

Tarım Sorunu ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Köylülüğün Rolü

Daha önce haber verildiği gibi, 1978 Haziranında, Moğolistan Halk Cumhuriyeti'nin başkenti Ulan Bator'da «Tarım Sorunu ve Ulusal Kurtuluş Devriminin Bugünkü Aşamasında Köylülüğün Rolü» konusunda uluslararası bir teorik konferans düzenlendi. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi ile, Moğolistan Devrimci Halk Partisi (MDHP) Merkez Komitesi'nin örgütlediği konferansa Cezayir, Endonezya, Filipinler, Hindistan, Honduras, Güney Afrika, Irak, İran, Senegal, Sudan, Suriye, Sri Lanka, Türkiye ve Ürdün komünist ve işçi partileri ile Angola, Etiyopya, Gine, Kongo ve Madagaskar devrimci-demokrat parti ve örgütleri temsilcileri ve Bulgaristan, Çekoslovakya, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Küba, Macaristan, Moğolistan, Polonya, Romanya, Sovyetler Birliği ve Viyetnam'dan bilim adamları ve «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinden bir heyet katılmıştır.

Konferansta, çeşitli açılardan aşağıdaki sorunlar ele alınmıştır:

- Gelişmekte olan ülkelerde köy ekonomisinin toplumsal-ekonomik yapısı ve köylülüğün toplumsal-politik güç olarak nitelikleri;
- Sosyalist ülkelerin deneyimleri ile sosyalist ve kapitalist doğrultulu ülkelerin uygulamaları dahil, toprak sorununun çözüm yolları;
- Çağımızda ulusal kurtuluş hareketinin ve toprak sorununun ilerici konumlardan çözülmesi savaşının başarısı için en önemli etken olarak işçi sınıfıyla köylülerin ulusal ve uluslararası çapta bağılılığı.

MDHP Merkez Komitesi şube yönetmenlerinden Ç. Sereeter tarafından açılan konferansta, açılış konuşmasını yapan MDHP Merkez Komitesi Politik Bürosu üyelerinden akademisyen N. Jagvaral, MDHP Merkez Komitesi Birinci Sekreteri ve MHC Büyük Halk Huralı Prezidyumu Başkanı Y. Sedenbal'ın konferansa katılanlara gönderdiği mesajı okumuştur. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi redaksiyonu adına da, SSCB Bilimler Akademisi aday üyelerinden İ. Frolov bir konuşma yapmıştır.

Aşağıda, konferansa katılanların yaptıkları konuşmaların bir özeti yayınlanmaktadır. Konuşmaların tam metni ayrı bir kitap halinde yayınlanacaktır.

Çözümlemenin Metodolojisi

Ulusal kurtuluş hareketinin bugünkü aşamadaki başlıca içeriğini emperyalizme karşı ve gelişme halindeki ülkeler için düğüm noktası olan

toprak-tarım sorununun çözülmesi dahil, toplumsal-ekonomik ilerleme için verilen savaş oluşturmaktadır. Dünya devrim sürecinin başlıca kaynaklarından biri olan ulusal kurtuluş hareketi, her şeyden önce köylü hareketidir. V. İ. Lenin vaktiyle şunları belirtmişti: «... her ne kadar şimdilik geri kalmış durumda olsalar da, sömürge ülkelerdeki emekçi yığınları, köylüler dünya devriminin bundan sonraki aşamalarında büyük bir devrimci rol oynayacaklardır.» (1) Yaşam bu bilimsel değerlendirmeyi tamamiyle doğrulamıştır. Kuşkusuz, toprak, tarım sorununun çözülmesi uğrunda savaşı olmasaydı, ulusal kurtuluş savaşı bugünkü niteliğini kazanamazdı, yani emperyalizmin sömürgeleri olan ülkelerdeki milyonlarca insanın devrimci emellerini dile getiremezdi.

Günümüzde toprak, tarım sorununun Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki kurtuluşuna kavuşmuş ülkelerin toplumsal-ekonomik gelişmelerinin en önde gelen sorunlarından biri olduğunu belirten N. Jagvaral, şöyle devam etmiştir: Ekonomik gelişmenin tempoları, bağımsız bir ekonominin yaratılması ve pekiştirilmesi amacıyla yeniden üretimin genişletilmesi olanağı bu sorunun doğru olarak çözülmesine bağlıdır. Genç bağımsız ülkelerin politik, toplumsal ve kültürel gelişmelerinin başlıca sorunlarının çözülmesi de toprak sorununa organik olarak bağlı bulunmaktadır. Kısacası, yeryüzündeki yüz milyonlarca insanın yazgısını, eninde sonunda, toprak sorununun çözülmesi belirleyecektir. Lenin'in köy ekonomisinin sosyalistçe yeniden düzenlenmesiyle ilgili dahiyane kooperatif planı dahil, toprak sorunuyla ilgili yüce idelerinin doğruluğu üzerinde duran N. Jagvaral şunları belirtmiştir: Bu idelerin doğruluğunu dünya sosyalizminin gelişmesindeki deneyimler yadsınmaz bir biçimde kanıtlamıştır. Tarım politikası ve kardeş sosyalist ülkeler komünist ve işçi partilerinin toprak-tarım sorununun çözümü sırasında elde ettikleri tarihsel deneyimler, toplumsal ilerleme uğrunda savaşan tüm ülkeler ve halklar için yaşamsal bir önem taşımaktadır.

İ. T. Frolov, ulusal kurtuluş savaşının yolunu şaşırtmaya ve gelişme halindeki ülkelerde tarımsal bunalımın baş nedeni olan emperyalist sömürüyü gizlemeye yönelik burjuva ve somut olarak Malthusçu ve yeni-Malthusçu görüşleri eleştirdikten sonra, şunları belirtmiştir: Çağdaş bilim, yeryüzündeki «fazla nüfusun» güya yiyecek bunalımının başlıca kaynağı olduğu konusundaki görüşleri yalanlamıştır. Şimdilik yeryüzündeki kara parçalarından ancak % 11'nden (yaklaşık 1,5 milyar hektar) köy ekonomisi için yararlanılmaktadır. Üstelik tarım ürünleri yetiştirilmesi için elverişli toprakların sadece % 41'i işlenmektedir. Bunun yanı sıra, teknolojinin bugünkü düzeyinde tarım için, yaşam için, kara parçalarının yaklaşık % 70'i (10,5 milyar hektar) tamamiyle elverişli sayılabilir. Bu muazzam topraklardan fiilen yararlanıldığı takdirde sadece tarım ürünleriyle mil-

(1) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 44, s. 38.

yarlarca insanın beslenebileceği apaçıktır. Çöllerin, tuzlu ve buzlarla kaplı toprakların tarıma kazandırılması için yoğun çalışıldığı, yeryüzündeki okyanusların bitkisel ve hayvansal varlığından yararlanıldığı takdirde, gelecekte ölçsüz derecede bol yiyecek maddeleri sağlanacaktır.

Malthusçuların diğer «kanıtı», yani «toprağın veriminin azalması yasası» da aynı derecede temelsizdir. Bu yasanın temelinde, toprağa ek olarak, verilen emeğin ve yatırılan sermayenin aynı oranda ürün sağlamadığı, daha azını verdiği görüşü yer almaktadır. Toprağın, özel iyelik ilişkilerine özgü barbarca sömürülmesi sonucunda verimliliğini kısmasını Malthusçular doğanın «mutlak yasası» olarak göstermektedirler. K. Marks, kapitalist üretimin, tekniği ve toplumsal üretim sürecini, her türlü zenginliğin kaynağı olan toprağı ve işçiyi tüketecek biçimde geliştirdiğini belirtmiştir. Fakat, Lenin'in dediği gibi «toprağın veriminin azalmasıyla ilgili evrensel yasa»nın yandaşları, en önemli olanı, yani tekniğin düzeyini ve üretim güçlerinin durumunu gözönünde bulundurmuyorlar. Bugün, tüm ülkelerde çağdaş bilim ve tekniğin uygulanması halinde, elde edilebilecek tarım ürünlerinin ancak % 3—4'ünün elde edildiğini söylemek yeterli olsa gerek. Yukarıda belirtilenler yapılsaydı tarım ürünlerinin üretimi kesinlikle artar, bitkicilik ve hayvancılıkta verim yükselmiş olurdu. Fakat bunun için, şu ya da bu ülkenin ekonomik, bilimsel, teknik vb. alanlarındaki genel gelişmesine sıkı sıkıya bağlı toplumsal-ekonomik yapılar gereklidir. Bu yapılmadıkça, tüm bilimsel-teknik hesaplar ve tahminler bir ütopye olmaktan öteye gidemez. Bunu görebilmek için örneğin «Yeşil Devrim»'in sonuçlarına bir göz atmak yeterlidir. Bilindiği gibi sözkonusu hareket birçok Avrupa ülkesinde ve Kuzey Amerika'da, örneğin, buğday üretiminin önemli ölçüde artmasını sağlamıştır. Ne var ki, yeni tür buğdaylardan, «harika pirinç»ten tarım üretiminin yeni teknolojilerinden vb. yararlanma olanaklarının salt bilimsel-teknik açıdan çözümlenmesi temelinde yapılan hesapların ve tahminlerin Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkeleri için de son derece iyimser olmasına karşın, bu ülkelerde elde edilen sonuçlar, birçok hallerde, hiç de parlak olmamıştır. En iyi durumlarda bile, birçok Asya ülkelerinde tarım üretimi, nüfus artışını aşmamış ve adam başına düşen yiyecek maddeleri, en az gereksinim düzeyinde kalmamıştır. Dolayısıyla 335 milyon insan, daha önce olduğu gibi, fakirliğin eşiği düzeyinin altında bulunmaktadır.

Aynı durum Afrika'da 400 milyon insan için de sözkonusudur. Çünkü Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nce açıklanan verilere göre, bu kıtada 1971—1975 döneminde yiyecek maddeleri üretimindeki artış ancak % 0,5 oranını bulmuştur. Yani, nüfus artışındaki hız gözönünde bulundurulursa, Afrika'da insan başına düşen yiyecek maddeleri üretiminde % 2,1 oranında azalma olduğu görülmektedir. 70 yıllarının ilk yarısında, Afrika ülkelerinin yiyecek maddeleri dışalımında üç kat bir artış olmuştur. «Yeşil Devrim» Afrika nüfusunun temel yığınlarını henüz etkilememiştir,

ve bilimsel-teknik başarılarla olanak sağlayan gelişmiş altyapı yaratılmadıkça durumu değiştireceği kuşku götürür.

V. G. Rastyannikov (SSCB) son yıllarda Marksist-Leninist bilimde, gelişmekte olan ülkelerin ekonomisini anlama bakımından yeni görüş ve yeni yaklaşımlar ortaya konduğunu belirtmiş ve şöyle devam etmiştir: Her şeyden önce ayrı ayrı çok yapılilik ve yapılar arasında karşılıklı etkileşme görüşüne ve aynı zamanda bağımlı kapitalist gelişme görüşüne değinmek istiyorum. Öyle sanıyorum ki, bunlar birlikte ele alınırsa, toprak sorunu ile ilgili başlıca süreçleri anlamaya yarayacak anahtar ortaya çıkmış olur.

Gerçekten de, tarımda üretim güçlerinin çeşitli sistemleri, birbirinin üstünde tabakalaşıyormuş gibi, bir araya gelmektedir. Bunlar her şeyden önce, genellikle emeğin doğal etkenlerine dayanan endüstri öncesi üretim güçleridir. Diğerleri ise, «Yeşil Devrim» çerçevesi içinde, tarımın çeşitli kesimlerinde gelişen endüstriyel üretim güçleridir. Endüstriyel üretim güçleri sisteminin meydana çıkması şu anlamı taşır: Daha önceleri tarım, yeniden üretim bakımından ulusal ekonominin kendi kendini düzensileyen, kapalı sektörü olduğu halde, şimdi yabancı etkililerle dışa dönük, açık, diğer sektörlerle mal ilişkileriyle bağlı bir sektör haline gelmiştir. Durum böyle olunca dış etkenlerin toprak sorunu üzerindeki etkisi köy ekonomisinin sürekli ve değişmez bir unsuru olmaktadır.

Dünyada toplumsal-ekonomik gelişme sürecinin bütünsel bir parçası, örneğin yiyecek maddeleri sorunudur. Artan yiyecek maddeleri gereksinimleriyle yerel üretim düzeyi arasındaki açık gitgide artmaktadır.

Yiyecek maddeleri üretimi için nicel bakımdan yeni sistemlerin gelişmesi bilimsel-teknik devrimin gelişmesine gittikçe daha fazla bağımlı duruma gelmektedir. Ama sosyalist olmayan dünyanın bilimsel-teknik potansiyelinin muazzam bir kısmı gelişmiş kapitalist ülkelerde toplanmıştır. (Gelişmekte olan ülkelerdeki $\frac{0}{10}$ 2 oranına karşılık, $\frac{0}{10}$ 98.)

Demek ki, sürekli artan enternasyonalleşme koşulları yiyecek maddeleri bunalımını yarattığı gibi, bu bunalımın ortadan kaldırılmasına yardımcı olabilecek maddi temellerin yaratılmasına da olanak sağlıyor. Gelişmekte olan ülkelere yiyecek sağlamanın sorumluluğunu dünya kapitalizminin merkezleri taşıdığından dolayı, gelişme halindeki ülkelerin dünya kapitalist ekonomisinin çerçevesi içinde yeni bir ekonomik düzen için yürüttükleri savaş yiyecek sorununun çözülmesinde, en önemli uzun süreli savaşlardan birine dönüşmektedir. Bu savaşın somut amacı, kapitalist ülkelerdeki kaynakların, gelişmekte olan ülkeler yararına bölüştürülmesini sağlamaktır. Bunun yanı sıra, yiyecek sorununun toplumsal parametreleri içinde ne dereceye kadar çözüleceği, gelişme halindeki ülkelerdeki iktidar çevrelerinin, ulusal gelirin, halkın ezici çoğunluğunu oluşturan var-

lıksız gruplar yararına bölüştürülmesi için yürütecekleri politikaya bağlıdır.

Toplumsal ilişkiler açısından bakılınca çok yapıli ekonomi, her şeyden önce, en büyük dikkatin, egemen, en önemli yapısına ayrılmasını gerektirmektedir. Son zamanlarda gelişmekte olan birçok ülkelerde egemen, belirleyici yapıyı kapitalist yapı oluşturmaktadır. Fakat bizim, şu veya bu ekonominin kapitalizme yönelik gelişmesinde, onun yapılar kompleksini dünya kapitalist ekonomisinin belirli bir ölçüde etkilediğini de görmemiz gerekiyor. Bundan dolayı gelişmekte olan ülkelerde, endüstri öncesi dönemde üretim güçlerine ve üretim ilişkilerine sadece geçmişin kalıntıları olarak değil, aynı zamanda dünya kapitalizminin gelişme yasalarının ürünü olarak da bakmamız gerekir. Bu yasaların etkisi, dünya kapitalizminin doğal olmayan belirtilerini oluşturan gelişmemiş toplumsal biçimleri sürdürmektedir. Sermayenin tutucu, ya da tamamlanmamış biçimlerde bulunduğu gelişmekte olan ülkeler ekonomilerinin durumunu anlamak için gereken anahtar budur.

Tarım sorununun uluslararası görüntüsü, özellikle yiyecek sorunu üzerinde *N. Aşhab* (Ürdün), *S. Thiam* (Senegal), *Ş. Suranyi* (Macaristan) de durdular. *N. Aşhab* konuşmasında şunları belirtti: Geçmişte, sömürge ve bağımlı ülkeler, metropollerin, yiyecek maddeleri dahil, birçok gereksinimlerini karşılayan kaynakları oldukları halde, bugün yiyecek maddelerini gelişmiş kapitalist ülkelere almak zorundadırlar. Yiyecek maddeleri satan ülkelerin başında yer alan emperyalist devletler ve özellikle ABD bu dışarıdan, kurtuluşuna kavuşmuş ülkelere baskı yapmak için, politik bir silâh olarak yararlanmaya başlamışlardır.

S. Thiam, örneğin, Afrika ülkelerinin, dünya çapındaki kapitalist pazarın gereksinimleri için yiyecek maddeleri üretmeyi sürdürürken, temel yiyecek maddelerini dışardan almak zorunda kaldıklarını belirterek, bunun ne kadar paradoksal feci bir durum olduğunu vurguladı ve şöyle devam etti: Bu durum dünya pazarındaki konjunktürün en küçük değişimlerine tamamiyle bağımlı olma, dış ticaret bilançosunda açık verme anlamına gelmekte, gelişmekte olan ülkelerin gelişme çabalarının sonuçlarını önemli ölçüde azaltmakta ve başta köylülük olmak üzere, emekçi yığınların yaşam koşullarının iyileştirilmesini desteklemektedir.

Burjuva propagandacıların, gelişmekte olan ülkelerin sorunlarını aydınlatma, geri kalmışlıklarının nedenlerini açıklama çabaları gösterirken, tüm suçu «nüfus patlaması»na yüklediklerini belirten *S. Suranyi*, konuşmasında şöyle demiştir: Nüfusun hızla artmasının, ekonomik gelişmeye olumsuz etkide bulunduğu kuşkusuzdur. Ne var ki, yiyecek maddeleri sorununun çetinleşmesindeki nedenlerden sadece biridir. Aslında, gelişmekte olan ülkelere bu sorun, tarım üretiminin düşük olması ve üretimin daha da düşme eğilimi göstermesi yüzünden ortaya çıkmaktadır.

Bugün, gelişme halindeki birçok ülkelerde yiyecek maddeleri dışsatımı hâlâ başlıca gelir kaynağıdır. Ama bu alandaki artış, dünya ticaretinin tümündeki genişleme sürecine oranla geride kalmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin, 1955 yılında, dünya ölçüsündeki yiyecek maddeleri dışsatımındaki payı % 57 iken, 70 yıllarında bu oran % 30'a düşmüştür. Bu ülkelerin ulusal ve uluslararası çaptaki tüm çabalarına karşın tarım ürünleri, artış halindeki sentetik maddelerin rekabetiyle, gelişmiş kapitalist ülkelerin kıyas kabul etmez yüksek üretim düzeyiyle ve bir hayli ticari engellerle (vergiler, kotalar) karşı karşıya kalmaktadır.

H. Grienig (DAC) tarım sorununun ve gelişmekte olan ülkelerdeki köylülüğün başlıca niteliklerinin, ancak dünya kapitalizmine bağımlı ve sömürülen halklar olarak boyun eğmeleri dolayısıyla karşılıklı ilişkiler gözönünde bulundurulduğunda anlaşılabilirliğini belirterek şöyle devam etti: «Tarımın geri kalışı, dünya ölçüsündeki kapitalist birikim yasasının zorunlu bir olgusudur. Sözkonusu ülkelerde, emperyalizmin ve ona bağlı oligarşinin sürekli ve karşılığında hiçbir şey vermeden, ek üretime elkoymaları tarımı zayıflatmış, toplumsal-ekonomik gelişmenin önünü kesmiş, tutuculuğa destek olmuş, ömrünü yaşamış yapıları «sağlamlaştırmıştır». Emperyalist bağımlılık ve sömürü sistemi tarımın iç toplumsal-ekonomik gelişmesini, tıpkı tefeci sermaye gibi etkilemektedir. Bu sermaye, K. Marks'ın dediği gibi «büyük tip üretimi kötü duruma sokmakta, üretim güçlerini geliştireceği yerde felce uğratmakta, aynı zamanda bu elverişsiz durumu sonsuza kadar uzatmakta ki, bu hallerde toplumsal emek verimi kapitalist üretimde olduğu gibi, emeğin hesabına gelişmemektedir.»⁽²⁾

Ekonominin kapitalizm öncesi ve erken kapitalizm dönemlerinde emperyalist devletlerin mali sermayesi ve onlara bağlı oligarşi tarafından sömürülmesi, doğrudan doğruya üretim yapanların mallarına elkonması, onların üretim araçlarından koparılması sürecini hızlandırdı, tamamıyla veya kısmen mülksüz, üretici köylülerin oluşturduğu koskoca bir ordunun ortaya çıkmasına neden oldu. Fakat ekonomik yapının geri kalışı, bu potansiyel ücretli işçilerin proletaryaya dönüşmesi için gerekli koşulları sağlamadı, ya da çok küçük bir ölçüde sağlayabildi. Asya ve Afrika ülkelerindeki köylülüğün büyük çoğunluğunu, kapitalizm öncesi ya da erken kapitalizm dönemlerinde oligarşi ve uluslararası mali sermaye ile devlet tarafından sömürülen sefaletе düşmüş, eski yaşam tarzını sürdüren, az veya orta büyüklükte toprak sahibi, ekonomik bakımdan köleleştirilmiş icarcılar, yarıcılar, beylik toprakları (özellikle Afrika'da, Sahra güneyinde) işleyen köylülerle, tamamıyla yozlaşmış yoksullaşmış köylü yığınları oluşturmaktadır.

Konferansa katılanlar, gelişmekte olan ülkelerde tarımın gerikalmışlığı

⁽²⁾ K. Marks, F. Engels, Yapıtları, c. 25, s. 145.

üzerinde dururken, hepsi de durumun, hâlâ çalışanların büyük bir kısmını kapsayan bu ekonomi kesiminde üretici güçlerin gelişmesindeki düşük düzeyin sonucu olduğu kanısında birleşmişlerdir. Toplumsal emek verimliliğinin düşüklüğünde ortaya çıkan bu gerikalmışlık, tarım ürünleri üretimi hacminin azlığını ve büyümesindeki ağır tempoları koşullandırmaktadır. Bu, yığınların yiyecek gereksinimleri ve gelişme halindeki endüstrinin ise hammadde gereksinimlerinin artışıyla, tarım ürünleri üretimi arasındaki dengesizliğin büyüdüğü anlamını taşımaktadır. Gerikalmışlığın toplumsal-sınıfsal nedenleri, kapitalizm öncesi üretim ilişkilerinin çeşitli biçimlerinin ve geçici durumlarının üstünlüğünü sürdürmeleridir. Bütün bunların ortak sonucu ise, köylülerin ezici çoğunluğunun perişan durumda olması ve köylülüğün emek potansiyelinden ancak kısmen yararlanmasıdır.

Sosyalist Ülkelerin Deneyimleri

Tarım sorunun çözülmesinin yolları ve araçları nelerdir? Herkesçe bilindiği gibi tarımın gerikalmışlıktan kurtarılmasının zorunlu koşulu *teknik-ekonomik* modernleşirmenin gerçekleştirilmesidir. Ama bu işlem, ancak tarımsal ilişkilerin köklü bir biçimde yeniden düzenlenmesiyle, büyük toprak iyeliğinin ortadan kaldırılmasını ve köylülerin emeğiyle devletin desteğini kaynaştıran çeşitli biçimlerin yaratılmasını kapsayan devrimci bir *toplumsal* modernleştirme arasında birlik kurulmakla gerçekleştirilebilir.

Sovyetler Birliği'nin Orta Asya Cumhuriyetlerinde ve sosyalizm yoluna koyulmuş Asya ülkelerinde tarım-toprak sorununun kökünden değiştirilmesi iki aşamadan geçmiştir. Birinci aşamada anti-feodal demokratik değişimler yapılmıştır. Bunun amacı köylülere uygulanan kapitalizm öncesi sömürü biçimlerini ortadan kaldırmaktır. Bu aşama, çeşitli ülkelerin somut koşulları gereğince, çeşitli süreler içinde gerçekleştirilmiştir. Ama her yerde ortak yanı şu olmuştur: «Toprak (hayvanlar), onu işleyenindir (bakanındır).»

Bu ilkelerin, genel burjuva-demokratik içeriğinde, belirli anti-kapitalist çizgiler de vardır. Ve bunun ardıcıl olarak uygulanmasıyla sadece feodal iyelik ortadan kaldırılmıyor, aynı zamanda feodal ve kapitalist sömürü metotlarını (ücretli emek) birleştiren toprak sahiplerinin konumları sarsılmış oluyordu. Dolayısıyla ilk aşama, tarihsel bakımdan ikincisini hazırlıyor, anti-kapitalist nitelikte önlemleri kapsıyordu. Yeniden düzenlemenin hukuksal temelinde toprağın millileştirilmesi yatıyor, elkonan büyük topraklar üzerinde devlet işletmeleri kuruluyordu.

İkinci aşamada artık sosyalist içerik başta geliyordu ve amaç, Lenin'in kooperatif planına ve her cumhuriyetin, her ülkenin somut koşullarına göre, toplumsal, kolektif işletmeler biçimini örgütlemek ve pekiştirmektir.

Bu, yalnız özel iyelik temeline dayalı yoksul köylülerin sömürülmesi ortadan kaldırmakla kalmıyor, aynı zamanda tarım üretiminin teknik bakımından modernleşmesi için zorunlu toplumsal temeli oluştuyordu.¹¹¹⁶

Sovyetler Birliği'nin Orta Asya cumhuriyetlerinde tarım sorununun sosyalistçe çözümünün Bolşevik Partisi'nin yönetiminde Rus işçi sınıfının, tüm halkın bu cumhuriyetlere yaptıkları çok büyük, belirleyici yardımlarıyla sağlandığını ayrıca belirtmek gerekir. Bu olguda dünyanın ilk sosyalist devletinde halkların karşılıklı yardımlaşmalarını ve enternasyonal kardeşliğini öngören Leninci ilkelerin nasıl yaşamda gerçekleştiği görülmektedir. Çarlık imparatorluğunun bu geri kalmış acımasızca sömürülen bölgelerinde tarım alanında sağlanan köklü dönüşümler, özgürlüğüne kavuşan Asya ve Afrika halkları ve herşeyden önce sosyalist gelişme yoluna koyulan ülkeler için esinleyici bir örnektir.

Konferansta, Moğolistan Halk Cumhuriyeti'nde tarımın sosyalistçe yeniden düzenlenmesinde edinilen deneyimler, (*N. Jagvaral, A. Minis, H. Daşdondov* vb. gibi Moğolistanlı yoldaşlar tarafından) çok yanlı olarak aydınlatıldı.

N. Jagvaral konuşmasında şunları belirtti: 1921 yılındaki halk devriminden önce Moğolistan Asya'nın en gerikalmış ülkelerinden biriydi. Ülkede feodalizm-kölelik ilişkileri egemendi. Eski Moğolistan'da, yaygın gezgin hayvancılık dışında, ekonominin diğer kolları hemen hemen bilinmiyordu. Moğolistan aratları (köylüleri) gerikalmışlık ve cahillik içinde yaşıyorlardı. Hemen hemen bütün nüfus alfabesizdi. Emekçiler, yabancı ticaret firmaları tarafından olduğu kadar, yerli feodaller tarafından da acımasızca sömürülmekteydi. Bütün bunlara ancak Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin dolaysız etkisiyle utkuya ulaşan halk devrimi son verebildi.

Devrimin demokratik aşaması sırasında (1921–1940) aratların kölelikten kurtarılması, toprağın millileştirilmesi, feodal iyeliğin ortadan kaldırılması, din kurumlarıyla ilgisi olan ve olmayan tüm feodalların elindeki sürülerin aratlara teslimi, aratların ekonomik girişimlerini desteklemek yoluyla natürel işletmelerin yavaş yavaş küçük sürü ekonomisi haline getirilmesi, kooperatifleşmenin ilk biçimlerinin yaratılması gibi önemli ödevler çözülmüş oldu.

Demokratik dönüşümlerin başarıyla yerine getirilmesinden sonra, ülkemizde Leninci kooperatif plânının temeline dayanılarak, tarımın yeniden düzenlenmesi ödevinin gerçekleştirilmesine geçildi. Bireysel arat işletmelerinin kooperatifleştirilmesi, birkaç aşamadan geçilerek, 50 yıllarının sonunda tamamlanmış oldu.

O günden bu yana 20 yıl kadar zaman geçti. Bu süre içinde Köy Ekonomisi Birlikleri (KEB) iri sosyalist kooperatif işletmelere dönüştü. Öyle

ki daha önce varolan yüzbinlerce özel işletmenin yerini alan 257 KEB ile 57 devlet köy ekonomisi işletmesi bugün hayvansal üretimin büyük bir kısmını sağlamaktadır.

Sovyetler Birliği'nin ve diğer kardeş sosyalist ülkelerin yardımıyla, tarım çağdaş maddi-teknik araçlarla donatıldığından, bugün başlıca işler modern makinelerle görülmektedir. 1959'dan 1975'e kadar geçen dönemde içinde hayvansal ürünler üretimi 249 kat artmış, KEB'lerde çalışanların yıllık gelirleri 5,3 kat yükseltilmiştir. Bunun yanı sıra, her KEB üyesi, ülkenin kuzey bölgelerinde 50, güney bölgelerinde ise 75 baş hayvan yetiştirebilmektedir. Domuzlar ve kümes hayvanları bu sayıların dışındadır. *Elde edilen sonuçlar sosyalist işletmelerin ufak kişisel işletmeler karşısındaki ölçsüz üstünlüğünü en parlak biçimde ortaya koymaktadır. Kooperatif düzen köy ekonomisinin gelişmesi ve aratların kültürel-teknik düzeyleriyle maddi genliklerinin artması için geniş olanaklar sağlamıştır.*

H. Daşdondov, konuşmasında, Moğolistan'da kooperatif düzenin kurulmasıyla tarım üretimi yapısında büyük değişiklikler olduğunu belirterek şöyle devam etti: Daha önceleri, ekonominin hemen hemen biricik branşı ve halkın neredeyse tek *mesleği hayvancılık olduğu* halde, tarıma kazandırılan topraklar üzerinde bitkicilik geliştirilmiştir, ve bugün genel tarım üretiminin beşte birinden fazlasını sağlamaktadır. *Bitkiciliğin geliştirilmesi* ülkenin gereksinimlerini karşılayan tahıl ürünleri elde edilmesine, sebzeçiliğin benimsenmesine ve yem bitkileri ekilmesine yol açmıştır.

A. Minis, konferansa katılanların dikkatini, MHC'nde varolan toplumsal-ekonomik ilişkiler temelinde, tarım alanında yapılan dönüşümlerin özellikleri üzerine çekerek, şunları belirtti: Tarımın köy ekonomisinin başlıca branşı olduğu ülkelerde, tarım sorunu, toprak iyeliği ilişkilerinde köklü *değişimler* yapma yoluyla çözüme kavuşturulurken, Moğolistan'da bu sorunun demokratik çözümü *feodallerin* elindeki toprağın da, hayvanların da millileştirilmesi yoluyla çözülmüştür.

B. Şirendib, Moğolistan'daki aratları 1921 yılındaki halk devriminin itici gücü olarak niteledikten sonra şöyle devam etti: MDHP devrimin başa- rıya ulaşmasından sonra, köyde yürütülen sınıf savaşlarıyla ilgili teoriyi kılavuz edinerek, aratlara karşı politikasında fakirlere yardım, orta hallileri destekleme ve sömürücü elemanları sınırlandırma gibi farklar gözetmeye başladı ve bu politika sosyalizme geçiş hazırlıklarının önemli koşullarından biri haline geldi.

M. Sanjdoj Moğolistan aratlarının devrimci-demokrat iktidarının özellikleri ve gelişmesi sorununu kapsayan konuşmasında özellikle şunları söyledi: Sosyalist doğrultuyu seçen, hep birlikte emperyalizme ve gerici- ciliğe karşı savaşan işçi, köylü, küçük burjuva ve kısmen orta burjuva elemanların oluşturduğu demokratik blok tarafından yönetilen ülkelerden:

farklı olarak, işçi sınıfı ile ulusal burjuvazi bulunmadığı için, bizde devrimci-demokratik diktatörlüğün temelini aratlar oluşturmuştur. Ülkede ulusal işçi sınıfı meydana gelinceye kadar, proletarya ile köylüler arasındaki bağlaşıklık, Rusya'daki işçi sınıfıyla Moğolistan aratları arasında, uluslararası alanda gerçekleştiriliyordu. Bu bağlaşıklık sonucunda, Moğolistan'daki halk iktidarı proletarya ve köylülerin bir tür devrimci-demokratik diktatörlüğünü oluşturuyordu. Bu ise, aslında, Lenin'in birçok kez sözünü ettiği, halkın devrimci demokratik diktatörlüğü görüşüne uyuyordu. ⁽³⁾

Ş. Bira sosyalizme geçiş döneminde köylülerin tinsel yaşamındaki değişiklikler gibi önemli bir konu üzerinde durarak şunları söyledi: Halk devriminin etkisi, Moğolistan aratlarının tinsel yaşamında geniş değişimler soğlonması olonoğını yaratmıştır. Köy ekonomisinin sosyalist temeller üzerinde kooperatifleştirilmesi, hayvan bakıcılarının sürdürdükleri yaşamın bütün kesimlerinde çok derin değişimlere neden oldu. İnsanın insan tarafından sömürülmesinin toplumsal kökenleri yok edildi, ufak özel mülk sahipleri sınıfının yerini, tamomiyle yeni bir sınıf olan, sosyalizm ilkelerine göre yaşayan, kooperatif üyesi aratlar sınıfı aldı. Aratların kültürel-yasamsal koşullarının çok yanlı iyileştirilmesine, gezgincilik gibi gerikalmış bir yaşam biçiminin geride bırakılmasına başlandı. Tüm KEB'ler okula, veteriner dairesine, klübe, sinema salonuna, elektrik santraline, radyo tesisine, hamama, otele, çocuk bahçesine vb. kavuşturuldu; aratlar arasında alfabetizlik ortadan kaldırıldı.

Sosyalist yaşam tarzı, çağdaş aratların emeğe karşı ilişkilerinde de etkisini gösterdi. Bu ilişkinin başlıca niteliklerini toplumsal ödevleri bilinçli olarak yerine getirmek, emek disiplinine saygı göstermek, iş saatlerini gerektiği gibi değerlendirmek, emek verimini artırmak, yüksek kalifikasyona erişmek, sosyalist yarışlara, sosyalist emek hareketine yığinsal olarak katılmak vb. oluşturmaktadır.

Konferansa katılanlar, diğer sosyalist ülkelerde tarımsal dönüşümlerden edinilen deneyimleri genelleştiren konuşmaları da büyük bir dikkatle dinlediler.

Van Tao (Viyetnam) Kuzey Viyetnam'da köylülerin, gönüllü olarak kooperatiflere girmelerinin, genel çizgileriyle, 1958-1960 yıllarında tamamlandığını belirterek, şöyle devam etti: Amerikan saldırganlarına karşı direniş savaşı başladığında, Viyetnam'ın kırsal bölgelerinde büyük üretim olanakları vardı ve bunlar cephe gerisinde rollerini başarıyla yerine getirdiler. Kuzey Viyetnam'da sosyalizmin etkuya ulaşması sonucunda, kurtuluştan hemen sonra, bunlar ülkenin güneyindeki köylülere gereken yardımı sağlama olanağını buldular. Son yıllarda tarıma maki-

⁽³⁾ Bak: V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 11, s. 44; c. 41, s. 381-384.

neler sağlanması alanında önemli gelişmeler olmakta, bu da emek verimliliğinin artmasını elverişli biçimde etkilemektedir. Üretim güçlerinin gelişmesi yiyecek maddeleri sağlanmasını olduğu gibi, halkın yaşam düzeyinin yükselmesini de etkilemektedir.

J. Canela (Küba) ülkesindeki tarım politikasını anlatarak, şunları belirtti: Partimizin tarım politikası, köylülere makine sağlama işini iyileştirmek suretiyle verimliliği artırma, kaynaklardan gerektiği gibi yararlanılması ve teknik öğretiminin iyileştirilmesi zorunluğuna dayanmaktadır. Son yıllarda şeker kamışı, tütün, meyva ve sebze üretimi önemli ölçüde artırıldı. Öte yandan köylüler, emek verimliliğinin artırılmasında büyük gelişmeler sağlayacak olan sosyalist işletmeler biçimini benimsemenin zorunluluğunu gitgide daha iyi anlamaktadırlar. Toplumsal-ekonomik yapıların değiştirilmesi çalışmalarında, köylülerin kooperatif ya da devlet işletmelerine girişlerinde gönüllülük ilkesine titizlikle uyulması çok önemli bir rol oynamaktadır. Bu büyük iş sosyalist işletmelerin üstünlüğünü kanıtlayan yoğun politik eylemler ve propaganda çalışmaları yürütülmekle yerine getirilmektedir. Bu alanda biz, tıpkı gelişmemizin diğer kesimlerinde olduğu gibi, kardeş sosyalist ülkelerin dostça yardımından yararlanmaktayız.

K. Nabrdalik (Polonya) Birleşik İşçi Partisi (PBİP)'nin tarım politikasının Marksizm-Leninizm ilkelerini ve sosyalizm kuruluşunun genel yasallıklarını, işçi-köylü bağlaşıklığıyla ilgili Leninci stratejiyi kılavuz edindiğini belirterek şunları söyledi: Partimizin amacı, köyde sosyalizmi kurmak ve halkın artmakta olan gereksinimlerini karşılamaya elverişli yüksek verimli bir tarım oluşturmaktır.

Daha sonra, Polonya köy ekonomisinde sosyalist yapıların biçimlenmesi, sürüm ve pazarlama alanında kooperatiflerin çalışmalarının örgütlenmesi ve köylü dernekleri, üretim kooperatifleri ve devlet işletmeleri üzerinde duran K. Nabrdalik şöyle devam etti: PBİP, köydeki sosyalist dönüşümlerin yönetilmesinde Sovyetler Birliği'nin ve diğer kardeş ülkelerin deneyimlerinden geniş ölçüde yararlanmakta, gelişmiş sosyalizm kuruluşu programını ardıcıl olarak gerçekleştirmektedir.

I. Manoiu (Romanya) ülkesinde tarım alanındaki devrimci dönüşümlerin 1945 yılındaki toprak reformuyla başladığını belirterek, konuşmasına şöyle devam etti: Bu reform, ellerindeki 2,3 milyon hektar toprağın bedava olarak alınmasına olanak sağlamakla, büyük toprak sahipleri sınıfını ve köydeki feodal ilişkileri ortadan kaldırmıştır. Anti-feodal reformun tamamlanmasından sonra, 1949 yılının Mart ayında, tarımın sosyalist değişimiyle ilgili program hazırlandı ve 1962'ye kadar, 13 yıl süreyle, uygulandı. Bu dönemde Romen köyü, küçük özel iyelik biçiminde, iri sosyalist iyelğe giden büyük bir yolu aştı. Şimdi ekilebilir toprakların % 90,58'i sosyalist tarıma aittir ve bu toprakların % 60,53'ünde koopera-

tif işletmeler, % 30,05'inde de devlet işletmeleri kurulmuştur. Tarım üretimi bu dönem içinde ülkede nüfus artışını çok gerilerde bırakan dinamik bir artış göstermiştir.

Romanya Komünist Partisi'nin uyguladığı tarım politikasının en önemli elemanlarından biri köylülerin yaşam düzeyinin sürekli yükseltilmesidir. Genel olarak bu politika, köyde sosyalist üretim ilişkilerinin durmadan gelişmesini ve pekişmesini sağlamakta, iki dost sınıf, işçilerle köylüler arasındaki bağlaşıklığı güçlendirmekte, endüstriyel tarımı, devlet tarım işletmeleriyle üretim kooperatifleri arasındaki sıkı bağları geliştirmektedir.

J. Dostalova (Çekoslovakya) burjuva Çekoslovakya'sı dönemindeki kooperatifleşme deneyimleri üzerinde durarak, kooperatiflerin gelişmesinin tarımda köklü değişiklikler sağlamaya yeterli olmadığını belirttiikten sonra, şöyle devam etti: Toprak reformunun başarı kazanması ülkede devrimci bir politik iktidarın bulunmasına bağlıdır. Çekoslovakya'da tarımın, Leninci kooperatif planının yaratıcı bir biçimde uygulanması yoluyla, ilerici açıdan yeniden düzenlenmesi için reel temel, ancak Çekoslovakya emekçilerinin 1948 Şubatında burjuvaziye karşı kazandıkları utkudan sonra mümkün olabilmıştır.

Tarımdaki sosyalist gelişmeler, tarım üretiminin dinamiğinde, düzeyinde ve niteliklerinde olduğu kadar, köylülerin emeğinde ve yaşam düzeyinde köklü değişiklikler yapılması olanağını sağladı. 1948 yılından bu yana, işlenebilir topraklar ve iş eli (% 60 oranında) azaltıldığı halde, tarım üretimi iki kat, emek verimliliği dört kat, üretim güçleri de önemli ölçüde arttı. Tahıl ürünlerinin toplanması işi tamamiyle, diğer ürünlerinki ise kısmen makineleştirildi. Hayvancılıkta, endüstriyel üretim teknolojisi uygulanmaktadır. Çekoslovakya dünyada, tarım alanında çalışan emekçilerle, ekonominin diğer alanlarında çalışanların gelirleri arasındaki dengesizliği ortadan kaldıran ilk ülkelerden biri oldu. Kooperatif üyesi köylülerle, devlet işletmelerindeki işçilere toplumsal-hukuksal bakımdan eşitlik sağlandı.

Tarihsel açıdan kısa bir sürede ulaşılan bu sonuçlar Marksist-Leninist tarım teorisinin gücünü ve canlılığını, köy ekonomisindeki sosyalist üretim sisteminin üstünlüklerini açıkça ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar kapitalist olmayan gelişme yolunu seçmiş gelişme halindeki ülkeler için bir deneyim kaynağı olabilir.

Konferans delegelerinden birçoğu, Sovyetler Birliği'nin Orta Asya cumhuriyetlerinde ve sosyalist topluluk ülkelerinde tarımın yeniden düzenlenmesi alanında elde edilen deneyimlerin genç devletler için pratik bir önem taşıdığını belirtmişlerdir. Örneğin *B. Diallo* (Gine) ülkesinin tarım alanında kollektifleştirme politikası üzerinde durarak, şunları belirtmiştir: Bu alanda Moğolistan Halk Cumhuriyeti ve Viyetnam gibi sosyalist ülke-

lerin deneyimlerinden geniş ölçüde yararlanıldı. Bu ülkelerden her ikisinin de, üretim güçlerinin gelişme düzeyi çok eskiden beri düşük olduğu halde, sadece çağdaş üretim araçlarından değil aynı zamanda geleneksel ve yarı-geleneksel üretim araçlarından da yararlanılarak, yavaş yavaş sosyalist kollektifleşmeye geçmek mümkün oldu.

N. Amir (İran) sosyalist ülkelerin ve hepsinden önce Sovyetler Birliği'nin tarım sorununun kökten çözülmesi alanındaki başarılarının dikatle incelenmesi ve propaganda edilmesi gerektiğini belirterek şöyle devam etti: Sosyalist topluluk ülkelerinde ve özellikle İran'ın komşusu olan SSCB Orta Asya cumhuriyetlerinde başarılan toplumsal değişimler, İran köylülerini derinden etkilemektedir. Biz de, gerçek sosyalizmin başarılarıyla ilgili enformasyonları yaygınlaştırmak için, her çabayı harcıyoruz. Bu arada kapitalist olmayan gelişme yolunu seçen ülkelerin deneyimlerinden de dersler çıkarıyoruz. Bütün bunlar, kendi toprak reformu programımızı zenginleştirip, derinleştirmemize, ulusal kurtuluş hareketinin seli içinde proletarya ile köylülük arasındaki bağlaşıklığı daha da pekleştirmemize yardım ediyor.

Kuşkusuz gelişmekte olan ülkelerde doğal, toplumsal-ekonomik ve politik koşulların birbirinden çok farklı olması, tarımın yeniden düzenlenmesinin somut biçim, metot, derinlik, ölçü ve ardıcılığına yansımaktadır. Toprağın millileştirilmesi, küçük mal üretiminin sürekliliği, köylülerin kooperatiflerde birleşme metot ve tempoları, devlet tarım işletmeleri kurulması, ortaklık geleneklerinden anti-kapitalist amaçlar için yararlanma olanakları vb. gibi sorunlar, bu koşulların taşıdıkları özelliklere göre çözülmektedir. Ne var ki, sosyalist ülkelerdeki tarımsal değişimlerin genel yönelişi, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin nesnel toplumsal-ekonomik ve teknik gereksinimlerine tamamiyle yanıt vermektedir. Nitekim, sosyalist doğrultulu ülkelerde yapılan reformlarda, aralarından bazılarının tarım politikasında, devlet iktidarının sınıfsal-politik niteliğine bağlı olarak, ardıcıl davranılmadığı, yarım önlemlerle yetinildiği dikkati çekse de, genel olarak benzer bir yöneliş görülmesi raslantı değildir.

Sosyalist Gelişme Yoluna Koyulmuş Ülkelerdeki Değişimler

Komünist partilerinin ve sosyalist gelişme yolunu seçmiş ülkelerdeki devrimci-demokratik partilerin temsilcileri konferansta bu değişimler üzerinde konuşurken, birçok ekonomik, toplumsal ve politik sorunlara değindiler.

Tarımsal değişimlerde, biraz önce sözü edilen yarım önlemler en fazla Suriye'de dikati çekmektedir. Bu ülkede, *R. Şeyho*'nun belirttiği gibi, anti-feodal reformun yapılmasından sonra meydana getirilen tarımsal

yapı, kapitalist ilişkilerin gelişmesine yardımcı bulunmuştur. Toprak reformu yasalarının kapsamı içine giren birçok büyük toprak sahibi, topraklarının karşılığı olarak aldıkları büyük paralarla kapitalist sanayici, kapitalist işletmeci olmuşlardır. Bunlardan alınan toprakların önemli bir kısmını zengin köylüler ele geçirerek, özel mülklerini fakir köylülerin zararına olarak genişletmişlerdir. Kapitalist gelişmeyi tarımdaki devlet ve kooperatif sektörlerinin çok zayıf olması da kolaylaştırmaktadır. Devlet işlenebilir toprakların ancak $\frac{0}{100}$ 1'ini, kooperatifler ise $\frac{0}{100}$ 16,1'ini elinde bulundurmaktadır.

Ekonomik durumları sürekli güçlenen köy burjuvazisi, büyük ticaret burjuvazisi ve devlet bürokrasisiyle sıkı bir işbirliği içindedir ki, bu da ülke çapındaki kapitalist eğilimlere hizmet etmektedir. Bu eğilimin ileride daha da büyümesini engellemek için, ilk olarak kapitalizm öncesi ilişkilerin yok edilmesi işi sonuna kadar götürmeli, ikinci olarak da, kapitalist ilişkiler çevresinin ardıcıl olarak sınırlandırılması yolu tutulmalıdır.

Konferansta sosyalist doğrultulu ülkelerde tarımsal değişiklikler sürecinin derinleştirilmesi sorununa başka delegeler de değinmiştir. *D. al-Helvai* (Irak) şunları belirtmiştir: Yarı-feodal üretim ilişkilerine yöneltilen ağır darbelerle, bu ilişkilerin tamamıyla yok edilmesi, kooperatif ve kolektif ilişkiler biçimleri yaratılması, tarımda devlet sektörünün güçlendirilmesi için yürütülen aralıksız savaşa karşın, Irak tarımı hâlâ geçmişin yükünü omuzlarında taşımakta, üretim güçlerinin gerikalmışlığı sürüp gitmektedir. Kooperatif birliklerinin eylemleri tarım tekniği, kredi, sürüm gibi alanlarla sınırlandırılmıştır. Yarı-feodal üretim ilişkilerinin genel çizgileriyle yok edilmiş olması, bazı köylü katmanlarının sermaye biriktirmesi ve kapitalist ilişkilerin gelişmesi için elverişli koşullar yaratmıştır. Kooperatifler, ekonomik konumları daha güçlü olanların baskısı altında bulunmaktadır. Bu işletmeler işlenebilir toprağın büyük bir kısmından yararlandıkları halde, nitel bakımdan gelişmemekte, üretim kooperatifi haline dönüşmemektedir. Böylelikle de, tarım üretimine ve tüm ulusal ekonomiye zarar verilmekte, asalak burjuva mensuplarının sayısı artmaktadır ki, biz bunu devrimci ve sosyalist doğrultu için bir tehdit sayıyoruz.

Cezayir'deki tarımsal değişimlerin çözümlenmesini yapan *A. Malki*, tarım reformu çerçevesi içindeki önlemlerin aşağıdaki sonuçları verdiğini belirtti:

- Toprağın işlenmesine dolaysız olarak katılanlara, 1 milyon hektardan fazla hazine toprağı dağıtıldı;
- 23 bin toprak sahibinin elindeki 560 bin hektar toprak millileştirildi;
- Bu işlemde, toplam olarak, 100 bin tarım işçisi ve topraksız köylü yararlandı; ülkede 6 bin üretim ve 600 hizmet kooperatifi kuruldu. Tarım reformu sonucunda eskiden feodallerin ve köy kapitalistlerinin, dolaylı veya dolaysız olarak, ellerinde bulunan 1,5 milyon hektar toprak koope-

ratiflere verildi. Bu durumda Cezayir'de devletin ve kooperatiflerin elindeki topraklar yaklaşık olarak 4 milyar hektardır, ya da tüm işlenebilir toprakların % 50'sinden fazlasını oluşturmaktadır.

Bununla beraber tarımsal değişimlerde birtakım temel eksiklikler de göze çarpmaktadır:

- Tarım reformunun yürütme organları üzerinde etkisi olan büyük toprak sahiplerinin önemli bir kısmına dokunulmamıştır;
- Birçok kooperatiflerin yaşam gücü olmadığı görülmüştür;
- Bozkırlarda yaygın hayvancılığın da tarım reformunun kapsamına alınması çalışmaları, gericiğin direnişiyle köstetlenmektedir.

Bu eksikliklerin temelinde birçok etmenler yer almaktadır. Bunlardan biri, bugüne kadar tarım reformundan yararlanamamış olan köylü katmanlarında görülen kararsızlıktır. Bu yüzbinlerce aileyi 1,4 milyon çalışabilir kişiyi, yani aktif köylü nüfusunun % 60'ından fazlasını içine almaktadır.

Tarımsal değişimlerin özelliğini iki çelişki belirlemektedir:

1) Küçük burjuva ideolojisinden gün geçtikçe daha fazla uzaklaşan ve tarım reformunu toplumun perspektifteki topyekün ve radikal dönüşümünün temeli saymaya başlayan devrimci-demokratların sosyalist görüşleriyle, iktidar aygıtında temsilcileri bulunan ve tarım reformuna teknokratik bir yön verebileceğine güvenmiş olan ulusal burjuvazinin çıkarları arasındaki çelişki;

2) Öne sürülen ve gerçekleştirilmesi halinde sosyalizme doğru ilerleyişin ekonomik, toplumsal ve politik temellerini oluşturabilecek olan ödevlerin ilerici niteliğiyle, bu ödevleri çözmekle görevli organların zayıflığı arasındaki çelişki. Bu organlar anti-demokratik metotlara başvurmuş, emekçi yığınlar üzerinde en küçük bir etkide bulunmamış ve sağcı elemanların baltalamalarıyla karşı karşıya kalmışlardır.

Böyle olsa da, tarım reformu yığınlar üzerinde güçlü bir seferber edici etkide bulunmuş ve harekete köylülüğün geniş katmanlarını çekebilmiştir. Cezayir'de köy emekçileri hâlâ nüfusun büyük kısmını oluşturmaktadır. İşte bu emekçileri toplumsal ilerlemenin düşmanı olanların etkisi altından kurtarabildiğimiz ölçüde, en ardıcıl devrimci güçlerin halk arasında aldıkları yerin boyutları ve sağlamlığı da o ölçüde artacaktır.

P. Diallo, Gine Demokrat Partisi tarafından yürütülen ekonomi politikasının başta gelen ilkesinin, tarımı temel, endüstriyi ise gelişmenin çözümlayici etkeni saymak olduğunu ⁽⁴⁾ belirterek, konuşmasını şöyle sür-

(4) Kongo Halk Cumhuriyeti, Madagaskar Demokratik Cumhuriyeti ve Angola Halk Cumhuriyeti'nde iktidardaki devrimci-demokratik partilerin program belgelerinde de buna benzer görüşler yer almaktadır.

dürmüştür: 70 yıllarının ortasına kadar Gine köylerinde küçük köy üretimi egemendi. Bunun temelini, genel olarak doğal nitelik taşıyan ve 0,5 hektarla 2 hektar arasında değişen aile işletmeleri oluşturuyordu. Bilindiği gibi, işletmelerin son derece bölünmüş olması çağdaşlaşma, modernleşme yolunda bir köstektir. K. Marks'ın yazdığı gibi «küçük toprak iyeliği, doğası nedeniyle, toplumsal üretim güçlerinin, toplumsal emek biçimlerinin, toplumsal sermaye birikimlerinin, büyük çaptaki hayvancılığın, bilimin ilerici amaçlarla uygulanmasının karşısında yer almaktadır.»⁽²⁾

1975 yılında, devrimci iktidarın yerel organları iki tip üretim kolektifi kurmaya başladılar. Bunlardan birincisi makineleştirilmiş üretim ekipleri adını taşıyor ve devletin, yerel devrimci iktidar organlarına açtığı krediyle alınan bir traktöre sahip bulunuyor ve bu kolektifin 10 daimi üyesi var. İkincisi, hayvan gücü kullanarak üretim yapan ekipler: Elde edilen üretimin tümü, devrimci iktidarın yerel organlarının emrindedir ve bunu devlet karşısında yükümlülüklerini yerine getirme ve kendi ekonomik ve toplumsal gelişmelerini sağlamakla, sağladıkları kârı kolektif üretimin temelini genişletmeyle ve öğretim, sağlık, eğlence vb. toplumsal gereksinimlerini karşılamak için kullanılır. Üretim ekipleri Gine köyünde sosyalist kolektifleştirilmeye geçişin çıkış noktasını ve köylülerin toplumsal ve ekonomik bakımlardan ilerlemelerinde başlıca dayanağını oluşturmaktadır.

1976 yılında Gine'de 2.300 ekip vardı ve bunların 800'ü makineleştirilmiş üretim ekipleri, 1.500'ü ise hayvan gücü kullanarak üretim yapan ekiptir. 1977 yılında, bunların yaygın artışına geçildi ve devrim iktidarının tüm yerel organları bu iki tip ekiplerden oluşan kompleksler kurdular. Şimdi yoğun aşamaya geçilmesi hazırlıkları yapılmaktadır ve bunun amacı emek verimliliğini artırmaktır.

A. Kouba-Keita (Kongo) ülkesinin tarımında kapitalizm öncesi üretimin tarzının egemen olduğunu ve bunun, son 15–20 yıl içinde hızla artan kentlerdeki nüfusun yiyecek, ulusal endüstrinin de hammadde gereksinimlerini karşılayacak durumda olmadığını, aynı zamanda bu üretim tarzının devlete hem köyde emek verimliliğinin artmasını, hem de feodal ve kabile dönemi toplumu ideolojisine karşı başarılı savaş yürütme olanağını sağlayacak ciddi yapısal değişimler yapması için gerekli döviz kaynakları da sağlamadığını belirtmiştir. Bu değişimlerin en önemli unsurlarından biri köylü yığınlarının kooperatiflerde birleştirilmesi sürecidir.

Aynı konuda P. Pakotobe (Madagaskar) ile J. Pires (Angola) de birer konuşma yaptılar. Toprak reformunun, toprakların yeniden paylaştırılması ve kooperatif sistemin oluşturulması ve geliştirilmesiyle sınırlandırılmaya-

(2) K. Marks/F. Engels, Yapıtları, c. 25, s. 372.

çağını söyleyen *P. Pakotobe*, devamla şunları belirtti: Toprağa kavuşan köylüler koşum hayvanı, tarım makineleri, tohum, gübre vb. gibi üretim araçları sorunlarıyla karşı karşıya kalmaktadırlar. Devletin, kooperatiflerde birleşmiş olan köylülerin, kendilerine büyük faizler karşılığı üretim araçları sağlayabilen zengin mülk sahiplerinin ve gericilerin egemenliği altına girmemesi için, yardımda bulunması gereklidir. Devlet, kurulmakta olan sosyalist kooperatiflerin başarıyla çalışabilmesi için, gerekli araçları (krediler, para yardımları, teknik yardım) sağlamalıdır.

Angola'daki durumu anlatan *J. Pires* şunları belirtti: Ülkemizde, sömürgecilerden kalan büyük plantasyonlar temelinde kurulan devlet sektörü, küçük mülk sahiplerinin oluşturduğu köy topluluğunun büyük bir kısmını kapsayamadı. Küçük üretici köylü yığınları arasında, yeni üretim ilişkileri meydana getirmek ve küçük mülk sahiplerinin yaşamını iyileştirmek ancak bunların yavaş yavaş kooperatiflerde bir araya getirilmeleriyle mümkün olabilir. Bu nedenle, Angola Halk Kurtuluş Hareketi (MPLA)'nın aldığı bir karar gereğince, ilk dönemde kooperatifleşme hareketini köylü ortaklıkları temsil etmektedir. Bunlar, başta mal dağıtımı olmak üzere, ortak sorunlarını çözmekle görevlidir. Bu ortaklıklar zamanla, devletin de yardımıyla, kolektif iyeliğin genişletilmesiyle, ilk aşamanın kooperatiflerini oluşturacaklardır. Bu tip kooperatiflerde üyeler, bireysel mülklerini elde bulundurmaya devam edeceklerdir. İkinci aşamada sosyalist tipten kooperatifler oluşturulacaktır. Bunlarda gerek toprak, gerekse diğer üretim araçlarında toplumsal iyelik ağır basacak, merkezi yönetimle idare edilen kooperatifler; planlarını devlet planlarına göre hazırlıyacaklardır. Sömürgecilerden kalan ve yeterli ölçüde büyük olan, gelişmiş altyapı kuruluşlarına sahip bulunan bazı plantasyonlarda da bu tip kooperatifler meydana getirilmesi tasarlanmaktadır.

M. Wolde-Mariam (Etiyopya) tarımsal değişimlerin kesintisizliği ve gelişmesi konusuna değinerek şunları belirtti: Krallığı ortadan kaldıran 1974 Şubat Devrimi'nden sonraki yıl içinde, toprak üzerindeki toplumsal iyelik ile ilgili buyrultu yayınlandı. 1975 yılının Aralık ayında, en önemli önlemlerden biri alınarak, köy ortaklıkları biçiminde örgütsel yapılar meydana getirildi. Bu ortaklıklar, üyelerine kendi işlerini yönetme, yerel sorunları çözme ve ülkenin politik, ekonomik ve toplumsal yaşamına dolaysız olarak katılma olanağını sağlamaktaydı. Devrimin bu kazanımları, her şeyden önce köylülüğün çıkarlarına yanıt vermektedir. Ama acaba köylülük devrime hangi açıdan bakıyor, kolektif mi, yoksa bireysel açıdan mı? Geçici askersel hükümet, köylülerin bilincine, devrimin toplumsal kolektif niteliğini aşılama için büyük çabalar harcıyor. Ama köylülerin devrimin kazanımlarına daha fazla bireysel açıdan, özel iyelik açısından bakma eğiliminde olduğunu ortaya koyan birçok olgulara sahibiz.

Son üç yıl içinde köylerde yiyecek maddelerine ve diğer tüketim mad-

delerine gereksinim önemli ölçüde arttı. Bunun sonucu olarak, büyük kentlerde yiyecek maddeleri sağlama işi gitgide daha fazla çetinleşmektedir. Apaçıktır ki, köyde birikim ve yatırım olanakları yükseltilmedikçe, köy ekonomisi geleneksel metotlarını sürdürecektir ve yetersiz üretim düzeyinde kalacaktır.

Bütün bunlar tarım üretiminin toplumsallaşması zorunluluğunu ortaya koymaktadır. Ama bu işi, bir yandan köylülerin geleneksel değerlerini zedelemeyen, öte yandan da, devrimin devrimci gelişme amaç ve tempo-larına zarar vermeden yapmak nasıl mümkündür? Bu konuda, doğal olarak benzer sorunlarla karşı karşıya kalmış olan sosyalist ülkelerin deneyimlerinden ders çıkarmamız gereklidir.

Konferansa katılanların belirttikleri gibi, sosyalist gelişme yolunu seçmiş ülkelerdeki tarımsal değişimlerin radikal ve ilerici nitelikleri birbirinden farklıdır ve bu fark birçok nesnel ve öznel ekonomik ve politik etkenlerden ileri gelmektedir. Böyle olsa da, yapılan çözümlemelerin sonucu şunu göstermektedir: Bu değişimlerin ilk somut amacı, feodalizmin ve kalıntılarının yok edilmesidir. Elbette ki köy ekonomileri feodal gelişme düzeyinde olan ülkelerin somut amaçları tamamıyla başkadır ve bunlardan biri, geleneksel yöneticiler kurumunu ortadan kaldırmaktır. Doğal olarak, aynı şey kapitalist gelişme aşamasında olan ülkelerdeki reformlar için de söylenebilir, ama oralarda bu ilk amaç, aynı zamanda temel amaçtır. Oysa sosyalist gelişme yoluna koyulmuş ülkelerde bu amaç, ilkesel olarak, tarımsal ilişkilerdeki değişimlerin kapitalist olmayan temellere dayandırılmasının çıkış noktası olmaktadır.

Sosyalizme yönelik ülkelerdeki tarım reformlarına özgü ikinci bir nokta da, köylülerin kooperatifleştirilmesinde ağırlığın üretim kooperatiflerine verilmesidir. Bu gibi durumlarda, zengin köylülerin kooperatiflerde egemen olmalarına olanak verilmemekte, ya da hiç olmazsa verilmeyeceği ilân edilmektedir.

Üçüncüsü, yığınsal köy örgütleri kurulmasına, bunların sağlamlaşmasına, tarımsal değişimlerin uygulanmasına dolaysız olarak katılacak aktif bir toplumsal güç haline gelmesine büyük bir önem verilmektedir.

Ve son olarak, tarımın teknik-ekonomik modernleştirilmesiyle ilgili tüm önlemlerin başlıca amacı, kooperatif ve devlet sektörlerinin oluşturulmasıdır.

Sosyalist doğrultu çerçevesi içinde yapılan tarımsal değişimlerin bu genel çizgileri özellikle Asya ve Kuzey Afrika ülkeleri için geçerlidir. (Tropikal Afrika'da, köylerde toplumsal-ekonomik gelişmenin genel olarak daha düşük düzeyde olması reformlarda kendine özgü durumların göz-önünde bulundurulmasını gerektirmektedir).

Bütün bunlar tarımsal değişimleri reel veya potansiyel olarak burjuva-demokratik çerçevenin dışına sürmekte, köylerde sosyalist tipten üretim ilişkilerinin biçimlenmesi, bunların perspektifte egemen ilişkilere dönüşmesi için önemli temeller yaratmaktadır. Elbette ki bütün bunlar çetin bir sınıf savaşının koşulları içinde gerçekleştirilmekte, köylerdeki sömürücü zümrelerle, bunlara bağlı olan devlet aygıtının, politik üst yapının elemanlarının çok yanlış direnişleriyle karşı karşıya kalmaktadır.

Kapitalizme Yöneliş Denemesi

Konferansta, kapitalist doğrultulu ülkelerdeki tarım reformları geniş ölçüde aydınlığa kavuşturuldu. Bu gibi reformların ve sonuçlarının çözümlemesine, Hindistan, Sri Lanka, İran, Endonezya vb. gibi ülkelerin komünist partileri temsilcileri değindiler.

Örneğin, H. Aşhab şunları belirtti: Ortaçağın ve yarı-feodal ilişkilerin ortadan kaldırılmasına yönelik her toprak reformunun, böyle bir reformun devrimci olmasına, ya da tutucu rejimin toplumsal temelini genişletmeye yönelik bulunmasına bakılmaksızın, nesnel olarak ileri bir adım olduğu kuşkusuzdur. Burada önemli olan anti-feodal reformların daha sonra nasıl bir gelişme izledikleri, tarım sorununun kompleks çözümü için, yani ekonomik, sosyal ve teknik bakımdan çözümü için perspektifler yaratıp yaratmadıklarıdır.

I. Sinha (Hindistan) ülkesindeki burjuvazinin tarım politikasının feodal ve yarı-feodal sömürünün en çirkin biçimlerini belirli bir ölçüde sınırlandırdığını söyledi ve şöyle devam etti: Büyük sayıda köy emekçisi toprak ağalarının «himayesinden» kurtuldu. Tüm ülkede, tek özel iyelik sisteminin uygulanmaya başlamasıyla tarımda kapitalist gelişmenin yolları temizlenmiş oldu. Ne var ki, bu önlemler en önemli soruna, yani toprak ağalarının egemenliklerini sürdürmek ve geniş köylü yığınlarını, özellikle fakirlerle tarım işçilerini sömürmek için yararlandıkları çok geniş topraklar, muazzam parasal ve maddesel kaynaklar üzerindeki tekellerin ortadan kaldırılması sorununa dokunmadı.

Köylülüğün çok büyük ölçüdeki üretim güçlerini serbest bırakmaya elverişli radikal bir toprak reformunun uygulanmasını baltalayan burjuvazi sulama sistemlerini, elektrikleşmeyi, çeşitli gübrelerden yararlanmayı, çalışma araçlarını yetkinleştirmeyi, yüksek verimli tohum sağlamayı, banka kredileri ve çeşitli hizmetler sağlamayı ön plana alarak, tarımsal-teknik temeli iyileştirmeye ve genişletmeye gitgide daha büyük bir önem vermeye başladı. Köklü toprak reformlarının yaşamda uygulanmaması dolayısıyla, «Yeşil Devrim» adı verilen bütün bu önlemler sadece büyük toprak sahipleriyle zengin köylülerin durumunu iyileştirdi ve bu, ancak

tarımın gelişmiş olduğu belirli «pilot bölgelerinde» gerçekleştirilebildi. «Yeşil Devrim» üretimin ve özellikle tahıl üretiminin belirli ölçüde artmasını sağlamakla toplumsal eşitsizliği derinleştirdi, sınıfsal çelişkileri keskinleştirdi.

Ulusal burjuvazinin tarımı geliştirmek amacıyla feodal-kapitalist yolu seçmesi umulan sonuçları vermedi. Sadece 1951–1977 döneminde tarım (ve sulama) işlerine 170 milyar rupi harcadığı halde, köy ekonomisi tü-müyle, düşük teknolojik düzeyde bulunmaktadır. Tüm köylülerin % 15 kadarını oluşturan büyük toprak sahipleri ve köy zenginleri, devlet ofisleri tarafından dağıtılan kredilerin % 66'sını ele geçirirken, fakir ve orta halli köylüler (köylülerin yüzde 85'ini oluşturuyor) durmadan sefalet, işsizlik ve yoksulluk bataklığına batmışlardır. Son 20 yıl içinde bunların; hâlâ kırsal bölgelerdeki kredilerin üçte ikisini sağlayan tefecilere olan borcu 13 milyardan, 40 milyar rupiye yükselmiştir.

Janata Partisi'nin kurduğu yeni hükümet, endüstrileşmeyi ve tarım reformunu gerçekleştirme yoluyla bağımsız kapitalist gelişmeyi öngören «Nehru Modeli»ni reddetmiştir. Bunun yerine hükümet, tarıma, ev ve el zanaatlarına dayanan ve ihracata yönelik bir ekonomi geliştirmeyi öngören «alternatifli» strateji önermiştir. Hükümet, tarımın, sulama, elektrikleşme, cins tohum sağlama, donatım, mal dağıtım sistemini, krediler ve çeşitli hizmetleri gerçekleştirme alanlarında teknik temolünü güçlendirmeyi öngörmektedir. Ama bu çok geniş programda toprak reformlarının gerçekleştirilmesi tempoları çok ağır tutulmuştur ve toprak iyeliğinin «üst sınırlarının», «alt eşikle» tamamlanması tasarlanmaktadır. Bu nedenle on milyonlarca fakir köylü, tarımdan uzaklaştırılacak ve büyük toprak parçaları üzerinde modern kapitalist işletmeler oluşturulacaktır. Kolayca anlaşılabileceği üzere, bu strateji, tarımın her şeyden önce feodal-kapitalist yönde değiştirilmesinin hızlandırılmasını öngörmektedir.

N. Amir, İran'daki kapitalist toprak reformunun toprak ağalığı sorununu çözmediğini ve çözemediğini belirterek, şöyle devam etti: Bizde köylülüğün büyük bir kısmı ya topraksız, ya da az topraklıdır. İstatistik verileri bunu gösteriyor: 320 büyük toprak sahibinden, ya da kapitalist şirketten her biri 300 hektardan fazla (bazı hallerde bunların toprakları 10–12 bin hektardır) toprağa sahiptir. 9 bin toprak sahibinin elindeki topraklar 100–300 hektar arasında, 635 bininki 10–100 hektar arasında, 2,2 milyonunki 0,5–10 hektar arasındadır. Bu sonuncu grupta 1 milyon 81 bin ailenin elindeki toprak 867 bin hektardır, yani her köylü ailesine (ortalama olarak 5 kişiden oluşur) bir hektardan az toprak düşmektedir. Bu verilerin gösterdiği gibi, amaç toprak iyeliğini, yeni temellere oturttularak, daha da yoğunlaştırmak, toprağın kapitalist-toprak işletmecilerinin yararına ve köy emekçilerinin zararına, adalet ve eşitlikten uzak bir biçimde bölüştürülmesidir.

Kapitalist toprak reformu ağır sosyal-ekonomik sonuçlar verdi: Sefalet ve kentlere göç (her yıl 500 bin kişi) arttı, tarımda çok yanlı bunalımlar başgösterdi vb. Tarım üretimi ya yerinde saymakta, ya da azalmakta, gelişme tempoları ülkenin gerçek olanaklarına ve gereksinimlerine uymamakta, hatta nüfus artışının altına düşmektedir.

Zayıf, yavaş gelişmeye tanıklık eden bazı veriler sıralayalım: Ülke için en önemli tahıl olan buğday üretimi, hektar başına ortalama 8 kentalı aşmıyor; tarımda kullanılan elektrik enerjisi, üretilen toplam enerjinin %3'ünü bile bulmuyor; 8 milyon hektar toprağa ancak 50 bin traktör düşüyor, en az 60 bin tarım teknisyenine gereksinim duyulduğu halde, tüm ülkedeki teknisyenlerin sayısı 5 bini geçmiyor; İran tarımında emek verimi ABD'deki düzeyin 30 kat altında bulunuyor.

Hükümetin tarımın gelişmesiyle ilgili programı fiyasko ile sonuçlanmıştır, hâlâ yılda 1–1,5 milyar dolar gibi muazzam bir para, yiyecek maddeleri dışalım için harcanıyor. Böyle bir durumun endişe uyandırmaması olanaksızdır. Bizim önümüzde duran en önemli sorunlardan biri, tarımın her açıdan geri kalmışlığının ortadan kaldırılması sorunudur.

S. Sudiman (Endonezya) ülkesinin köylerinde, henüz ortadan kalkmamış olan feodal sistemin sömürüsüne, büyüme halindeki kapitalist sömürünün de eklendiğini belirterek, şunları söyledi: Bu alanda sadece yerli Endonezya sermayesi değil, yerli ve yabancı Çin sermayesi ve son on yıl içinde kimyasal gübreler üretiminde, orman işletmeciliğinde ve balıkçılıkta eylemlerini genişleten yabancı kapitalist tekeller de rol oynamaktadır.

Ormanların teker teker kesilmesi toprağın erozyona uğramasına, bu da pirinç tarlalarının yağmur ve su baskınları sırasında tehlikeye düşmesine, ürünün ziyan olmasına yol açmaktadır. Balıkçılık alanındaki açgözlülük ve modern araçlar kullanılması nedeniyle yerli balıkçılar işsiz kalmaktadır. Köylüleri, ellerindeki toprakları çok düşük fiyatlarla satmaya zorlayan hükümet, bunları kırsal bölgelerde işletmeler meydana getiren yabancı sermaye yatırımcılarına icara vermektedir. Bunun sonucu olarak, birçok köylü, topraklarından kovulduğundan, tam bir sefaletle düşmektedir. Şimdi Endonezya'da da uygulanmakta olan «Yeşil Devrim» aslında büyük köylü yığınlarına değil, modern köy tekniğini sağlayacak durumda bulunanlara yararlı olmaktadır. Bu «devrim»e bağlı olarak alınan önlemler, tüm halinde, ülkenin kapitalist doğrultusunu pekiştirmektedir.

P. Jayasekara (Sri Lanka) ülkesindeki tarımın daha birçok eski sömürge ülke için tipik olan ikili nitelik taşıdığını belirttikten sonra, şunları söyledi: Ülkemizde kapitalist tarzda üretim yapan, çay, kauçuk, Hindistan cevizi vb. gibi dışsattım maddeleri üreten iyi gelişmiş plantasyonlar bulunmaktadır. Bunların başlıca nitelikleri nispeten iri çapta işletmeler

olmaları, sermaye birikimine ve bilimsel işletme metotlarına elverişli olmalarıdır.

1970 yılında Sri Lanka Özgürlük Partisi (ulusal burjuvazinin partisi) tarafından kurulan Birleşmiş Cephe hükümeti iki toprak reformu uygulamıştır: Birini 1972'de, diğerini de 1975 yılında. Bu reformlar sonucunda, yabancıların elindeki toprakları millileştiren hükümet, bunları devlet korporasyonlarının yönetimindeki plantasyon işletmeleriyle, devletin düzenlediği kooperatif örgütler arasında paylaştırdı.

Başta pirinç olmak üzere, yiyecek maddeleri üreten geleneksel sektörde sosyal-ekonomik koşullar son derece elverişsizdir. Bu kesimde topraksız büyük köylü yığınlarının varolması; yarıcılığın geniş ölçüler alması (işlenebilir toprakların dörtte biri bu ilkeye uygun olarak ekilip biçilmektedir); köylü borçlarının kronik olarak sürüp gitmesi; üretim metotlarının ilkel düzeyde kalması; köylülerin ve tarım işçilerinin işsizlik çekmesi vb. gibi sorunlarının ağırlığı kendini bütün gücüyle hissettirmektedir. Bütün bunlar geleneksel sektörün genel geri kalmışlığını göstermektedir.

Burjuvazi, reformlar uygulanmasının ve azamının üstündeki topraklara elkonarak bunların gereksinim duyanlar arasında bölüşürülmesinin tarımın gelişmesine aykırı düştüğünü ve işlenebilir toprakların küçük parçalar haline gelmesine hız verdiğini iddia etmektedir. Gerçekten de, küçük toprak iyeliği, gelişmekte olan ülkelerin gerikalmışlıktan kurtulması için gerekli olan iri çapta tarıma geçilmesi yolunda büyük bir engeldir. Ama, herkesin bildiği gibi, bu çelişkinin kooperatifleştirme politikasıyla ortadan kaldırılması olanaklıdır ve gereklidir. Önümüzde, birçok sosyalist ülkenin tarihsel deneyimleri duruyor. Bu ülkelerde devrim öncesi dönemde çok büyük sayılara ulaşan küçük köy işletmeleri kooperatifleştirilmiş ve daha sonra da iri tarım-endüstri kompleksleri oluşturulmuştur.

Kuşkusuz, toplumsal-ekonomik ilerleme açısından, gerçek kooperatifler ancak sosyalist doğrultu koşulları içinde kurulabilir. Her ne kadar kapitalist doğrultulu ülkelerde kooperatif işletme metodları uygulanıyorsa da, bu kooperatiflerin içeriği kapitalist, hatta *S. Tiam*'ın belirttiği gibi, yenisömürgeci bir nitelik taşımaktadır. Böyle bir kooperatifçiliğin ekonomik amacı, sömürgecilik döneminde olduğu gibi, iş gücünün yeniden üretimi sırasında uğranılan zararları köylülerin sırtına yükleyip, aşırı kâr sağlamaktır. Politik bakımdan ise, sosyalist kooperatiflerin karikatüründen başka bir şey olmayan kooperatif strüktürleri çerçevesi içinde, örneğin Senegal'de olduğu gibi sürdürülen sömürü ve aşırı sömürünün amacı, köylülere hem gerçek sosyalizme, hem de Leninci anlayışta kooperatifleşmeye karşı ters bir tutum yaratmaktır.

Gelişmekte olan ülkelerde tarım sorununu kapitalist yoldan çözme denemelerinin derin çelişkileri ve perspektif yoksunluğu konusunda *K. Kervan*

(Türkiye), A. Aşhab, Ş. Dişoni (Sudan) ve diğer bazı delegeler söz aldılar. M. Parades (Honduras) sözkonusu perspektif yoksunluğu ile ilgili olarak, Latin Amerika ülkelerinden örnekler ve bu ülkelerde tarımı «kapitalistleştirme» işleminin (özellikle toprak ağalarının giderek burjuva-laştırılması ve köylülere uygulanan yarı-feodal ve kapitalist sömürü biçimlerinin kaynaştırılması yoluyla (uzun bir geçmişi olduğunu söyleyerek, şöyle devam etti: Üretim ve iyelik biçimlerinde yapılan değişiklikler, EKLA'nın bir belgesinde belirtildiği gibi «fakirliğin son kademesinde bulunan, iktidarın keyfi davranışlarının ezgisi altında yaşayan ve toplumsal hizmetler alanında ayrımcılıkla karşı karşıya bulunan» köy halkının büyük çoğunluğunun durumunu değiştirmemektedir. Latin Amerika ülkelerinde, ileride daha geniş toplumsal değişimlere olanak sağlayabilecek olan köklü toprak reformları istemi gitgide artmaktadır ve öyle ölçüler almıştır ki, konumlarını tehdit eden tehlikenin giderilmesi için çabalar harcayan büyük toprak ağaları dahil, gerici çevreleri, aslında reform olsa da, bazı önlemler alınmasına razı olmaya zorlamaktadır.

Bariş ve Sosyalizm Davasına Daha Öte Hizmet Dilekleri

Kardeş partiler «Bariş ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin 20. yılını kutluyorlar.

Belçika Komünist Partisi Başkan Yardımcısı Josef Turf, Yazı Kurulu'na gönderdiği mesajında şöyle diyor: «Büyük bir enformasyon kaynağı olarak bize çok değerli yardımda bulunan, «Bariş ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin 20. kuruluş yıldönümü nedeniyle selâmlarımızı iletiriz. Çağdaş dünyada genel durumun karmaşıklığını ve hızlı gelişmeleri gözönünde bulundurarak, biz, «Bariş ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin şimdiye kadar olduğu gibi bundan böyle de dünya devrimci güçlerine yardımda bulunacağına inanıyoruz.»

Büyük Britanya Komünist Partisi Genel Sekreteri Gordon McLennan, mesajında şunları yazıyor: «... Bu zaman içinde, derginin çeşitli dillerde baskı sayısının 22'den 57'ye çıkması ve bugün 145 ülkede okunmakta olması, görevliler kadrosunun nasıl çalıştığının açık bir kanıtı olup, dünyada dönüşümler yaratmakta olan Marksist fikirlere durmadan artan bir ilgi gösterildiğini ortaya koyuyor. ... Biz, «Bariş ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin, bilimsel sosyalizm teori ve pratiğinin zenginleşmesine yardımcı olarak, önemli bir rol oynayabileceğine inanıyoruz. Dergi, partiler arasında deneyim değiş tokuşu yapılmasını sağlayarak, dünyada meydana gelen yeni görüngüleri derinlemesine inceleyerek, devrimci hareketlerin önündeki bütün önemli sorunlar üzerinde tartışmalar düzenlemeye ve bunları açındırmaya yardımcı olarak, bütün ülkelerde hareketimizin başarıdan başarıya ulaşmasına omuz verebilir ve böylelikle enternasyonal birliği daha da güçlendirebilir.»

Atina'dan alınan mektupta şunlar okunuyor: «Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi, kardeş komünist ve işçi partilerinin enternasyonal sıkı birlik ve dayanışma maneviyatını yükseltme yönünde «Bariş ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin yaptığı katkısı, bizim olumsuz Marksist-Leninist ilkelerimize bağlılığını büyük bir takdirle karşılıyor. YKP Merkez Komitesi, bütün kesimlerde ve özellikle ideolojik cephede yürüttüğümüz savaşı açındırmada derginin oynadığı önemli rolü çok değerli buluyor ve onu, ülkemizde komünistlerin ve tüm ilerici güçlerin elinde güçlü bir silâh sayıyor.»

Danimarka Komünist Partisi MK Sekreterliği'nin kutlama mesajında, şunlar belirtiliyor: «Derginin eylemi, başlıbaşına proleterya enternasyonalizminin, ortak ödevleri hareketimizin nice sınavlardan geçmiş ilkeleri

temeli üzerinde yerine getirmede komünist partileri arasında gönüllü ve verimli işbirliğinin parlak bir ifadesidir.

Danimarka Komünist Partisi, dergi redaksiyonunun çalışmasına büyük bir değer biçtiğini belirtmek ister; zira dergi, kardeş partilerin eylemini ve deneyimini tanıma yoluyla uluslararası komünist hareketinin ilişkilerini sağlamlaştırmada Danimarka komünistleri için önemli bir araç oldu ve olmaktadır.»

İsrail Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin kutlama mesajında özetle şöyle deniyor: «Daha kurulduğu günden itibaren, yirmi yıldır. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi, Marksizm-Leninizm'in ariklığını koruma, bilimsel sosyalizmi yaratıcı biçimde geliştirme çabalarına değerli bir katkıda bulundu. Derginin milliyetçiliğe, oportünizme, revizyonizme, dogmatizme ve anti-Sovyetizme karşı gösterdiği kesin direnç devrimci işçi hareketini esinledi, bizim komünist partimizin çalışma ve savaşımına da büyük ölçüde yardım etti. Dergi, bir yandan, komünist ve işçi partilerinin aralarında deneyim değiş tokuşu yapmaları yönünde önemli bir ödevi yerine getiriyor. Bu da, komünist partimizin eylemini iyileştirmeyi, çalışmalarını yeni bir düzeye çıkarmayı amaçlayan çabalarımızda bize yardım etti ve ediyor.»

İrlanda Komünist Partisi Genel Sekreteri Michael O'Riordan ve partinin Ulusal Başkanı Andrew Barr'ın kutlama mektubunda şu satırlar vardır: «Dünya komünist ve işçi partilerinin ortak kürsüsü olarak, «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi, birliği güçlendirme, dünya komünist hareketine teorik açıklık ve eylemsel etkinlik kazandırma çabaları içindeki bütün partilerin düşüncelerini yansıtmaya işlevini görüyor. Dergi, aynı zamanda, genel anlamda deneyim değiş tokuşuna sayfalarını açık tutmakla, komünist ve işçi partilerinin kendi ülkelerinde gelişip güçlenmelerine omuz vermiş, yardımlarda bulunmuş oluyor.»

Dergiye, yirminci kuruluş yıldönümüne ilişkin olarak İspanya Komünistlerinin selâmlarını ileten *İspanya Komünist Partisi MK Uluslararası Komisyonu'nun* mektubunda, bunun «çetin savaşlarla dolu yirmi yıl, emperyalist sisteme ağır darbeler indirildiği yirmi yıl» olduğu belirtildikten sonra şu satırlar yer alıyor: «Biz, iç işlere karışmazlık, hak eşitliği ve karşılıklı saygı ilkelerini gözeterek, şimdi ortak savaşımımızı zayıflatan, ayırım ve anlaşmazlıkları yumuşatma ve gidermeye, partilerimizin ulusal karakterini pekiştirmeye olanak verecek olan yeni tipten ilişkilere doğru ilerleyebileceğiz. Bunun yanı sıra, emperyalizme karşı, barış ve toplumsal ilerleme uğrunda yürüttüğümüz savaşımda uluslararası birlik ve dayanışmayı sağlamlaştırmak da boyun borcumuzdur.»

İtalyan Komünist Partisi Sekreterliği üyesi Giancarlo Pajetta, «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin kardeş partilerin artok organı sıfatıyla

yirmi yıldır gösterdiği eylemin sonuçlar üzerinde durduktan sonra, özetle şunları söylüyor: «Bu yirmi yıl, başladığımız işin ne kadar karmaşık olduğunu gösterdi. Evet, güçlükler vardı, ama derginin gitgide daha çok ülkede yayılmasının sonuçları, yeni bilgiler edinme olanağı, bunun belki de zor, ancak yararlı söz götürmez bir çalışma olduğunu ortaya koyuyor.»

Kanada Komünist Partisi Merkez Yürütme Komitesi adına Parti Genel Sekreteri William Kashtan şunları yazıyor: «Ana karakter çizgileri, sosyalizm güçleri, ulusal kurtuluş güçleri, uluslararası işçi sınıfı güçleri arasında birliğin olağanüstü büyümesinden oluşan zamanımızda, emperyalizmin bunalımının gitgide şiddetlenmesi koşulları altında, emperyalizmin ve yardımcılarının gerilik yanlısı, bölücü, anti-Sovyetik ve anti-komünist kampanyasına karşı verilmekte olan ideolojik savaşım çok daha büyük bir önem kazanıyor. Biz «*Barış ve Sosyalizm Sorunları*» dergisinin ideolojik savaşına Marksist-Leninist katkısını bundan böyle artıracığına inanıyoruz, ve partimizin dergi ile – kuruluşu sırasında olduğu gibi – en sıkı biçimde işbirliği yapacağını sizlere bildirmek istiyoruz.»

Lüksemburg komünistlerinin, LKP Başkanı Rene Urbany tarafından imzalanmış olan kutlama mesajında şöyle deniliyor: «İnanıyoruz ki, komünistleri durmadan yeni yeni karmaşık sorunlarla karşı karşıya getiren devrimci çağımızın dinamik gelişmesinden ötürü, ortak bir teori ve enformasyon yayınının varlığı ve daha öte gelişmesi gerekliliği günden güne artacaktır.»

Malta Komünist Partisi Genel Sekreteri Anthony Vasollos'nun kutlama mesajında şu satırlar okunuyor: «Malta Komünist Partisi, uluslararası komünist hareketinin genç bir birliği olarak, ulusal ve uluslararası sömürünün içyüzünü açığa vurmada, dünya çapındaki barış, yumuşama, ulusal ve toplumsal kurtuluş, sosyalizm savaşımının en önemli sorunlarını nesnel olarak ve derinlemesine aydınlatmada «*Barış ve Sosyalizm Sorunları*» dergisinin oynadığı role büyük bir değer veriyor.»

Yeni Zelanda Sosyalist Birlik Partisi Ulusal Sekreteri George E. Jackson, mesajında, «*Barış ve Sosyalizm Sorunları*» dergisinin bütün partilerimiz arasında sıkı birlik ve topluluğu güçlendirmede önemli bir rol oynadığını ve oynayacağını belirtiyor.

Norveç Komünist Partisi Başkanı Martin Gunnar Knutsen'in telegrafında şöyle deniliyor: «Norveç Komünist Partisi Ulusal Yönetim Kurulu, «*Barış ve Sosyalizm Sorunları*» dergisini 20. kuruluş yıldönümü münasebetiyle candan kutlar; barış, ilerilik ve sosyalizm savaşımında, dünya komünist hareketinin Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmine dayalı birliğini amaçlayan savaşımda sizlere daha nice yeni başarılar diler.»

Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri Alvaro Cunhal, mesajında, «*Barış ve Sosyalizm Sorunları*» dergisini yirminci kuruluş yıldönümü do-

layısıyla kutladıktan sonra, özetle şunları belirtiyor: «Dergi, emekçilerin ve halkların yürüttükleri savaşım konusunda okurlarına düzenli ve doğru haberler iletiyor, aynı zamanda komünist ve işçi partilerinin eylemi üstüne geniş ölçüde bilgi veriyor, onların proletarya enternasyonalizmi ilkelereinden esinlenen savaşımıyla sürekli dayanışmada olduğunu bildiriyor, zamanımızın sorunlarının teorik bakımdan Marksizm-Leninizm temeli üzerinde işleminde deneyim değiş tokuşuna ve deneyimin yaygınlaştırılmasına önayak oluyor.»

ABD Komünist Partisi Ulusal Başkanı Henry Winston ve Genel Sekreteri Gus Hall'ün gönderdikleri mesajda özetle şöyle deniliyor: «Dünya çapında olaylarla dolu olarak geçen şu yirmi yıl içinde, dergi, uluslararası komünist hareketinde birliğin Marks, Engels, Lenin'in fikirleri ve proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde geliştirilmesi için yorulmak bilmeksizin dirençli bir savaşım yürüttü.

Biz, derginin sayfalarında, kapitalist dünyadaki sınıf savaşımı özel çizgilerinin gitgide daha büyük bir ilgi ve dikkatle ele alındığını, kapitalist gerçekliğin olanca içyüzünün açığa vurulduğunu görüyor ve seviniyoruz. Partimiz için, amaçları emekçilere başeğdirmeyi yıllar yılı sürdürmek olan sömürücülerin ideolojisine karşı, çözümlemeye dayalı ve tartışmaya açık yazılar özel bir önem taşımaktadır.»

Finlandiya Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin kutlama mesajında şunlar belirtiliyor: «Dergi, yaşamını sürdürdüğeldiği şu yirmi yıl boyunca, barış, demokrasi ve sosyalizm için savaşımında, sosyalist ülkelerin ulaşmalarını çözümlene ve bildirmede, komünist partilerinin edindikleri deneyimi yaygınlaştırma yönünde çok değerli çalışmalarda bulundu; çeşitli ülkeler komünist partilerinin ve diğer ilerici partilerin barış içinde yan yana yaşama, uluslararası yumuşama ve silâhsızlanma ilkelerini gerçekleştirmeyi amaçlayan savaşımalarını sistemli olarak yansıtmaya çalıştı.»

Alman Komünist Partisi Başkanı Herbert Mies şunları yazıyor: «Dergi komünist hareketinde ve anti-emperyalist harekette sağlam ve başkası tarafından doldurulması olanaksız bir yer aldı. Uluslararası sınıf kavgasının ortagöbeğinde yer alan sorunlara ışık tutarak, burjuva ideolojisinin her türüne karşı, sağ ve sol oportünizme karşı anti-komünizme ve bunun en belirgin biçimi olan anti-Sovyetizme karşı ilkel bir savaşım yürüterek partimizin üyelerine büyük bir yardımda bulunuyor, onlara destek oluyor.»

İsviçre Emek Partisi Ulusal Sekreterliği ve Politbürosu'nun mesajı, derginin Yazı Kurulu'nu «bu yıllar boyunca sürdürdüğü çalışmalardan ötürü» kutladıktan sonra, şöyle devam ediyor: «Biz, derginin, 29–30 Haziran 1976 günleri Berlin'de yapılan Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nın kararlarından yola çıkarak, gitgide daha önemli tartışmalar kürsüsü ha-

lini alacağına, bu tartışmaların da partilerimizin ve barış hareketinin yolunda ortaya çıkan sorunlara açıklık kazandırılmasına yardım edeceğine inanıyoruz.»

İsveç Sol (Komünistler) Partisi Başkanı Lars Werner şunları yazıyor: «Biz, 1976 yılında Berlin’de imzalanan belgenin yansıttığı işbirliği ilkelerini ve Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı’nda saptanan politik amaçları tümüyle kabul ediyor ve benimsiyoruz. Şimdi asıl önemli iş bu amaçları gerçekleştirmektir. Bu yolda «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisine büyük bir rol oynamak düşünüyor.»

Japonya Komünist Partisi Merkez Komitesi’nin dergiye gönderdiği kutlama mesajında şunları okuyoruz: «Biz, derginin, uluslararası enformasyon yayını sıfatıyla, çeşitli ülkelerde değişik koşullar altında çalışan komünist ve işçi partilerinin pratik deneyim ve teorik ulaşımlar değiş-tokuşunda, bunları karşılıklı olarak, başlıbaşına incelemede kaynaklandıkları yayın sıfatıyla, bu karakterini yitirmeden bundan böyle de gelişmesini dileriz.»

Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkeleri kardeş komünist partileri, emperyalizme, yenisömürgeciliğe ve yerel gericiliğe karşı savaşım yürüten komünistlerin, devrimci demokratların, bütün ilerici güçlerin eylemi bakımından derginin büyük bir önemi olduğunu belirtiyorlar.

Cezayir Sosyalist Öncü Partisi Merkez Komitesi, derginin 20. yıldönümü dolayısıyla gönderdiği mektupta, «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin ulusal kurtuluş hareketi için ne büyük bir önemi olduğunu belirttikten sonra, şu satırlarla devam ediyor: «Dergi, burada devrimci demokratların ve bağlaşıkları olan komünistlerin yürüttükleri çetin savaşım yollarını aydınlatmada yardımcı oluyor. Bu sorunların ele alındığı seminer ve kollokyumları yansıtan ve birçok ülkede yayımlanan yazılar ve materyaller bu ülkelerin komünistlerine, bütün devrimci güçlerine yardımcı olmuş, emperyalizmin, yenisömürgeciliğin kaba propagandasına karşı yürüttükleri savaşımın perspektiflerine ışık tutulmasına destek olmuş bulunuyor.»

Arjantin Komünist Partisi Genel Sekreteri Ieronimo Arnedo Alvares mesajında şunları belirtiyor: «Şimdi, «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin 20 yaşını doldurduğu günümüzde, gerek bütün dünyada, gerekse her kapitalist ülke çapında sınıf çelişkileri gitgide daha çok sertleşiyor. Hepimiz, geniş yığınların barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğrunda savaşımlarının günden güne nasıl gelişip yayıldığına tanık oluyoruz. Çokuluslu korporasyonlar ve öncelikle Amerikan korporasyonları tarafından yönetilen emperyalizm güçleri, silâhlanma yarışını kızıştırarak, bölgesel savaşların patlak vermesi olasılığıyla korkutmacalara başvurarak, içinden çıkamadıkları derin bunalımı atlatmak istiyorlar. Bu güçler, eski

‚soğuk savaş’ günlerine dönmek için sinsi planlar yapıyor, reel sosyalizmin utkan ilerlemesini gözlerden saklamaya çalışıyorlar. Bu koşullarda, ‚Barış ve Sosyalizm Sorunları’ dergisinin önemi daha artıyor, ve dergi bütün komünistler için gerekli bir silâha dönüşüyor.»

Brezilya komünistlerinin, BKP MK Genel Sekreteri Luis Carlos Prestes tarafından imzalanmış kutlama mesajında şöyle deniliyor: «İşçi sınıfı gücünün alabildiğine artması ve Marksizm-Leninizm'in gitgide daha geniş toplumsal katmanlar üzerindeki etkisi soncu olarak, kaçınılmazlıkla, yeni ve birbirinden çetin sorunlar ortaya çıkıyor, uluslararası komünist hareketinin birliği için savaşım sorunu günden güne daha sık olarak gündeme alınıyor. Büyümenin özünden ileri gelen bu ‚hastalık’, ‚Barış ve Sosyalizm Sorunları’ dergisinin, her halkın toplumsal ilerlemeye açık devrimci savaşımının Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerine dayalı dünya çapındaki güçlü hareketle kaynaşmasını sağlama yönünde harcamakta olduğu çabalarının önemini ve saygınlığını daha fazla yükseltiyor.»

Venezüella Komünist Partisi MK XIII. Plenumu'nun oybirliğiyle kararlaştırarak gönderdiği kutlama mesajında şu satırlar okunuyor: «VKP Merkez Komitesi, derginizi, bu önemli devrimci yayını en yavaş ölçeklerle değerlendiriyor. Derginin Venezüella'da da yayımlanmakta ve tirajının gitgide artmakta olması bizlere kıvanç veriyor. Kendi payımıza, onu halkımız arasında daha geniş ölçüde yaymak için biz de çabayı esirgemeceğiz.»

Küba Komünist Partisi Merkez Komitesinin, Parti MK Birinci Sekreteri, Devlet Konseyi Başkanı ve Bakanlar Kurulu Başkanı Fidel Castro Ruz tarafından imzalanmış olan kutlama mesajında şöyle deniliyor: «Biz derginin şu yirmi yıl içinde eriştiği başarıları takdirle karşılıyor ve çalışmasında her partinin bağımsızlığı ilkesinin aralarında deneyim değiş tokuşu gerekliliği ve olanağı ile organik biçimde bağdaştırıldığına tanık oluyoruz. Dergi, dünya komünist hareketinde birliğin güçlendirilmesi ve bütün ilerici güçlerle sıkı topluluk ve dayanışması için savaşım yürütüyor. Dünya devrimci hareketinin karşı karşıya bulunduğu gayet karmaşık ve yaşamsal sorunlara ilkesel konumlardan ışık tutuyor.

Ben, derginin uluslararası saygınlığının daha öte pekişmesi, bütün dünyada özgürlük, toplumsal ilerleme, sosyalizm ve barış uğrunda savaşım verenlerle ilişkilerinin sağlamlaşması yönünde en içten dileklerimizi sunarken, bu vesileyle, Küba Komünist Partisi'nin bundan böyle de dergiyi yaygınlaştırmak ve olumlu etkisini artırmak üzere çabayı esirgmeden yardımcı olmaya çalışacağını sizlere bir kere daha duyurmak isterim.»

Bolivya Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin kutlama mektubunda şu satırları okuyoruz: «Dergi, komünistler ile dünya demokratik ve anti-

emperyalist hareketinin diğer güçleri arasında dayanışmanın güçlendirilmesine katkıda bulunuyor, devrimci birliği sağlamlaştırmaya savaşımında etkin bir araç haline gelerek, proletarya enternasyonalizminin soylu amaçlarına hizmet ediyor.»

Guyana İlerici Halk Partisi Genel Sekreteri Cheddi Jagon, mesajında şunları belirtiyor: «Biz derginizde kardeş partiler arasında birleştirici halk işlevinde bir organ kişiliği görüyoruz. Bu halka, kardeş partilere, bir-birlerinin programlarını daha da öze inerek ve daha açık biçimde anlama, çalışmalarını ve deneyimini daha ayrıntılı olarak tanıma ve bir yandan da barış, özgürlük, sosyal adalet ve ilerilik uğrunda, emperyalizme karşı savaşım yürütmekte olan diğer hareketler ve örgütlerle temas olanağı veriyor.»

Guadelup Komünist Partisi Genel Sekreteri Guy Daminthe'nin derginin 20. yıldönümünü kutlama mesajında şöyle deniliyor: «Dergi, partimizin yaşamıyla içten içe bağlıdır, çünkü partimiz yine yirmi yıl önce başlıbaşına bir parti haline geldiğinden beri, bu yayının kişiliğinde kendi gelişmesinin doğal desteğini bulmaktadır.»

Guadelup Emek Partisi MK, «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin yirminci kuruluş yıldönümünü kutluyor ve özetle şunları belirtiyor: «Biz halkımızın ulusal ve toplumsal kurtuluşu uğrunda yürüttüğümüz savaşımdayız. Biz günden güne çabalarımızı artırıyoruz. Bu savaşımdaya, «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi, devrimsel amaçlarımıza ulaşma yönünde bize güçlü bir dayanak oluyor.»

Honduras Komünist Partisi Merkez Komitesi, dergiyi Onur Diploması ile ödüllendiriyor ve şunları belirtiyor: «Dergi, enformasyon alanında, işçi sınıfının ve bütün halkların, demokrasi, barış ve sosyalizm için, emperyalizme karşı yürüttükleri savaşıma ilişkin sorunların görüşülmesinde çok verimli bir katkı sahibidir.»

Dominik Komünist Partisi Genel Sekreteri Narcisso İsa Conde mesajında şunları yazıyor: «Komünist hareketinin çokyönlü deneyimini ve ulaşımlarını bir sentez yaparak belirtmek, toplumsal değişmeler ve ulusal kurtuluş uğrunda savaşım veren nice işçi birlikleri ve geniş halk yığınlarının dönüştürücü eylemlerini isabetle yönlemede yardımcı olmak, hiç kuşkusuz, önemi çok büyük bir hizmettir. Biz derginin bu yöndeki çabalarını büyük bir takdirle karşılıyor ve sizleri selamlıyoruz.»

Mısır Komünist Partisi Politbürosu'nun mektubunda şöyle deniliyor: «Biz, komünist ve işçi partilerinin uluslararası dergisinin çok büyük bir rol oynadığı kanısındayız. Dergi değerli enformasyon ve çözümleme materyalleri yayımlıyor, Marksist-Leninist teoriyi çağdaş sorunlara yaratıcı ve gerçekten enternasyonal bir yaklaşım ile uyguluyor.»

Hindistan Komünist Partisi Ulusal Konseyi Genel Sekreteri Rajesvara

Rao şunlar yazıyor: «Partimiz, kuruluş toplantısına katılanlardan biri olarak, daha kuruluş gününden beri dergiyle süregelen ilişkilerine büyük bir değer veriyor ve bununla kıvanç duyuyor. Derginin yirmi yıldır başarıyla yürüttüğü tüm eylemine (Yazı Kurulu ve redaksiyon çalışmaları, seminerler ve teorik konferanslar, sempozyumlar ve dergiyi Hindistan'da yedi dilde yayımlama işleri) aktif olarak katılmaya çalıştık ve çalışıyoruz. Dergi üstlendiği ödevi en yaraşık, en başarılı biçimde yerine getiriyor. Gelecekte çok daha önemli bir rol oynayacağına inanıyoruz.»

Endonezya Komünist Partisi Yönetim Kurulu, kutlama mesajında şunları belirtiyor: «Şimdi, kapitalist ülkelerde işçi hareketinin, Asya, Afrika ve Latin Amerika'da ulusal kurtuluş hareketinin durmadan genişlemesine yardımcı olarak, dünya sosyalist sisteminin günden güne daha fazla güçlendiği günümüzde, bilimsel sosyalizm ve Marksizm-Leninizm, insanlığın her türlü ezgi ve sömürden kurtuluşu uğrunda savaşımda etkin bir teorik silâh olarak büyük üstünlüğünü gitgide daha inandırıcı biçimde kanıtlıyor. Bu durumda, bu yeni koşullarda, derginin rolü ve önemi elbette kat kat artmış bulunuyor.»

Ürdün Komünist Partisi MK Politbürosu, mesajında, komünistlerin şanlı ortak davasına derginin sadakatle ve soylu çabalarla hizmette bulunduğunu belirttikten sonra, şöyle devam ediyor: «Dergi, uluslararası komünist ve işçi hareketinin edindiği deneyimi genelliyerek, onun gelişme yasalıklarını bulup ortaya çıkarıyor; bir yanda uluslararası emperyalizm ve saldırı güçlerinin kötü niyetlerinde tırmanışlara geçtikleri, öte yanda Pekin yöneticilerinin Marksizm-Leninizm ilkelerini yozlaştırma ve değiştirme amaçlı baltalama çabalarından geri durmadıkları koşullar altında bu ilkelerin ve proletarya enternasyonalizminin aıklığını savunuyor.»

Irak Komünist Partisi Merkez Komitesi, şunları belirtiyor: «Her komünist partisinin, devrim aşamasını belirlemek için, bir eylem programı hazırlamak ve devrim süreci boyunca ortaya çıkan yeni sorunları incelemek ve gereğini düşünmek için yürüttüğü savaşıma sahne olan toplumun somut koşullarını kavrama çabaları, bütünüyle dünya durum ve koşullarının gelişmesi üzerinde ve dünya devrimci hareketinin gelişmesi üzerinde gerekli çözümlemeden ayrı ve kopuk olamaz. Komünist partilerinin, komünist hareketinde ilerlemeyi sağlayacak yeni bilimsel çıkarımlara ulaşmak amacıyla bütün görüngüleri teorik bakımdan daha öte inceleme yönlü kollektif çalışmalarının önemi bundan ileri geliyor. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin soylu ve değerli hizmeti de budur.»

İran Halk Partisi (TUDEH) MK Birinci Sekreteri İradj Eskanderi, gönderdiği mektupta şöyle diyor: «Dergi, çetin illegallik koşulları altında çalışmakta olan partimize, kardeş partilerin deneyimini, özellikle SBKP'nin en zengin deneyimini genelleme ve yayma yönlü ideolojik çalışmalarında çok değerli yardımlarda bulundu ve bulunuyor. Dergide, biz de,

özgürlük. toplumsal ve demokratik ilerleme savaşımız bakımından güçlü ve çokyanlı bir destek buluyoruz.»

Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi (AKEL) Genel Sekreteri Ezekias Papaioannou, şunları yazıyor: «AKEL, derginin, uluslararası komünist ve işçi hareketinde sıkı topluluk ve dayanışma amaçlı, çağımızın barış, bağımsızlık, demokrasi ve toplumsal ilerleme isteğiyle, emperyalizmin ve gericiğin karşısına dikilen üç ana devrimci kol arasında bağlaşma amaçlı savaşıma yaptığı katkıyı çok değerli bulmaktadır.»

Kolombiya Komünist Partisi MK Plenumu'nun dergiye gönderdiği kutlama mesajında şöyle deniliyor: «Dergi ile daha kuruluşundan beri bağlı ve beraber olan Kolombiya Komünist Partisi ona, uluslararası danışma toplantılarında alınan kolektif kararları kılavuz edindiği çalışmalarında bundan böyle de başarılar diler. Bu kararlar, her zaman, Amerikan kıtasında canlı simgesi Küba olan reel sosyalizm konusunda açık bir görüşle ortaya çıkılması, emperyalizme karşı Maoculuk ve Troçkizm gibi solcu sapmalara karşı uzlaşmaz bir ideolojik savaşım yürütülmesi gereğini öngörmektedir.»

Lübnan Komünist Partisi Merkez Komitesi, derginin 20. yıldönümünü kutladığı mesajında şunları belirtiyor: «Biz, daha kuruluşundan beri, dergiye, hareketimizde birlik ve dayanışmanın önemli etkeni olan bir kürsü, gereği söz götürmez bir kürsü gözüyle bakıyoruz. Ülkemizde sürmekte olan iç savaşın çetin koşulları altında, partimiz, birçok dergi ve gazetenin yayımlanmasını kesmek zorunda kalmış olsa da, bizler, çok değer verdiğimiz *‘Al Vakt’ (Barış ve Sosyalizm Sorunları)* dergisinin düzenli olarak çıkmaya devam etmesini sağlamış bulunuyoruz.»

Nikaragua Sosyalist Partisi MK Genel Sekreteri Luis Sanchez Sancho, mesajında şöyle diyor: «Dergi, geleneksel ve ‘çağdaş’ revizyonizme karşı ardıcıl bir savaşım veriyor, reel sosyalizmin ulaşımını halklar arasında yaymada, emperyalizme, yeni tipten faşizme, sömürgecilğe ve yenisömürgecilğe karşı savaşımında, aynı zamanda gerici ve emperyalizm tarafından kovuşturulan yurtseverler, demokratlar ve komünistlerle sosyalistçe dayanışmayı dile getirmede büyük bir rol oynuyor.»

Panama Halk Partisi Genel Sekreteri Ruben Souza'nın kutlama mesajında şu satırlar okunuyor: «Dergi, en değişik koşullarda Marksizm-Leninizm'den yaratıcı bir yaklaşımla yararlanmada edinilen çeşitli deneyimin genellenmesine yardım ediyor. Biz Panama komünistleri, *‘Barış ve Sosyalizm Sorunları’* dergisinin sayfalarında her zaman değerli materyaller, gelişmemiz için, somut durumumuzu daha iyi anlamamız bakımından yararlı yazılar buluyoruz.»

Paraguay Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri Antonio Maidana'nın kutlama mektubunda şöyle deniliyor: «Partimiz, hareketimizin teorik-

politik yayınının genel doğrultusunu ve içeriğini tamamen ve ilkesel bakımdan onamakta, derginin daha da güçlenmesini ve bu isabetli doğrultuda eylemini geliştirmesini hararetle dilemektedir.»

Salvador Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Chafik Jorge Handal, mesajında şunları belirtiyor: «Dergi, dünyanın en çeşitli kesimlerinde değişik koşullar altında çalışmakta olan birçok komünist ve işçi partisi için çabalarını birleştirme ve aktif işbirliği ortamıdır. Bu, böyle bir işbirliğinin olanaklı, gerekli ve verimli olduğunu gün be gün gösteriyor, uluslararası hareketimizin birliği davasına reel bir katkı oluşturuyor.»

Senegal Afrika Bağımsızlık Partisi MK Genel Sekreteri Seydou Sissoko, mesajında şu kanıyı belirtiyor: «Devrimci işçi hareketinin edinimlerini savunma ve gerçekten yaratımla geliştirme davası, komünist partilerinin *Barış ve Sosyalizm Sorunları* dergisi ortamında gönüllü uluslararası işbirliğini güçlendirmekle ayrılmaz biçimde bağlıdır.»

Suriye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin mesajında derginin eylemi sayesinde, «devrimci düşünüyü ve devrimci deneyimin zenginleştiği, ulusal ve toplumsal sorunları çözmede, yeni mutlu yaşamı kurmada bütün savaşıtlara çok değerli bir yardımda bulunulduğu» belirtiliyor.

Sudan Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Muhammed Nugud, mesajında şunları yazıyor: «Uluslararası ve ulusal sorunların *Barış ve Sosyalizm Sorunları* dergisinin sayfalarında görüşülmesi, emekçi yığınlarına, halkların başlıca düşmanı olan dünya emperyalizmine karşı savaşmada güvenilir bir silâh kazandırarak, bilinç düzeylerini bir hayli yükseltiyor.»

Tunus Komünist Partisi Politbürosu, mesajında, «Dergi, uluslararası komünist hareketi için, ulusal kurtuluş hareketi için gayet gerekli bir rol oynayan çok değerli bir silâh idi ve silâh olarak kalıyor» diyor.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri İ. Bilen, kutlama mektubunda, şunları belirtiyor: «*Barış ve Sosyalizm Sorunları*» dergisi, partimize, işçi sınıfı ve halkımıza yürüttükleri savaşlarda önemli bir destek olmuştur. 15 yıldan beri *Yeni Çağ* dergisi çıkıyor. Komünistlerin, sempatanların, teorik bakımdan yetişmelerine büyük katkıda bulunuyor, Marksizm-Leninizm'in teori ve pratiğini işleyen yazılarıyla onlara engin bir çevreni açıyor, savaş yolunu aydınlatıyor.»

Uruguay Komünist Partisi MK Yürütme Komitesi'nin mesajında şöyle deniliyor: «Biz, Uruguay komünistleri, *Barış ve Sosyalizm Sorunları* dergisine büyük bir değer biçiyoruz, çünkü Uruguay Komünist Partisi için her zaman, hele çok ağır koşullar altında geçirdiğimiz faşizm döneminde, sağlam bir destek, bir çıkış kürsüsü oldu.»

Filipinler Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Felicísimo Makapagal,

mesajında şunları belirtiyor: «Filipinler Komünist Partisi devrimci savaşım yürüttüğü karmaşık koşullar içinde *Barış ve Sosyalizm Sorunları*’ dergisi çok önemli bir rol oynuyor. Biz diğer kardeş partiler ve hareketlere kendi deneyimimizi vererek ve onların deneyiminden yararlanarak, aynı zamanda, onların, tüm dünya devrim süreci ve bu sürecin gelişmesi hakkındaki görüş ve düşüncelerini de öğrenmiş oluyoruz.»

Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Corvalan, mesajında şunları yazıyor: «Şili komünistleri derginin milyonları bulan yardımcılar arasında yer almakta olup, onun sürekli okuyucularıdır. Partimizin üyeleri, ideolojik bakımdan gelişmeleri ve Şili halkının anti-faşist savaşımıyla uluslararası dayanışma kampanyasını açındırma yönünde derginin gösterdiği paha biçilmez yardımdan ötürü şükran duygularını belirtmeyi borç saymaktadırlar.»

Sri Lanka Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Peter Keuneman, mesajında şunları belirtiyor: «Dergi, devrimci teori ve pratiğin birliğini parlak bir biçimde kanıtlayarak, barış, uluslararası yumuşama ve çağdaş dünyayı aktif olarak yenileme uğrunda savaşımın deneyimini bütün yeryüzünde milyonlarca insanın bilincine malediyor. Sosyalizm kuruluşunda, anti-emperyalist savaşımında ve ulusal kurtuluş savaşımında son görüntüleri çözümleme temeline dayanarak, Marksizm-Leninizm’i yaratımla geliştirme çalışmalarına değerli bir katkıda bulunuyor.»

Güney-Afrika Komünist Partisi Başkanı Youssuf Dadou’nun kutlama mesajında şu satırlar okunuyor: «Derginin Afrika’da gitgide yaygınlaşması, kıtamızda Marksizm-Leninizm’i yayma davasında oynadığı ve oynamaya devam edeceği büyük rolü en parlak biçimde kanıtıyor. Bugün Afrika’da gitgide daha büyük sayıda yurtseverler, devrimciler ve anti-emperyalist savaşçılar yollarına ışık tutan Marksist-Leninist kurtuluşçu fikirlere dört elle sarılıyorlar.»

Avustralya Sosyalist Partisi Başkanı P. Clancy ve Parti Genel Sekreteri P. Syman, şunları yazıyorlar: «1958 yılında *Barış ve Sosyalizm Sorunları*’ dergisi komünist ve işçi partilerine bir hayli değerli yardımlarda bulundu. Yayımladığı enformasyon ve teorik aydınlatma materyalleri, bütün dünya ölçüsündeki işçi hareketinde Marksizm-Leninizm’in konumlarının sağlamlaştırılması bakımından çok büyük bir rol oynadı.»

Dergi kutlama mesajları almaya devam ediyor.

Çağrı

İşbirlikçi-tekelci burjuvazi, yeniden militarist kliği sıkıyönetimle halkın karşısına dikti. Bu olay, memlekette bunalımların daha da derinleştiğini, emekle kapital arasında, emperyalizm ve işbirlikçi-tekelci burjuvaziyle halkımız arasındaki çelişkilerin sertleştiğini, burjuvazinin iç çelişkilerinin arttığını, egemen güçlerin parlamenter yöntemlerle kolay kolay hükümet edemediklerini gösteriyor. Sıkıyönetim, faşizm tehlikesini daha da arttırmış, memleketi askersel bir diktatörlüğün eşiğine getirmiştir. Böylece, gerici-faşist güçlerin bir kolu, dolaysız olarak yönetimi hükümetle paylaşıyor. Sıkıyönetim generalleri arasında MHP yanlıları var. Parlamento sınırlı olan etkinliğini büyük ölçüde yitirdi. CHP sağ kanadının ağır bastığı hükümet, sıkıyönetime gitmekle emperyalist çevrelerin, AP'nin, faşist MHP'nin, gericiiliğin dayatmasına boyun eğiyor.

Sıkıyönetimin gerçek amacı, kapitalist bunalımın yükünü emekçi yığınların sırtına yüklemek, gelişen işçi hareketini, ulusal bağımsızlık ve demokrasi savaşımını durdurmaktır. Barış ve yumuşama sürecini, Türkiye'nin sosyalist ülkelerle ilişkilerinin gelişmesini baltalamak, emperyalizmin, NATO'nun, CENTO'nun bölgemizde zayıflayan konumlarını yeniden güçlendirmektir. Sıkıyönetim halkımıza karşıdır; başta işçi sınıfına, komünistlere, sosyalistlere, sosyal-demokratlara, CHP'nin sola açılan kanadına, Kürt demokratlarına karşı yöneliktir.

Kasım ortalarında, İran olaylarını, Türkiye'deki gelişmeleri ele alan NATO, CENTO genel sekreterlerinin Ankara toplantısı, burjuva basınında bir süredir yürütülen militarizm propagandası, gerici-faşist parti sözcülerinin ordu üst yönetimine yaptığı çağrılar, sıkıyönetim için planlı bir hazırlığın yapıldığını gösteriyor. Faşist terörün çapının genişletilmesi, Pekin yanlısı ve öteki Maocu gurupların provokasyonlarını arttırması ve barbarca uygulanan kanlı Maraş kırımıyla faşist terörün iç savaş boyutlarına varması, sıkıyönetim dayatmasına yönelik planın bir parçasıdır.

CHP sağ kanat yönetiminin izleyegeldiği politika, Türkiye'nin sıkıyönetime sürüklenmesine yolaçmış, emperyalizm, gerici çevreler bu politika-dan sıkıyönetimi dayatmak için yararlanmışlardır.

Hükümet emperyalist tekellerin, işbirlikçi tekelci burjuvazinin çıkarına alan ekonomik politikasıyla kapitalist bunalımın üstesinden gelemedi.

Bunalımın yükünü emekçilerin sırtına «sınıflararası uzlaşma» politikasıyla bindirme yolunu tuttu. İşçi sınıfının direnişini kıramayınca, sınıf sendikalarına karşı baskıya, onları bölmeye yöneldi. «Hem sağa, hem de sola karşı olma» politikasıyla, faşist odakların üstüne gitmemesiyle, orduyu, polisi, MIT'i faşistlerden arındırmamasıyla, terörün daha da azgınlaşmasına yol açtı. Hükümetin bu politikası giderek tüm ilerici güçleri baskı altına almaya yöneldi. «TKP'ye Özgürlük!» isteminin yaygınlaşmasına karşı anti-komünizmi yoğunlaştırdı. Üstelik yeni anti-demokratik yasalar hazırladı. Başından beri ulusal demokratik güçlerle işbirliğine yanaşmayan, bu girişime karşı düşmanca tutum alan CHP sağ kanadı, gerici faşist güçlere biteviye ödünler verdi. Halka verdiği sözlerin tersini uygulamalar duruma düşen hükümetin iç politikası tümüyle iflas etti. İç gericilikle uzlaşmaya giden, NATO'culukta ayak direyen hükümet, «çok yönlülük» adını verdiği dış politikasına karşı yönelen emperyalist baskılara boyun eğdi. Sonuçta, ABD üslerini daha da yoğun çalışmaya açtı. NATO'nun silâhlanma politikasını onayladı. Yeni bir NATO casusluk üssü açmaya söz verdi.

Egemen sınıflar, sıkıyönetime gitmede TKP'nin sürekli savunduğu ulusal demokratik güçlerin cephe birliğinin sağlanamayışından yararlandılar. Serüvenci akımların bireysel terörizmini de gerekçe olarak kullandılar.

CHP üst yönetiminin politikasının iflasıyla bunalımların üstesinden gelmek, faşist tırmanışı, terörü önlemek, ulusal bağımsızlığı, barış ve güvenliği sağlamak için, açık ve kesin anti-emperyalist, anti-faşist, anti-tekelci bir politikanın izlenmesi zorunluğu bir kez daha kanıtlanmıştır. Ülkeyi çıkmazdan, ancak halkın devrimci erki, işçi sınıfının ağırlığında ileri, demokratik bir hükümet kurtarabilir.

Hükümet, «özgürlükleri koruma» savıyla sıkıyönetimi savunuyor. Terörün tırmanmasından, ilerici güçlere karşı nasıl yarar umduysa, sıkıyönetimden de şimdi böyle yarar bekliyor. Oysa faşist odakların üstüne gitmek terörü nasıl azdırdıysa, sıkıyönetimin ilerici güçlere karşı baskılarına gözyummak da hükümeti devirmek isteyen gerici faşist güçleri öyle güçlendirecektir. Hükümetin bu politikada ayak diremesi, faşist diktatörlüğe geçmek isteyen çevrelerin işine yarayacaktır.

Tehlike yenilmez değildir. Faşist tırmanışı durduracak, bu tehlikeyi alt edecek güçler vardır. DISK, Türk-İş'e bağlı sendikalar, ilerici parti ve örgütler, parlamenterler sıkıyönetime karşı çıkıyor. Ordu sıralarında, halk arasında tepkiler gelişiyor. Bu durumda, TKP, TIP, TSİP'in, sosyalistlerin, sosyal demokratların, CHP'nin sola açılan kanadının, Kürt demokratlarının, sendikaların, tüm demokratik yığın örgütlerinin, ilerici, devrimci gençlik kuruluşlarının, ordudaki yurtsever güçlerin sıkıyönetime, demokratik özgürlüklerin daha da kısıtlanmasına, insan haklarının çiğnenmesine,

mezhep kışkırtmalarına, ırkçı şöven baskılara karşı olan herkesin ivedi istemler için eylem birliği yapması ertelenmez görevdir.

Sıkıyönetim kaldırılmalıdır!

MHP ve tüm faşist örgütler kapatılmalıdır!

Türkeş tutuklanmalı, kanlı kırımların hesabı sorulmalıdır!

Bugünkü koşullarda eylem birliğine karşı öne sürülen hertürlü gerekçe demokrasi savaşına büyük zarar veriyor. Bütün ilerici güçler, en küçük demokratik konumları ve kazanımları bile sonuna kadar ortaklaşa, aktif savunmalıdırlar. Paniğe kapılmadan, serüvenciliğe sürüklenmeden, koşulların gerektirdiği her türlü eylem biçim ve yöntemlerini birlikte sap-tayıp uygulamalıdırlar. Halkın, ilerici kadroların can güvenliğini koruma sorunu tüm güncelliği ile gündemde duruyor. Komünistler, halk direnişinin en başında yürüyor, yürüyeceklerdir. Hiçbir baskı işçi sınıfının, halkımızın ulusal bağımsızlık, barış, demokrasi ve sosyalizm savaşını durduramayacaktır.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

28 Aralık 1978

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi delegasyonunun 20 Kasım – 30 Kasım arasında Küba'ya yaptığı gezi nedeniyle yayınlanan basın komünikesi

Küba Komünist Partisi'nin çağrılısı olarak Genel Sekreter İ. Bilen yoldaşın başkanlık ettiği ve bir Politbüro üyesi ve bir Merkez Komitesi üyesi yoldaşın katıldığı, Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin bir delegasyonu 20 Kasım ile 30 Kasım 1978 günleri arasında Küba'da kaldı.

Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Fidel Castro Ruz yoldaş, İ. Bilen yoldaş başkanlığındaki TKP MK delegasyonu ile kardeşçe bir karşılaşma yaptı.

Politbüro üyesi Guillermo García Frias yoldaşın başkanlık ettiği ve MK Sekreterlik üyesi ve Uluslararası İlişkiler Genel Bölümü Başkanı Raúl Valdés Vivó yoldaşın katıldığı KKP MK'nin bir delegasyonu, kardeş Türkiye Komünist Partisi delegasyonu ile görüşmelerde bulundu.

Uluslararası İlişkiler Genel Bölümü Başkan Yardımcısı Rafael Polanco Brahojos yoldaş, bölümün seksiyon başkanı ve seksiyon üyesi Javier Ardizones ve Denya Guzmán yoldaşlar da görüşmelerde hazır bulundular.

TKP Merkez Komitesi delegasyonu Küba'da kalış süresince KKP MK Politbüro üyesi Blas Roca Calderío ile buluştu. KKP Merkez Komitesi'nin Örgütlenme Bölümü Başkanı Jorge Valdés yoldaşla bir karşılaşma yaptı. Küba Sendikalar Birliği'nin (CTC) merkezinde CTC 2. sekreteri Agapito Figueroa yoldaşla karşılaştı. Devrimi Savunma Komiteleri (CDR) Ulusal Yönetiminde CDR Koordinasyon Bürosu Başkan Yardımcısı María Teresa Malmierca yoldaş kendilerine bu örgütün görevlerini açıkladı. Delegasyon Küçük Köylüler Ulusal Birliği'nin (ANAP) merkezine de uğradı. Burada ANAP Başkan yardımcısı Juan José Leon yoldaşla bir görüşme yapıldı. Matanzas ilinde MK üyesi ve II Komitesi 1. Sekreteri Julian Rizo yoldaş kendilerine bu ildeki çalışmalar üstüne bilgi verdi. Tarihsel, ekonomik ve toplumsal önem taşıyan yerleri gezdiler.

Görüşmeler sırasında her iki partinin temsilcileri partilerinin durumu ve bugünkü görevleri üstüne bilgiler verdiler. Uluslararası durumun günlük sorunları, uluslararası komünist ve işçi hareketinin durumu ve kendilerini ilgilendiren sorunlar üstünde görüş değiş-tokuşunda bulundular.

KKP MK temsilcileri, 55 yıldan fazla bir süre boyunca illegalite koşullarında, ülkesinde işçi sınıfının ve bütün emekçilerin, bütün demokratik ve ilerici güçlerinin birliği ve temel çıkarları için yorulmak bilmeksizin savaştan TKP'nin bu örnek, bu yılmaz savaşına, onun Marksizm-Leninizm

ve proletaryo enternasyonalizmi ilkelerine olan bağıllığına yüksek bir değer biçmiştir. Küba Komünist Partisi, bu savaşında kardeş Türkiye Komünist Partisi ile dayanışma içinde bulunuyor ve ona konan yasağın kalkması için demokratik ve ilerici güçlerin öne sürdüğü istemi destekliyor.

TKP MK delegasyonu, Türkiye komünistlerinin Amerika anakarasındaki ilk sosyalist devrimi ile, Küba halkının her tür saldırıya karşı 20 yıldan fazla süren yiğit savaşımı ile dayanışmasını dile getirmiştir. Küba Komünist Partisinin ve hükümetinin, en yüksek biçimini Angola'da ve Etyopya'da gösteren kararlı enternasyonalist politikasına yüksek bir değer biçmiştir. Bunun yanı sıra Küba'nın Bağılantısız Ülkeler hareketi içinde oynadığı rolü kutlamış ve VI. Tepe Toplantısı'nın başarıyla geçmesini dilemiştir.

Her iki parti, ülkelerinin, halklarının, dünyada barışın ve güvenliğin yararına olan yumuşama sürecinin gelişmesinden ve pekişmesinden kesinlikle yana olduklarını belirtmişler, ABD emperyalizminin, NATO egemen çevrelerinin bugünkü Çin yönetimi ile işbirliği içinde gerginlik yaratma, yumuşama sürecini ve barışı baltalama çabalarını yermişlerdir.

KKP ve TKP, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin ardıcıl barış politikasının, uluslararası işçi hareketinin artan etkinliğinin ve ulusal kurtuluş savaşlarının dünya barışının ve yumuşamanın gelişmesine katkıda bulunduğu üstüne inançlarını belirtmişlerdir.

Her iki kardeş parti emperyalizme, yeni sömürgecilğe ve ırk ayrımına karşı, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve toplumsal ilerleme için savaşan halklarla, hareketlerle dayanışmalarını, onlara desteklerini duyururlar. Afrika'nın genç, bağımsız devletlerini selâmlarlar. Bugünkü Çin yönetiminin Viyetnam halkının barış içinde ulusal yeniden kuruluşunu baltalamak yolundaki barbarca bir amaçla yürüttüğü saldırılar karşısında Viyetnam ile dayanışmalarını bildirirler.

Her iki parti, Yakın Doğu'daki durumdan duydukları kaygıyı vurgulamışlar, Filistin halkının yasal haklarını, bağımsız ulusal devletini kurmasını tanımadan ve İsrail'in 1967'de el koyduğu topraklardan geri çekilmesini sağlamadan bu bölgede adaletli ve kalıcı bir barışın olanaksız olduğuna inançlarını dile getirmişlerdir.

Her iki parti, Filistin halkının ve bölgedeki Arap halklarının haklarını gözetmeyen bir anlaşmanın, yalnızca gerçek bir barışa yol açmamakla kalmayıp, bunun yanı sıra emperyalizmin ve gericiğin elinde Arap dünyasının devrimci ve ilerici güçlerine karşı savaşta bir silâh olarak kullanılacağı görüşündedirler.

Her iki parti Kıbrıs sorununun barışçı çözümünden yanadır ve ada topraklarından bütün yabancı birliklerin geri çekilmesini, bu ülkenin egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün korunmasını isterler.

Görüşmeler sırasında uluslararası komünist ve işçi hareketinin gelişmesi, birliklerinin pekişmesi yolunda çabaların güçlendirilmesi konusunda her iki parti görüş birliği içinde olduklarını saptamışlardır.

Her iki parti arasında sistematik ve gelişen bir işbirliğinin temelleri atılan görüşmeler kardeşçe bir hava içinde geçmiştir.

TKP ve KKP arasında Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi temelinde kardeşçe ilişkilerin sürekli gelişmesi, her iki halkın yararına, uluslararası komünist hareketin, barışın, demokrasi ve sosyalizmin yararınadır.

Havana

4 Aralık 1978

XI. Festival yılı

TKP – İKP'nin ortak komünikesi

13–16 Aralık günlerinde, TKP Politik Büro üyesi Ahmet Soydan yoldaşın başkanlığında bir Politik Büro üyesi ve bir de MK üyesinden oluşan bir delegasyon, İKP'nin çağrılısı olarak İtalya'ya geldi. TKP delegasyonu, Cian Kaslo Pajetta başkanlığında, Sekreterlik üyesi Mario Birardi, MK'sinden Antonyo Rubbi ve Lina Fibbi ile Dış İlişkiler Seksiyonundan Vittorio Orilya'dan oluşan İKP delegasyonu ile iki ülkedeki durum ve uluslararası durumun bazı yönleri üzerinde düşünce değiş tokuşunda bulundular.

Türkiyeli yoldaşlar, Göçmen İşçiler Seksiyonu sorumlusu Cuilyano Pajetta yoldaşla, Komünist Gençlik Federasyonundan Sakkonî, De Ancelis ve Kohçi yoldaşlarla, Ekonomik Seksiyondan Rodriges yoldaşla, kadın sorunları seksiyonundan Bragtisarsi yoldaşlarla görüştüler.

Tartışmalar sırasında iki delegasyon; uluslararası gerginliğin azaltılmasında, silâhsızlanma ve silâh indirimi eylemini geliştirmede, özellikle iki ülkeyi özel olarak ilgilendiren Akdeniz bölgesinde barış ve güvenliğin gittikçe daha fazla güçlendirilmesinde ortak çıkarları olduğunu doğruladılar.

İKP, Türkiye halkının demokrasi ve ulusal bağımsızlık savaşıyla tam dayanışma içinde olduğunu belirtti. TKP'nin legale çıkma savaşında tam destek sağlamaya ve bu amaca yönelik bütün girişimleri tümüyle desteklemeye hazır olduğu konusunda TKP'ye güvence verdi.

İki parti ilişkilerini yoğunlaştırmayı ve iki ülke demokratik örgütleri arasındaki ilişkilerin geliştirilmesini kararlaştırdılar.

Roma, 15 Aralık 1978

Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Fidel Castro Ruz yoldaşa

Çok değerli Fidel Castro yoldaş,

Türkiye komünist Partisi Merkez Komitesi, bütün Türkiye komünistleri ve emekçileri adına, Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne, bütün Küba Komünistleri ve halkına, Size, Küba'nın Ulusal Kurtuluşu'nun 20. yıldönümü nedeniyle devrimci savaş selâmlarını yollar, bu önemli yıldönümünü içtenlikle kutlar.

Eli kanlı Batista rejimini yıkan Küba devrimcileri, Amerika anakarasında, ABD emperyalizminin kapı eşiğinde ilk kez anti-emperyalist, demokratik bir halk devrimini utkuya ulaştırdılar. Dünyanın bu yarımıyvarlağında sosyalizme giden yolu açtılar. Devrim kazanımlarını, Amerikan emperyalizminin saldırı ve baskılarına karşı Küba halkı özveriyle savundu. Bu utkan savaşların temelinde, şanlı Küba Komünist Partisi'nin öncülüğünde, sosyalist kuruculuk geliyor, yükseliyor. KKP 1. Kongre kararlarını Küba halkı yaşama geçiriyor.

Lenin'in ülkesi Sovyetler Birliği'yle, bütün sosyalist ülkelerle kopmaz bağlarla bağlı olan devrimci Küba, dünyada sosyalizmin güçlenmesine, halkların ulusal bağımsızlık ve özgürlük savaşlarının başarıya ulaşmasına değerli katkılarda bulunuyor. Bağlantısız Ülkeler Hareketi'nde sosyalist Küba'nın saygınlığı, aldığı yerin önemi günden güne artıyor.

Küba halkının sosyalizm kuruculuğundaki büyük başarıları, proletarya enternasyonalizmi ilkelerine dayanan tutumu, devrimci dayanışması, Türkiye işçi sınıfının, halkımızın savaşımına katkıda bulunuyor. TKP ile KKP arasındaki savaş kardeşliğinin Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temelinde gelişmesi, ulusal bağımsızlık, demokrasi, ve barış ve sosyalizm için savaşan bütün devrimcilere güç kaynağı oluyor. TKP, halklarımızın çıkarına, toplumsal ilerleme sürecinin yararına olan bu ilişkilerin daha da güçlendirilmesini doğru buluyor.

Küba komünistlerine, Küba halkına ve Size, değerli Fidel Castro yoldaş, savaşınızda, çalışmalarınızda yeni yeni, büyük başarılar, sağlık ve esenlik dilerim.

*Komünist selâmlarla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri adına Almanya Komünist Partisi'nin 60. kuruluş yıldönümü nedeniyle, Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi'ne, Alman Demokratik Cumhuriyeti komünistleri ve halkına kardeş savaş selâmlarımızı iletir, bu tarihsel yıldönümünü candan kutlar.

Almanya Komünist Partisi, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin etkile-riyle, Kasım ayaklanmasının ateşleri, savaşları içinde doğdu. Liebknecht'lerin, Thälmann'ların Leninci partisi, sert sınıf savaşlarının örsünde çelik-leşti, oportünizme karşı bilendi. En çetin, illegal koşullarda, Alman prole-taryasının devrimci öncüsü olarak, Hitler faşizmine, kanlı teröre, emper-yalist harbe karşı özveriyle, yiğitlikle savaştı.

Faşizmin yenilgisinden sonra, Almanya'nın doğu bölgesinde Alman komünistlerinin girişimiyle işçi sınıfının birliği gerçekleştirildi. Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin öncülüğünde işçi sınıfı, emekçiler, anti-faşist-demokratik dönüşümleri sosyalist devrimi başardılar. Proletarya diktatör-lüğüyle Almanya Komünist Partisi'nin devrimci programını yaşama geçir-diler. Alman Demokratik Cumhuriyeti'ni, Alman topraklarında ilk işçi-köylü devletini kurdular, çokyönlü güçlendirdiler.

ADC halkı, günümüzde ASBP'nin öncülüğünde IX. Kongre kararlarının gerçekleştirilmesi, gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğunun ilerletilmesi için çalışıyor. ADC'nin 30. kuruluş yıldönümünü yeni yeni kuruculuk eylem-leriyle kutlamaya hazırlanıyor.

Almanya Sosyalist Birlik Partisi, Almanya Komünist Partisi'nin Marksçı-Leninci geleneklerini, Sovyetler Birliği ile dostluk ilkesini olanca canlılı-ğıyla sürdürüyor. Alman proletaryasının hiçbir zaman elden düşürmediği proletarya enternasyonalizmi bayrağını yükseklerde dalgalandırıyor. Ulus-lararası işçi ve komünist hareketin devrimci birliğini güçlendirmek için vargüçle savaşıyor.

Türkiye Komünist Partisi, kardeş Almanya Sosyalist Birlik Partisi'ne, sosyalizmi-komünizmi kurma yolunda, dünya barışını, sosyalizmini güç-lendirme savaşında bundan böyle de yeni yeni, büyük başarılar diler.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

Alman Komünist Partisi Yönetim Kuruluna

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, bütün Türkiye komünistleri ve halkımız adına, Almanya Komünist Partisi'nin 60. kuruluş yıldönümü nedeniyle, kardeş Alman Komünist Partisi'ne devrimci savaş selâmlarını yollar.

Büyük Oktobr'un etkileri altında, Kasım ayaklanmasının ateşleri içinde savaşa atılan Almanya Komünist Partisi, Alman proletaryasını, oportünizmle uzlaşmaz Leninci savaş yoluna götürdü. Alman komünistleri, gericiğin baskılarına, Hitler faşizminin kanlı terörüne, emperyalist harbe karşı savaşta büyük özveri, yiğitlik örnekleri verdiler.

Faşizmin yenilgisinden sonra, Almanya'nın batı bölgesinde tekellerin egemenliğine, intikamcılığa, soğuk harbciliğe karşı yılmaksızın savaştilar. Almanya Komünist Partisi'ne, bugüne dek kaldırılmayan anti-demokratik yasağın konmasından sonra bu savaşı illegal koşullarda sürdürdüler.

Günümüzde Alman Komünist Partisi, bu devrimci savaş geleneklerini, Federal Almanya topraklarında yaşıyor, sürdürüyor. Marks, Engels ve Lenin'in devrimci öğretisini yaratıcılıkla uyguluyor. İşçi sınıfının, emekçilerin demokratik ve sosyal haklarını korumak, daha da geliştirmek için savaşıyor. Bu savaşımlı, demokratik ve sosyal ilerlemeye dönüşüm için ve sosyalizm için savaşımla bağlıyor. AKP proletarya enternasyonalizmi bayrağını yükseklerde dalgalandırıyor. İşçi sınıfının ortak çıkarları için yerli ve yabancı, bu arada Türkiye'li işçilerin eylem birliği için çalışıyor. Barış ve silâhsızlanma, halkın ulusal çıkarları için savaş verirken, Lenin'in ülkesi Sovyetler Birliği ile dostluğu, dünya komünist hareketinin devrimci birliğini savunuyor.

TKP, Alman Komünist Partisi'yle kopmaz savaş kardeşliği bağlarıyla bağlıdır, haklı savaşımlı tam bir dayanışma içindedir. TKP Merkez Komitesi, bütün Federal Almanya komünistlerine barış, demokrasi ve sosyalizm savaşında yeni yeni büyük başarılar diler.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
I. Bilen*

31 Aralık 1978

Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Yönetim Kuruluna

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, Almanya Komünist Partisi'nin 60. kuruluş yıl-dönümü nedeniyle Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi'ne devrimci savaş ve dayanışma selâmlarını yollar.

Almanya Komünist Partisi'nin kurulmasıyla Alman proletaryası eline Marksçı-Leninci bir savaş silâhı aldı. Almanya Komünist Partisi'nin öncü-lüğünde, gericiliğe, Hitler faşizmine, emperyalist harbe karşı savaştı. Bu savaşı en çetin koşullarda, özveriyle, yiğitlikle, oportünizme ödün ver-mededen yürüttü.

Faşizmin yenilgisinden sonra Berlin'in batı bölgesinde komünistler em-peryalizme, soğuk harbçiliğe, koyu bir anti-sovyetizme, anti-komünizme karşı ardıcıl savaş yürüttüler. Barış içinde yanyana yaşama ilkelerini, emekçilerin demokratik ve sosyal haklarını sürekli savundular, savunu-yorlar.

Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi, tekellerin baskı ve sömürüsüne karşı, işçi sınıfının barış, demokrasi ve sosyal ilerleme için savaşımına önderlik ediyor. İşçi sınıfının eylem birliğini, yerli yabancı, bu arada Türkiyeli işçi-lerin savaş ortaklığını kurmak için çalışıyor.

Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi, Alman proletaryasının devrimci savaş geleneklerini, Marksçı-Leninci ilkeleri, Sovyetler Birliği, dünya sosyalist sistemiyle dostluğu, proletarya enternasyonalizmini vargüçle savunuyor.

TKP, bütün Batı Berlin komünistlerine savaşlarında yeni yeni başarılar diler.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

31 Aralık 1978

Polonya Birleşik İşçi Partisi Merkez Komitesine

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, bütün Türkiye komünistleri adına Polonya Komünist Partisi'nin kuruluşunun 60. yıldönümünü ve Polonya Birleşik İşçi Partisi'nin kuruluşunun 30. yıldönümünü candan kutlar, devrimci savaş selâmlarını yollar.

Büyük Ekim Devrimi'nin etkileriyle kurulan Polonya Komünist Partisi, Polonya işçi sınıfının, halkının burjuvaziye, toprak ağalarına karşı savaşına öncülük etti. Polonya Birleşik İşçi Partisi'nin öncülüğünde Polonya halkı sosyalizmi kurdu. Sosyalist Polonya devleti dünyada barışın, sosyalizmin güçlenmesine önemli katkılarda bulunuyor.

Türkiye Komünist Partisi, kardeş Polonya Birleşik İşçi Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temelinde bağlıdır. TKP Merkez Komitesi, Polonya komünistlerine, gelişmiş sosyalist toplumun kurulması yolunda yeni yeni başarılar diler.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

22 Aralık 1978

*1978 Aralık ayı içinde
Ürdün KP, Bahrein Ulusal Kurtuluş
Hareketi, Tunus KP, Cezayir Sosyalist Öncü Partisi,
Sudan KP, Suriye KP, Irak KP, Lübnan KP, Mısır KP,
Fas İlerleme ve Sosyalizm Partisi bir danışma toplantısı
düzenlemişlerdir. Danışma toplantısında Türkiye Komünist
Partisi MK'ne aşağıdaki mesajı gönderme kararını almış-
lardır:*

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesine

Değerli yoldaşlar,

Arap bölgesinin sorunlarını ve Yakın Doğu olaylarını görüşmek için 1978 Aralık ayında toplanan biz Arap ülkelerinin Komünist ve İşçi Partileri, Size ve Sizin aracılığınızla savaştan partinizin tüm üyelerine, savaş yürüten Türkiye halkına kardeşçe selâmlarımızı iletir, Türkiye işçi sınıfı ve halkının en değerli evlatlarından yüzlercesinin kurban gittiği kanlı terör karşısında ateşli yoldaş dayanışmamızı bildiririz.

Yoldaşlar,

Türkiye'de halk yığınlarının Amerikan askersel birliklerinin Türkiye'deki varlığına, ülkenizdeki NATO üslerine karşı, derinleşen ekonomik bunalıma karşı, ulusal kurtuluş, demokrasi ve sosyal ilerleme için verdikleri devrimci savaşımın gelişmesini büyük bir ilgiyle izliyoruz. Savaşa katılan halk yığınlarının başını çeken kardeş Türkiye Komünist Partisi'nin savaşımı Arap halklarının davası için, özellikle günümüzdeki bu zor durumda, büyük bir destektir. Bu nedenle de Partinizin sürekli gelişmesini, yığınsal niteliğinin güçlenmesini yakın bir ilgiyle izliyoruz. Türkiye Komünist Partisi'nin legolleşmesi için yürüttüğünüz savaşımla dayanışmamızı bildiririz.

Yoldaşlar,

Partilerimizle savaştan partiniz arasında, halklarımızla savaşlar içindeki halkınız arasında en yakın, yoldaşça, enternasyonalist ilişkiler kurmaya, geliştirmeye tümüyle hazır olduğumuzu belirtiriz. Bu, ortak davamızın, ulusal kurtuluş, demokrasi, sosyalizm, halklar arasında barış davasının çıkarına olacaktır.

Yaşasın yiğit Türkiye halkının ve onun Komünist Partisinin etkisi!

*Arap Ülkeleri Komünist ve
İşçi Partilerinin Danışma
Toplantısı*

Aralık 1978

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesine

Sevgili yoldaşlar,

Türkiye'nin gelişmesi için önemli, partiniz ve ülkenizin öteki demokratik güçleri için belirleyici olan bu durumda, Sizlere bir kez daha kardeşçe dayanışmamızı duyururuz. Faşist terörün tırmanmasının, Kahramanmaraş'taki kanlı kırımın ve sıkıyönetime gidilmesinin haberlerini öfke ve hiddetle aldık. Türkiye'nin NATO emperyalizminden bağımsızlığa kavuşmasını, demokratik güçlerin gelişmesini engellemek için, gericiliğin vurucu gücü olarak en iğrenç yöntemlere başvurmaktan geri durmayan faşistlerin kanlı terörünü kesinlikle yereriz. Ecevit hükümetinin Demirel ve Türkeş çevresindeki gerici çevrelerin istemini yerine getirerek sıkıyönetime gitmesinin asla faşistleri durduramayacağını, tersine demokratik halk güçlerine baskıyı arttıracığını, bunun da gericiliği yeni atılımlara kışkırtacağını, kendi tarihsel deneyimlerimizden biliyoruz. Bunun için partinizin faşizme karşı geniş bir ulusal demokratik cephe kurma çabasını, faşistleri geriletecek yığınsal eylemlere çağrınızı sempatiyle karşılıyoruz. Bunun için, ülkemizde Türkiyeli işçilerin anti-faşist gösterileriyle dayanışma içindeyiz. Bunun için Federal Almanya hükümetine, topraklarımızda faşist terör örgütü «Bozkurt»ların çalışmasını yasaklama istemini yineliyoruz.

Sevgili yoldaşlar,

Türkiye demokratik güçlerinin savaşımında, TKP'nin legale çıkma savaşımında her zaman yanınızda olacağız.

*Sosyalist selâmlarımızla
Alman Komünist Partisi Genel Başkanı
Herbert Mies*

27 Aralık 1978

TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Kahramanmaraş olayları üstüne «TKP'nin Sesi» Radyosunun sorusuna verdiği yanıt

Soru: Bilen yoldaş, Kahramanmaraş'ta kanlı olaylar sürüyor. Türkiye Komünist Partisi durumu nasıl değerlendiriyor?

Yanıt: Kahramanmaraş olayları, aylardır tırmondırılan faşist terör zincirinin bugüne kadarki en kanlı halkasıdır. Yüze yakın yurttaşımız yaşamalarını yitirmiş, bini aşkın yurttaşımız yaralanmıştır. Demokratik örgütlerin, partilerin binaları yakılmış, dükkânları yağma edilmiştir. Türkiye halkı, barbarca bir kırım, kundaklama ve yağma olayıyla karşı karşıyadır. Bu kanlı olay faşistlerin erke geldikleri zaman anayurdumuzda neler yapacaklarını gözler önüne seriyor.

Başbakan Ecevit, Maraş olayları üzerinde dururken Endonezya kırımından söz etti. Ama ne yapılacağını söylemedi. Hükümet saldırganı adıyla, sanıyla söylemekten çekiniyor. Parlamentoda gerici ve faşist partiler olayları tepetaklak ediyor, kırıma arka çıkıyor. Burjuva basın «sünni-alevi çatışması», «anaşî» yaygaralarıyla olayları bir sis perdesi altında gizlemeye çalışıyor. Bütün bunlarla işçi sınıfının, halkımızın, tüm ulusal demokratik güçlerin savaşımını saptırmak istiyorlar. Oysa sorumlular, suçlular, kışkırtıcılar ve saldırganlar ortadadır. Somuttur. Bunlar, Amerikan emperyalizmidir, işbirlikçi burjuvazidir, onlara dayanan gerici-faşist güçlerdir.

Amerikan emperyalizmi, Türkiye'de de, iç savaş boyutlarına varan kışkırtmaları bütün olanaklarıyla körüklüyor. Kahramanmaraş'taki olayların ardında CIA'nın parmağı vardır. Amerika'nın Sesi radyosu bu olaylardan Demirel-Türkeş gurubunu güçlendirmek için yararlanıyor. Amerikan emperyalizminin bu girişimleri, onun dünya ölçüsünde gerginliği arttırma ve Orta Doğu'da özellikle CENTO'nun zayıflaması ve İran'daki halk ayaklanmasıyla ortaya çıkan yeni duruma ayak uydurma politikasıyla bağlıdır. Emperyalistler, Sovyetler Birliği ile iyi komşuluk ve dostluk ilişkileri içinde bir Türkiye istemiyorlar. Bu nedenle ülkemizdeki tüm gerici, faşist ve Maocu karşı-devrimcileri halkımıza karşı kışkırtıyorlar.

Maraş kırımının suçluları Sivas'ta, Malatya'da, Elâzığ'da ve 1 Mayıs 1977'de kan dökenerden başkaları değildir. Demirel, Türkeş, Erbakan ve Feyzioğlu ile Maocu parti sözcüleri Kahramanmaraş olayları üzerine konuşular. Konuşmaları ile kendilerini ele veriyorlar. Bunlar, terörle hükümeti yıkmak, yerine daha gerici bir hükümet kurmak peşindedirler. Kimisi açık faşist diktatörlük istiyor. Kimisi, buna bir basamak olacak AP-CHP hükümetinden söz ediyor. Asıl amaçları bu yolla işçi hareketini, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşını, bu savaşın ön sıralarında yer alan TKP'yi, sosyalistleri ve CHP'nin sola açılan kanadını ezmektir. Onlar, terörüz zorlaya-

rak bu hükümet eliyle anti-demokratik yasaları meclisten geçirmek istiyorlar.

Emperyalist gizli servislerin, gerici, faşist ve Maocu güçlerin halkımıza karşı giriştiği bu kanlı kırım eylemlerinin sorumluları arasında hükümette ağırlıkta olan CHP sağ kanat yöneticileri de vardır. Hükümet, faşist odakların üzerine yürümemekle ona cesaret veriyor. İçişleri bakanı Özaydınlı bugüne kadar izlediği politikayla faşist tırmanıştan, komünistlerin, sosyalistlerin, hatta kendi partisinin sol kanadı üzerinde baskı uygulamak için yararlanmıştır. İçişleri bakanı polisi yasa dışı kullanmış, «bir sağdan yakalarsanız, birkaç da soldan yakalayın» yolunda emirler vermiştir. Böyle bir içişleri bakanıyla faşist terör önlenemez.

Maraş kırımı, ulusal demokratik güçler için artık kesin bir uyarı olmalıdır. Emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin kışkırttığı faşist tehlike halkın üzerine kanla, kurşunla yürüyor. Buna karşı dayanıklılık olamaz. Eylem birliğinden yan çizmek olamaz. CHP yöneticilerinin «kendi dışımızda sol» dedikleri demokrasi güçlerinden uzak durma politikası onların beklediği sonuçları vermemiştir. Faşist saldırganlar uysallaşmamıştır. Saldırıları her geçen gün kanlı boyutlar alıyor, azıyor.

TKP ile eylem birliğine yanaşmama politikası sosyalist partilere de zorluklardan, faşist saldırılar karşısında güçsüzlükten başka birşey getirmiyor. Bu durumda, hiç zaman yitirmeden tüm ulusal, demokratik güçlerin eylem ve cephe birliği yolunda kalıcı adımlar atmak gerekiyor. TKP bu yolda her türlü adımın atılmasında bütün gücünü ortaya koymuştur, koyuyor.

İşçi hareketinin savaş tarihi, böylesi durumlarda komünistlerin eylem ve cephe birliği çağrılarına olumsuz yanıt verenlerin, sosyal demokratların, sosyalistlerin yol açtıkları yenilgilerin, yıkımların acı örnekleriyle doludur. Bu tarihsel sorumluluktan onları kimse kurtaramaz. Artık ön-yargılar aşılmalıdır. Bir kez daha yineliyoruz: Komünistlerle eylem birliğine hazır olduğunu açıklayan, her ilerici kuruluşla partimiz her türlü yasal engelleri aşarak ortak bir platform içinde görüşmeye hazırdır.

Kahramanmaraş olayları, TKP'nin bundan bir süre önce Merkez Komitesi bildirisiyle açıkladığı can güvenliğini sağlama, faşist saldırıya karşı tüm konumları, kadroları koruma görevinin güncelliğini, zorunluğunu doğruluyor. Yıgınsal komitelerde örgütlenmek, kanlı terörü eylem birliğiyle, gösterilerle, yığınsal eylemlerle göğüslemek olanaklıdır. İşçi sınıfı bu savaşın başını çekiyor. Komünistler bunu hergün yiğit eylemleriyle kanıtıyorlar. Ülkemizde Endenozya tipindeki kırımların, Şili tipindeki faşist hükümet devirmesini önlemenin yolu, aktif savaşım, eylem birliğidir. Hükümet devirmesi ve iç savaş kışkırtması yapan Türkes tutuklanmalı, Demirel'den hesap sorulmalı, MHP ve tüm faşist örgütler kapatılmalıdır.

25 Aralık 1978

**12–16 Aralık 1978 günleri arasında Sofya’da
düzenlenen «Sosyalizmin, komünizmin kuruluşu
ve dünya gelişmesi» konulu uluslararası teorik
konferansta TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen
yoldaşın yaptığı konuşma**

Değerli yoldaşlar,

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin, Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi ile birlikte düzenlediği bu uluslararası konferansa katılmaktan büyük sevinç duyuyoruz. Kardeş komünist ve işçi partilerini bir araya getiren böylesi forumlar, ortak sorunlarımızın çözülmesine değerli katkılarda bulunuyor, savaş birliğimizi daha da pekiştiriyor.

«Sosyalizmin, komünizmin kuruluşu ve dünyadaki gelişme» konulu bu konferans, günümüz koşullarında özel bir önem taşıyor. Sosyalist dünya sistemi ile dünyadaki devrim süreçleri arasındaki sıkı bağlantıyı kimilerinin yadsıma çabaları oluyor. Bu çabalar, emperyalizmin silâhlandırmayı tırmandırması, gerginliği arttırması, ve bir sıra ülkede gerici, faşist akımları, rejimleri desteklemesi olgusuyla çıkıyor. Bu, raslantı değildir. Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi’nden bu yana dünya devrim sürecinin temel güç kaynağı olan Sovyetler Birliği, emperyalist saldırıların boy hedefi olmaktan çıkmadı. Sosyalist ülkeleri, komünist partilerini, ulusal kurtuluş hareketlerini Sovyetler Birliği’nden ayırma çabalarının ardı arkası kesilmedi. Günümüzde konumları zayıflayan emperyalizm, saldırgan amaçlarını gerçekleştirmek için, proletarya enternasyonalizmi ve Marksizm-Leninizm ilkelerinden her türlü ayrılıştan, anti-sovyetizmin her türünden alabildiğine yararlanmaya çalışıyor. Türkiye’de de burjuvazinin değişik kesimleri, «sol» maskesi altında anti-sovyetizmi yürütenleri, oportünist akımları, barış savaşımına, anti-emperyalist, anti-faşist savaşıma karşı silâh olarak kullanıyor. Bütün bu nedenlerle sosyalizm ve komünizmin kuruluşu ile dünya gelişmesi arasındaki kopmaz bağı inceleyen bu forum, bizce hem teorik olarak, hem de pratik olarak büyük bir güncellik taşıyor.

Değerli yoldaşlar,

Dünya halklarının can alıcı sorunu, barış sorunudur. Barışın en büyük düşmanı, harp tehlikesinin kaynağı emperyalizm, özellikle Amerikan emperyalizmi, NATO egemen çevreleri silâhlandırma yarışını tırmandırıyorlar. NATO’nun Washington tepe toplantısı, Brüksel savaş bakanları toplantısı kararları, ABD’nin Nötron bombası üretme kararı, bu tırmanış sürecinin belirgin aşamalarıdır. Emperyalizm, bu politika ile yumuşamanın askersel alanı da kapsamasını engelliyor. Askersel gücünü halklara

karşı, yeni-sömürgecilik yöntemlerine dayanak yapıyor. Emperyalizm bölgemizdeki, Yakın Doğu'daki baskılarını arttırıyor, gerginlik ocaklarını körüklüyor. Bu süreç, hem Türkiye, hem de çevremiz halkları için büyük bir tehlike oluşturuyor.

Emperyalizmin silâhlanmayı hızlandırması, bugün ulaştığı dev boyutlarla, yeni bir harbin maddesel temellerini hazırlayan bir öge oluyor. Pekin hegemonyacılarının güttüğü, ABD emperyalizmi ve NATO egemen çevreleriyle uyumlu yürüttüğü politika, bu tehlikeyi daha da arttırıyor. Harbin kaçınılmazlığını savunmak kadar, bu harp tehlikesini küçümsemek de bir yanılgıdır. Bu, yığınların barış savaşımına mobilize edilmesine ve emperyalizmin saldırganlığına karşı savunmayı güçlendirmeye engel olur.

Dünyada güçler oranının sosyalizmden yana köklü bir değişikliğe uğramasıyla harbin önlenmesi, barış içinde yanyana yaşama ilkelerinin etkinlik kazanması için ön koşullar oluşmuştur. Sovyetler Birliği, sosyalist devletler topluluğu, Avrupa'da barış ve güvenliğin, dünyada yumuşama sürecinin güçlenmesi yolunda aralıksız, ardıcıl bir savaş yürütüyor. Bu yolda atılan ileri adımlar, sosyalist dünya sistemi, uluslararası komünist hareketi ve tüm barış güçlerinin uyumlu çabalarıyla gerçekleşti.

Sovyetler Birliği'nin Birleşmiş Milletler toplantılarında yaptığı somut öneriler ve Varşova Paktı devletlerinin son Moskova deklarasyonu, barış, güvenlik ve silâhsızlanma savaşımında tüm dünya halkları için somut bir eylem programı oluşturuyor. Bu programın yaşama geçmesinde, herşeyden önce kardeş komünist partilerinin ortak, uyumlu eylemleri belirleyici önem taşıyor. Bu yolla tüm barışçı güçleri ortak eyleme çekmek olanakları daha da genişliyor.

Emperyalizm, silâhlanma yarışını alabildiğine körüklediği bu dönemde, karşısında en büyük engel gördüğü dünya sosyalist sisteminin konumlarını zayıflatabilmek için ideolojik alanda da yoğun bir kampanya yürütüyor. Kapitalizmin üçüncü bunalım döneminde emperyalizm, bu alanda da cepheden açık saldırıyla başarı olanaklarını biteviye yitiriyor. Marksizm-Leninizm ilkelerinin dünya çapında etkinliğinin hızla arttığı günümüzde, emperyalizm kendini bu koşullara uydurmaya çalışıyor. Sosyalizme karşı saldırılarında her tür oportünist akımdan, dönemlerden yararlanıyor. Özellikle işçi hareketi içinden, eleştiri maskesi altında reel sosyalizme düşmanlık güden her akımı destekliyor. Marksizm-Leninizmin bütünselliğine, evrensel geçerliğine karşı çıkan sözde «Marksist» görüşleri alabildiğine yayıyor. Revizyonist çabaların gürültüsü ve görüntü bolluğu, gücünü emperyalist kaynaklardan alıyor. Emperyalizm, «insan hakları» demagojisi ile giderek yoğunlaşan bir «psikolojik harp» yürütürken «yavuz hırsız» rolünü oynuyor. İşçi hareketinde kimileri de bu kampanyanın etkisi altında kalabiliyor. Hatta onun borazanlığını üstlenenler çıkıyor. Böylece, günümüzde Marksizm-Leninizmi revize eden görüşlerle, anti-sovyetizmin,

sosyalist ülkeler düşmanlığının her türüyle savaş, yalnız teorik bir sorun olmakla kalmıyor, tüm insanlığın yazgısını doğrudan ilgilendiren, yaşamsal barış savaşımının bir sorunu oluyor.

Pekin yöneticilerinin, ideolojik bataklıktaki «uzun yürüyüşü» sonunda vardıkları nokta bu görüşü doğruluyor. Onlar da Marksizm-Leninizm'i anti-sovyetik konumlardan revize etmekle işe başladılar, şimdi NATO'nun Uzak Asya'daki 16. üyesi diye anılıyorlar.

Değerli yoldaşlar,

Emperyalizm, NATO'nun egemen çevreleri, Türkiye üstünde baskılarını arttırıyor. Bugünkü Türkiye hükümeti, bu baskılar altında geriye doğru bazı adımlar attı. Amerikan üslerinin yeniden yoğun olarak çalıştırılmasını sağladı. Son NATO savaş bakanları toplantısında, yeni bir casusluk sistemi için Sovyetler Birliği'ne karşı yeni üs açma sözü verdi. Egemen çevreler böylece, Türkiye halkının sırtına milyarlarca liralık yeni silâhlanma hacamaları yüklemiş oldu.

Emperyalizmin ülkemiz üstündeki askersel, politik ve ekonomik baskılarının başlıca amaçlarından biri, Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında gelişen ekonomik işbirliğini, kültürel ve politik ilişkileri engellemektir. NATO genel sekreteri, son NATO savaş bakanları toplantısında, Türk-Sovyet ilişkilerini kastederek «Türkiye'nin başka kaynaklara yönelmemesi için ekonomik yardım» zorunluğundan söz etti. Eski «Marşal Planı»nın bir yeni örneğinin uygulanması gereğini vurguladı. Türkiye ekonomisini güdüme almaya çalışan, emperyalist tekellerin örgütü, Uluslararası Para Fonu temsilcisi de Türk-Sovyet ticaret anlaşmasına karşı çıktı.

İşbirlikçi tekелci burjuvazi, ülkeyi emperyalizme daha sıkı bağlama çabalarını, anti-sovyetizmi, sosyalist ülkelere karşı düşmanlığı körüklemekle atbaşı yürütüyor. Burjuva basını hem uluslararası anti-sovyetik kampanyaları Türkiye'ye taşıyor, hem de alışılagelmiş «Sovyet tehlikesi» masalını yayıyor. Bu amaçla Maocu guruplardan ve sağcı revizyonistlerden yararlanıyor.

Bu çabalara karşı işçi sınıfı, halkımız somut, eylemsel adımlar atıyor. Bu yıl ülkemizin, başta İstanbul olmak üzere birçok büyük kentinde, işçi yataklarında Büyük Ekim Devrimi'nin yıldönümü yığınsal gösterilerle kutlandı. Sovyet Deniz Filosu'nun İstanbul limanına yaptığı geziyi tüm kışkırtmalara karşın, halkımız yakın, sıcak bir ilgiyle karşıladı. Bütün bunlar, Türkiye'de anti-sovyetizmin giderek etkinliğini yitirdiğini gösteren örneklerdir.

Değerli yoldaşlar,

Sovyetler Birliği'nin Türkiye'ye karşı izlediği politika barış, dostluk, iyi komşuluk, karşılıklı yarara, eşit haklara dayanan ekonomik işbirliği ilke-

lerine dayanıyor. Bu ilkelere dayanan Sovyet yardımı, hem ülkemizin ekonomik bağımsızlığı için maddesel bir temel oluşturuyor, hem de halkımızın ulusal ve sosyal kurtuluş savaşına yardım ediyor.

Partimiz, sosyalist ülkelerle imzalanan ekonomik, teknik, kültürel işbirliği anlaşmalarına böylesi bir açıdan bakıyor. Hükümetin bu yolda attığı en küçük bir adımı olanca gücüyle destekliyor. Örneğin, Avrupa Toplu-luğunun «ortak Pazarın» Türkiye tekstil ürünlerine ambargo koyduğu, Uluslararası Para Fonu'nun Türk parası ve ekonomisi üstünde ağır baskılar uyguladığı bir dönemde, bu geçtiğimiz Kasım ayında, Sovyetler Birliği ile Türkiye arasında imzalanan anlaşmalar, Türkiye'de ağır endüstrininin gelişmesi için çok elverişli olanaklar sağlıyor. İki ayrı dünya sisteminin Türkiye ile ilişkileri arasında böylesi bir karşılaştırma, emperyalizme, tekellerin egemenliğine karşı savaşta halkımızın yararına oluyor. TKP, geniş emekçi yığınları bu yolda aydınlatmayı görev biliyor.

Haziran ayında imzalanan Türk-Sovyet Politik Belgesi'nin, özellikle «tehdide ve kuvvet kullanmaya başvurmama ve topraklarının diğer devletlere karşı saldırı ve yıkıcı çabalar için kullanılmasına izin vermemeye» ilkesinin yaşama geçmesi için partimiz vargüçle savaşıyor.

Genç Sovyet devleti daha ilk günlerinde, Türkiye halkına ulusal kurtuluş savaşında dostluk ve dayanışma elini uzattı. TKP, bu enternasyonalist tutumu halkımızın belleğinden silmek isteyenlere karşı savaşıyor, iki halk arasındaki bu kardeşlik geleneklerini canlı tutuyor. Bu gelenekler, ulusal bağımsızlık savaşımızın önemli bir ideolojik dayanağı oluyor. İki halk arasındaki kardeşliğin güçlü desteğiyle, ulusal bağımsızlık savaşının utkuya ulaşacağı inancı daha da pekişiyor.

Sovyetler Birliği'nin, öteki sosyalist ülkelerin Leninci enternasyonalist politikası yalnız Türkiye'de değil, dünyanın dört bir yanında, halkların ulusal bağımsızlık savaşlarına en önemli bir destek, güç kaynağı oluyor. Bu yadsınamaz olgu, tarihsel, dünya ölçüsünde deneylerle kanıtlanmıştır. Yalnızca Sovyetler Birliği'nin, sosyalist Küba'nın Angola'ya, Etyopya'ya özverili yardımlarını anımsatmak yeterlidir.

Değerli yoldaşlar,

Sovyetler Birliği'nde, komşumuz Bulgaristan'da, öteki sosyalist ülkelerde, sosyalizm ve komünizm kuruculuğunda elde edilen her başarı, Türkiye'de işçi sınıfının, halkımızın savaşı için özendirici, esinlendirici bir örnek oluyor. Burjuvazinin bu başarıları gizleme ve küçümseme çabalarına karşı TKP savaşıyor. Partimiz bu çalışmayı, sosyalizmin kapitalizme üstünlüğünü halkımıza somut olarak kanıtlamak yolunda etkin bir yön-tem sayıyor.

İki sistemden sözde eşit uzaklıkta durma yanlısı görüşlerden, proletarya

enternasyonalizmini çiğneyen tutumlardan ve Maocu'ların anti-sovyetik politikasından egemen güçler emperyalizme, NATO'ya bağlılığı arttırmak yönünde yararlanıyor. Bu olgu, revizyonist eğilimlere, Maoculuğa karşı savaşın ulusal bağımsızlık savaşından ayrılmayacağına kanıtıyor.

Değerli yoldaşlar,

Emperyalizmin askersel, politik, ekonomik örgütlerine, NATO'ya, CEN-TO'ya, Ortak Pazar tekellerine bağlılık, Türkiye'yi derin ekonomik, sosyal, politik bunalımların kaskacına sokmuştur.

Resmi verilere göre bu yıl, enflasyon oranı yüzde 37 ile 70 arasındadır. Başbakanın belirttiğine göre çalışır nüfusun yüzde 20'si, yaklaşık 4 milyon işsiz vardır. Türkiye'nin dış borçları 20 milyar dolara ulaşıyor. 1972–1977 arasında Türk parası 15 kez devalue edildi. Dış ticaret açığı, son 14 yılda 13 kat artmıştır. Bu artış, özellikle 1971–1977 arasında, Türkiye'nin tüm NATO ülkeleri içinde askersel harcamalarını yüzde 33 gibi bir oranla en fazla arttıran ülke olmasıyla yakından bağlıdır.

Bunalımlar, yalnız emekle sermaye arasındaki çelişkiyi keskinleştirmekle kalmıyor. Bir de emperyalizm ve işbirlikçi tekelci burjuvaziyle işçi sınıfı ve halkımız arasındaki çelişki sertleşiyor. Bu, sınıf savaşlarının geniş boyutlar, sert, kanlı biçimler almasında kendini gösteriyor. Egemen güçler, eski yöntemlerle kolay kolay hükümet edemez duruma geliyorlar. Son 8 yılda 10 hükümet değişikliği oldu. Günümüzde politik bunalımın belirgin göstergesi, faşist terörün tırmanmasıdır. CIA MIT, Kontr-gerilla örgütlerinin yönlendirdiği faşist terörün uygulayıcıları, MHP'li «bozkurtlar» ve Maocu guruplardır. Açıklamalara göre bu yıl, terörün kurbanlarının sayısı 900'ü, yaralıların sayısı binleri aşıyor.

Bu faşist terörün sivri ucunun işçi sınıfına, komünistlere ve onlara yakın olanlara çevrildiği her geçen gün daha açık ortaya çıkıyor. Yalnız Kasım ayında, gençliğin en yiğit temsilcilerinden, aralarından biri Politika gazetesini yazı işleri müdürü olan 7 İlerici Gençler Derneği üyesi öldürüldü. Bu gençlerden üçünü Maocular vurdu. Böylece İlerici Gençler Derneği'nin bu son saldırılarla verdiği kurban sayısı 50'yi aşıyor. Faşist saldırı sosyalist partilere de yöneliyor. Ankara'da geçtiğimiz Ekim ayında yedi Türkiye İşçi Partisi üyesi genç barbarca öldürüldü. Cumhuriyet Halk Partisi'nin sola açılan kanadı da bu saldırılara, toplu kırımlara hedef oluyor.

Bütün cinayet odakları bilindiği halde, hükümet bu yuvaları kurutmuyor. TKP, hükümetin seyirci kaldığı faşist cinayetlere karşı halkı yığınsal direnmeye, can güvenliği için örgütlenmeye çağırıyor. Partimiz, işçi sınıfının birliği ve bütün ulusal demokratik güçlerin eylem ve cephe birliğini sağlamak için çalışıyor. TIP'e, öteki sosyalist partilere, CHP'nin sola açılan kanadına, devrimci gençliğin örgütlerine, sendikalara, yığın örgütlerine Ulusal Demokratik Cephe'de birleşme çağrısı yapıyor. Emperya-

lizmden kaynaklanan faşist tırmanmaya karşı, değişik kentlerde örgütlenen yığınsal eylemler, faşist güçlerin yaratmak istedikleri yığınlığı kırmakta belirleyici rol oynuyor. Faşist MHP'nin başı Türkeş'in kömür işçileri yatağı Zonguldak'ta yığınsal bir direnişle karşılaşması ve bölgeden kovulması bunun somut örneğidir.

TKP, faşist tehlikeye karşı savaşta bireysel terörist eğilimlere karşı olduğu gibi, eylemsizlik, yığınlık belirtileriyle de savaşıyor. Partimiz, eylem birliğine engel olan kimi örgüt yöneticilerinin ön yargılarını aşmak için sabırlı bir çaba gösteriyor.

Hükümette, Sosyalist Enternasyonal'e üyeliği geçtiğimiz Kasım ayında onaylanan CHP'nin sağ kanadı ağır basıyor. Hükümet, seçimlerde halka verdiği sözlerin tersine, demokratik özgürlükleri genişletmek şöyle dursun, daha da budama yoluna gidiyor. Hükümet, ilerici, demokratik güçlere karşı baskısını arttırıyor. Hükümetin valileri bir yıl içinde, Demokratik Dünya Gençlik Federasyonu üyesi İlerici Gençler Derneği'nin 20 şubesini, yasal dayanağı olmaksızın kapattı. İlerici Kadınlar Derneği'nin Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu'na üyeliğini yasakladı. İlerici yayın organları yönetmenlerinin her biri hakkında birkaç yüzyıl aşkın hapis istemiyle davalar açılıyor. Faşist 142. yasa maddesi, gerici-faşist hükümetler döneminden de daha yoğun çalıştırılıyor.

Ecevit Hükümeti, Avrupa'da yasaklı komünist partisi olan TKP üstündeki yasağı kaldırmak bir yana, partimizin legal yayınlanan programını toplattırıyor. Onu yayınlayan ÜRÜN yayınevi yazı işleri müdürü Ahmet Taştan'ı ağır hapis istemiyle yargılıyor. Hükümetin bu baskısı, TKP'nin güçlenmesini ve TKP'ye özgürlük isteminin yığınsallaşmasını durdurma girişimidir. İşçi sınıfı, ilerici, demokratik güçler, bu anti-komünist girişime, insan haklarının böylesi çiğnenmesine gereken yanıtı verdiler. Ve, 17 Ekim'de yapılan ilk duruşmayı, faşist 141. ve 142. yasa maddelerinin yargılandığı bir foruma dönüştürdüler. Bütün bir hafta boyunca TKP üstündeki yasağı, yığınsal gösterilerle protesto ettiler. ÜRÜN yayıneviyle dayanışma, uluslararası alanda geniş bir yankı buldu. Özellikle kardeş komünist partilerinin, partimizle ve ülkemizdeki demokrasi güçleriyle gösterdikleri dayanışmadan ötürü partim adına teşekkürü borç bilirim. Biz Türkiyeli komünistler proletarya enternasyonalizminin ne denli büyük bir önem taşıdığını bir kez daha somut olarak yaşadık.

Partimizin anti-sovyetizme karşı yürüttüğü ideolojik savaş, bir de TKP üstündeki yasağın başlıca gerekçesine karşı yöneliktir. Egemen güçler, bu yasağa «Sovyet tehlikesi» propogandasıyla gerekçe uyduruyorlar. Onlar Türkiye'nin Avrupa'da komünist partisinin yasaklandığı tek ülke olmasını, ülkemizin «jeopolitik durumu» ile açıklamaya yelteniyorlar. Görüldüğü gibi, ülkemizin NATO boyunduruğuna bağlanma gerekçesiyle, TKP üstün-

deki yasağın egemen güçlerce öne sürülen gerekçesi birdir – Anti-sov-yetizm, anti-komünizmden ayrılmıyor.

Sovyetler Birliği'nden ülkemize tehlike gelmediğinin, resmi ağızlarca açıklandığı günümüzde, TKP üstündeki yasağın daha ince gerekçeleri yaygınlaştırılıyor. TKP'yi programındaki Marksçı-Leninci ilkelerden, prole-tarya enternasyonalizminden ayırma çabaları, bunlar arasında baş yeri alıyor. Liberal, gerici, faşist ve Maoçu yayınlar, partimizin savaş ilkeleriyle, «Avrupa komünizmi» adını verdikleri bir eğilim arasında sık sık karşı-laştırma yapıyorlar. Leninci ilkelerden vazgeçmemiz koşuluyla, partimize «varolma hakkı» tanıyorlar. Türkiyeli komünistlerin, yarım yüzyılı aşkın bir süre, burjuvazinin en ağır terör ve işkencesi altında savundukları bu ilkelerden, partimiz bundan böyle de hiç bir ödün vermeyecektir. Çünkü biz, tarihsel deneyin ve kendi pratiğimizin gösterdiği gibi, Marksizm-Leninizmden, proletarya enternasyonalizminden ayrılmakla değil, tersine bu ilkelere sınıksız bağlı kalmakla utkuya ulaşılabilceğini çok iyi bili-yoruz.

Değerli yoldaşlar,

Partimiz, proletarya enternasyonalizmini tek yanlı ele almıyor. Bütün kardeş komünist partilerin savaşlarıyla dayanışma içindeyiz. Türkiye'de düzenlenen uluslararası dayanışma eylemlerinin başını komünistler-parti-miz çekiyor. Şili halkıyla dayanışma eylemleri yürütülüyor. Faşist cuntanın gemisi «La Esmeralda» ilerici gençliğin yığınsal eylemleriyle Türkiye limanlarından kovuldu. Halkımız İran halkının, eli kanlı Şah diktatörlü-ğüne karşı savaşını aktif destekliyor. Arap halklarıyla, Afrika, Asya, Latin Amerika halklarının ulusal ve sosyal kurtuluşları uğrındaki savaşlarıyla tam bir dayanışma içindeyiz.

TKP, dünya devrim sürecinin temel güç kaynağı olan Sovyetler Bir-liği'ne, sosyalist dünya sisteminin, uluslararası komünist hareketin birli-ğine, ulusal bağımsızlık hareketine karşı yürütülen her türlü saldırıyı göğüslemeyi güncel görev sayıyor.

Özellikle, barış ve silâhsızlanma savaşımında, sosyalist ülkelerin yapıcı girişimlerine omuz vermek, emperyalizmin saldırganlık politikasına ardıcıl karşı çıkmak, bu amaçla en geniş barış güçlerini eyleme geçirmek için dünya komünist partilerinin sürekli, uyumlu, ortak eylemleri bir zorun-luktur.

Değerli yoldaşlar,

Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne, gösterdiği sıcak ko-nukseverlikten ötürü candan teşekkür etmeyi bir borç bilirim. Dikkatinize saygılar.

Reel Sosyalizm Bizi Esinlendiriyor

Sofya'da yapılan «Sosyalizmin, komünizmin kuruluşu ve dünya gelişmesi» konulu uluslararası teorik konferans sırasında Türkiye delegasyonu başkanı TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaş, BKP MK organı «Rabotniçesko delo» gazetesi temsilcisinin sorularını yanıtladı.

Soru: Uluslararası teorik konferans üstüne düşünceleriniz nelerdir?

Yanıt: Bulgaristan Komünist Partisi MK'nin «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisiyle birlikte düzenledikleri bu uluslararası teorik konferans, günümüz koşullarında büyük bir politik önem taşıyor. Bir kez, bu forum, yayılcı emperyalist çevrelerin NATO egemen güçlerinin, Pekin hegemonyacılarıyla elele, barış ve yumuşama sürecine karşı, bu sürecin ana gücü Sovyetler Birliği'ne, dünya sosyalist sistemine karşı, dünya komünist hareketine ve ulusal kurtuluş hareketine karşı saldırılarını yoğunlaştırdığı bir dönemde toplanıyor. Bir de, insanlığın yazgısını belirlemede, barışı, güvenliği sağlama ve silâhsızlanma savaşında başı çeken dünya sosyalist sisteminin bu rolünü yadsıyanlar var. Bu kimseler, emperyalizmin anti-sovyetizm, anti-komünizm kampanyalarına çanak tutuyorlar.

Dünya komünist ve işçi partilerinin bu forumu, emperyalistlere ve onların saldırgan amaçlarında yararlandığı gerici eğilimlere gereken karşılığı verdi. Komünist partilerinin elinde en keskin bir silâh olan Marksizm-Leninizm ilkelerinin, doğruluğunu ve canlılığını yaşamdan, savaş deneylerinden örneklerle kanıtladı. Proletarya enternasyonalizmi ilkelerine bağlılığın, barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm savaşımında yenilmez bir güç olduğunu gösterdi. Devrimci teoriyle devrimci pratiğin ayrılmazlığını önemle vurguladı. Todor Jivkov yoldaşın konferansı açış sözleri, Boris Ponomaryov yoldaşın geniş kapsamlı konuşması, daha birçok yoldaşların katkıları, bu gerçeğin somut örnekleri oldu. 73 kardeş parti temsilcilerinin böyle üst bir düzeyde bir araya gelmeleri, konferansın zamanında ve yerinde olduğunu gösteriyor. Konferansın sosyalist dünya sisteminin Balkanlarda bir kalesi, bölgemizde barışın, güvenliğin bir burju olan sosyalist Bulgaristan'da yapılması, halklarımız için ayrı bir önem taşıyor.

Soru: Dünyada anti-emperyalist savaşımın gelişmesinde reel sosyalizmin önemi sizce nedir?

Yanıt: Emperyalizme karşı dünya devrim güçlerinin yürüttüğü savaşın belirleyici gücü, yüce Lenin'in ülkesi Sovyetler Birliği, ve dünya sosyalist sistemidir. Dünyanın gelişmesi, günümüzde artık emperyalistlerden sorulmuyor. Sosyalist ülkelerin güçlenmesiyle, birliğinin pekişmesiyle dünya devrim hareketi, işçi, komünist ve ulusal kurtuluş hareketleri yükseliyor

güçleniyor. Günümüzde Angola, Mozambik, Etyopya, Afganistan, Demokratik Yemen'deki devrimci gelişmeler bu kaynaklardan güç alıyor. Bölge-
mizde ve kapitalist dünyada da emperyalizme, gericiliğe, sömürüye karşı
ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için savaşın güç kaynağı
budur.

En yakın komşularımız Sovyetler Birliği ve Bulgaristan'da, öteki sosya-
list ülkelere, sosyalizm ve komünizm yolunda elde edegelen büyük
başarılar, tüm dünya işçi sınıfını, geniş emekçi yığınlarını, tüm ilerici
güçleri ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımında esinlendiriyor. Bu tarihsel
olgu, bütün kapitalist ülkeler işçi sınıfı, emperyalizmin boyunduruğundaki
halklar için geçerlidir.

Bütün bunlardan ötürü, Sovyetler Birliği'ne, sosyalist ülkelere karşı, reel
sosyalizme karşı «insan hakları» maskesi altında, «eleştiri» maskesi al-
tında yürütülen karalama kampanyaları, anti-emperyalist güçlerin ortak
savaşımına karşı yöneliktir. Partimiz için, sosyalist dünya sistemini savun-
mak, kendi halkımızın barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm
savaşından ayrılmaz.

Soru: Konferansta yapılan konuşmalarda komünistlerin işçi sınıfının,
emperyalizme, gericiliğe ve sömürgeciliğin son kalıntılarına karşı ortak
savaşta birliğinin gerekli olduğu belirtildi. Dünyadaki değişik ülkelere
devrim hareketinin ayrı ayrı bölüklerinin birliği konusunda ne söyleye-
bilirsiniz?

Yanıt: Günümüzde dünya komünist partilerinin savaş birliğini daha da
güçlendirmelerinin zorunluğu, bu uluslararası forumda bir kez daha açık-
ça, somut biçimde ortaya çıktı. Daha bir olgu var. Konferansa katılan
tüm partilerin çoğu legal, kimi yarı legal, ya da illegal. Kimi parlamen-
toda, kimi değil. Kimi erkte ... Kimi kapitalizmin kalan kalelerini yık-
mak için, kimi sosyalizmi-komünizmi kurmak için savaşıyor. Savaşıkları
ülkelerin koşulları ayrı ayrıdır. Savaş yolları, savaş biçimleri ve yöntem-
leri başka başkadır. Ama uğrunda savaşılan amaç, sosyalizm bir tektir:
Marksizm-Leninizmin evrensel yasalarına göre kurulan, var olan, reel
sosyalizm. Bölgesel özelliklere göre, «Avrupa Komünizmi» türünden mo-
deller, işçi sınıfını şaşırtmaktan, sınıf düşmanının eline koz vermekten
başka bir şey değildir. Konuşmalarda, ezici çoğunluk bu gerçeği vurgu-
ladı.

Konferans proletarya enternasyonalizmini, bu Leninci ilkeleri gözbebeği
gibi korumanın zorunluğunu bir kez daha ortaya koydu.

Robotniçesko Delo gazetesi aracılığı ile komşumuz Bulgaristan halkına
Türkiye komünistlerinin, halkımızın en yakın selâmlarını iletmek isteriz.

«YENİ ÇAĞ DERGISİNİN 1978 YILINA AİT
12 SAYISINDA ÇIKAN YAZILAR

	Sayı	Sayfa
<i>R. Arismendi</i> : Marksizmin bilimselliği ve günümüzde Marksizm-Leninizm konseptinin önemi	10	888
<i>E. Wimmer</i> : Leninizm ve savaşımızın açınımları	9	803
<i>E. Gierék</i> : Barış içinde yaşama hakkı	6	481
<i>B. Hula</i> : Ekonomik ilerlemenin güçlü etkeni	12	1078
<i>Y. Dadoo</i> : Güney Afrika: Yükselen devrim	7	589
<i>xx</i> : Dergimizin yirminci yılı	11	971
<i>H. Sindermann</i> : Özgürlüğün ve insan haklarının güvencesi	1	25
<i>xx</i> : Adı çağlar boyu yaşıyacak, yapıtları da	5	385
<i>xx</i> : Sayın okurlar	1	1
<i>A. Kapek</i> : Gelişmiş sosyalizmi kurmada önemli bir etken	8	702
<i>G. Kwiatowski</i> : Yayılma ve dikte silâhı – ABD emperyalizminin planlarında NATO	10	900
<i>P. Keunemann</i> : Dünyadaki değişmeler ve gelişmekte olan ülkeler	3	205
<i>K. Kervan</i> : «Sovyet tehdidi» efsanesi ve günümüzün gerçekleri	9	803
<i>M. G. Knutsen</i> : Oktobrla sınanmış strateji	11	983
<i>J. Lenart</i> : Ekonomi ve demokrasi	7	577
<i>xx</i> : Yirmi yıl	9	779
<i>D. Nemeş</i> : Macaristan Halk Cumhuriyeti'nde sosyalist toplumun politik sistemi	11	973
<i>E. Papaioannou</i> : 1970'lerin sonlarında anti-komünizm	2	112
<i>E. Pastorino</i> : Uluslararası sendikal hareketin yeni aşaması	8	694
<i>B. Ponomaryov</i> : Yeni Sovyet Anayasası'nın uluslar- arası önemi	2	97
<i>B. Ponomaryov</i> : Tehlikeli bir yol	8	683
<i>xx</i> : Yaratıcı bir biçimde geliştirilen devrimci öğreti	6	490
<i>S. Todorov</i> : Bulgaristan Komünist Partisi'nin bugünkü sosyal politikası	3	193
<i>J. Faria</i> : Yumuşama, silâhsızlanma ve toplumsal ilerleme	4	289

	Sayı	Sayfa
H. Florakis, G. Vieira: Devrimci deneyim ve önemi	1	13
E. Habibi, N. Aşhab: Yakın-Doğu'da barışa karşı komplo	12	1088
K. Hager: İşçi sınıfının bilimsel dünya görüşü	9	781
S. Handal: Kopmaz bağ	5	394
G. Holl: Çelişkilerin engebeli yolu	12	1067
Y. Sedenbal: Sosyalist ülkeler arasında işbirliğinde uluslararası ve ulusal etmenler	10	875
J. Cyrankiewicz: Barışı güçlendirme ve sosyal ilerleme için neler yapıldı ve neler yapılması gerekiyor	1	3
R. Çandra: Yeni bir dünya kurucularının programı	5	387

Parti deneyimi

V. Bilak: Çekoslovakya'da 1948 Şubatından çıkarılan dersler	2	133
G. Grüneberg: İşçilerle köylülerin bağlaşıklığı güçleniyor	5	430
B. Gupta: Komünistler parlamentoda	9	827
K. Zarodov: Leninizm ve dünyanın devrimci yenilenmesi	4	299
K. Sorgenicht: Almanya Sosyalist Birlik Partisi ile dost partiler arasındaki işbirliği	10	914
P. Keuneman: Savaşın yığınların birliği	8	713
L. Corvalan: Ülkemizde silâhsız devrim nasıl gerçekleşti	1	34
C. Costa: Millileştirilmiş kesim ve komünist konum	7	611
A. Norden: Kasım Devriminden çıkarılan derslerin güncelliği	11	995
E. Papaioannou: Yakın geçmişin dersleri	12	1095
R. Rao: Önemli bir kilometre taşı: Hindistan Komünist Partisi'nin XI. Kongresi	7	598
G. Farakos: Savaşım ve utku bayrağı	11	1006
H. Florakis: Yunanistan'ın politik yaşamında önemli bir olay	9	816
W. Stoph: Sosyalist devlet ve toplumun ekonomik gelişmesi	2	123

Görüş değiş tokuşu-Tartışma

xx: Tarım sorunu ve gelişmekte olan ülkelerde köylülüğün rolü	12	1109
---	--------------	------

	Sayı	Sayfa
<i>J. Barrios, L. Padilla, K. Maydanik:</i>		
Latin Amerika'da faşizmin doğuşu ve özellikleri	4	334
<i>F. Gamboa:</i> Komünistler ve yığınların bilinci	2	146
<i>J. Gvişiani:</i> Global modeller oluşturma: Dünyadaki gelişmelerin tümünün irdelenmesi	8	744
<i>xx:</i> Toplumun devrimci dönüşümü için verilen savaşım sırasında ekonomi ve politikanın diyalektiği	3	214
<i>xx:</i> Toplumun devrimci dönüşümü için verilen savaşım sırasında ekonomi ve politikanın diyalektiği	5	403
<i>xx:</i> Toplumun devrimci dönüşümü için verilen savaşım sırasında ekonomi ve politikanın diyalektiği	6	503
<i>V. Zagladin, I. Frolov:</i> Komünistler ve zamanımızın global sorunları	3	232
<i>W. Kashtan:</i> Kapitalizmin bunalımı ve komünistler	1	47
<i>I. Nörlund:</i> Enerji sorununun sınıfsal özü	2	158
<i>G. Skorov:</i> Ekonomik bunalım ve gelişmekte olan ülkeler	11	1034
<i>M. Schmidt:</i> 1974–1975 bunalımından sonra kapitalizm	3	246

Görüşler

<i>B. Bayigh:</i> Etiyopya devriminin yaşadığı çetin günler	4	311
<i>D. S. Nguesso:</i> Kongo: Bugünkü aşamanın başlıca ödevleri	4	318
<i>A. Malki:</i> Anti-emperyalist savaşın gelişmesi	4	325
<i>J. Mosotno:</i> Afrika'nın görünümü: Kurtuluş hareketinin gerçek durumu ve perspektifleri	7	618
<i>J. B. Ponama:</i> Reünyon halkı özgürlük istiyor	7	624
<i>F. Brown:</i> Çocuklar karşısında ödevimiz	6	538
<i>I. Iskandary:</i> İran'da rejimin bunalımı	11	1017
<i>R. Kosolapov:</i> Sosyalist ülkü: Teori ve gerçeklik	9	850
<i>U. Fasio:</i> Bunalım içindeki Şili ekonomisi	12	1100
<i>V. B.:</i> Nikaragua halkıyla dayanışma	12	1108
<i>F. Mahapagal:</i> Amerikan emperyalizmi ve Filipinlerin bağımsızlığı	8	725
<i>L. Müller, F. Rische:</i> F. Almanya'da tekelleri sermaye: Yayılmacı eğilimler	4	369
<i>W. Namiotkewicz:</i> «Üç dünya teorisi»nin şovenist temeli	11	1022
<i>K. Kervan:</i> Baskılar ve terör durdurulsun	10	922

	Sayı	Sayfa
J. M. Al-Helvai: Irak köyünde: Değişimler ve sorunlar	7	630
M. O'Riordan: Sermayenin kozmopolitizmi ve işçi sınıfının enternasyonalizmi	9	839
xx: Bilginler nötron bombasına karşı çıkıyor	7	639
A. Fantis: Yine insan hakları konusu	8	735

Bilim, kültür, ideoloji

A. Karaganov: Politik film sorunu: Kapitalist dünya sinemasında görülen bazı eğilimler	7	646
B. Köpetzi: Kültür, değerler sistemi, yaşam biçimi	8	754

Basın

G. Smirnov: Marksizm-Leninizm: Yaratıcılık ve kuruculuk	10	924
---	----	-----

Olgular, veriler, haberler

A. Boffi, L. Soroni: Uluslararası mafiaların en kanlısı	1	92
O. Visflekker, M. Pittman: Günümüzde neo-nazizm ve neo-faşizm	5	442
xx: Somut olarak yanıtlanırsa	4	361
xx: Eylemde enternasyonalizm	11	1045
xx: Sayılarla SBKP: RSDİP'nin İkinci Kongresinin 75. yıldönümü üstüne	7	663
xx: Tekelci firmalar – Ahtopotlar	8	763
xx: Çocukluktan yoksun çocuklar	7	669
xx: Emperyalizmin maskesini sıyıran yeni materyaller	10	936
E. Pahad: Kimin bağlaştığı? Pekin'in dış politikası üzerine	10	928
xx: SSCB'nde çalışma hakkı	7	658
xx: Barış ve sosyalizm davasına daha öte hizmet dilekleri	11	1054
	12	1132
xx: Federal Almanya Cumhuriyetinde ilân edilmiş haklar ve gerçek haklar	3	258
V. Perlo: Amerika Birleşik Devletleri'nde finans kapital	4	347
xx: «Barış ve Sosyalizm Sorunları», ilk yirmi yıl	9	812
G. Wert: NATO'nun savaş makinesi	10	910

xx: TKP Merkez Komitesinin bildirisi	1	63
xx: TKP Merkez Komitesinin Mustafa Suphi'leri Anma Komitelerine mesajı	1	70
xx: TKP Merkez Komitesinin Türkiye Barış Derneği Kongresine mesajı	2	170
xx: TKP Merkez Komitesinin çağrısı	3	273
xx: TKP Merkez Komitesinin bildirisi	3	275
xx: «Bizim Radyo»nun 20. kuruluş yıldönümü nedeniyle TKP Merkez Komitesinin kutlama mesajı	3	274
xx: TKP Merkez Komitesinin 1 Mayıs belgileri	4	382
xx: TKP Merkez Komitesinin açıklaması	5	451
xx: TKP Merkez Komitesinin AKEL'in XIV. Kongresine mesajı	5	453
xx: TKP Merkez Komitesinin İlerici Gençler Derneğinin Kongresine mesajı	5	458
xx: Merkez Komitesinin İlerici Kadınlar Derneği Kongresine mesajı	5	460
xx: TKP Merkez Komitesinin tüm ulusal güçlere çağrısı	6	546
xx: TKP Merkez Komitesinin bildirisi	6	549
xx: TKP Merkez Komitesinin bildirisi	6	550
xx: TKP Merkez Komitesinin açıklaması	7	671
xx: TKP Merkez Komitesinin bildirisi	9	863
xx: TKP Merkez Komitesinin bildirisi	10	958
xx: TKP Merkez Komitesinin çağrısı	12	1143
xx: TKP MK Delegasyonunun 20 Kasım – 30 Kasım arasında Küba'ya yaptığı gezi nedeniyle yayınlanan basın komünikesi	12	1146
xx: TKP İKP'nin ortak komünikesi	12	1149
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın BKP MK Genel Sekreteri Luis Carlos Prestes yoldaşa mesajı	1	65
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın PBIP MK Birinci Sekreteri Edward Gierak yoldaşa mesajı	1	66
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın ÇKP MK Genel Sekreteri Gustav Husak yoldaşa mesajı	1	67
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Hollanda Komünist Partisi 26. Kongresine mesajı	1	68

	Sayı	Sayfa
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın RKP MK Genel Sekreteri ve RSC Başkanı Nikolae Ceauşescu yoldaşa mesajı	1	69
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Dünya Gençlik Federasyonunun X. Kongresine mesajı	2	171
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın BKP MK Birinci Sekreteri ve BHC Devlet Konseyi Başkanı Todor Jivkov yoldaşa mesajı	3	276
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesine mesajı	3	277
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Uruguay Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Rodey Arismendi yoldaşa mesajı	3	277
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Hindistan Komünist Partisi XI. Kongresine mesajı	3	278
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Belçika Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	4	384
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Avusturya Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	4	384
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın YKP MK Birinci Sekreteri H. Florakis yoldaşa mesajı	5	452
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Başkanlığına mesajı	5	455
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Güney Afrika Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	5	456
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın YKP MK Genel Sekreteri H. Florakis yoldaşa mesajı	5	457
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Yugoslavya Komünistler Birliği XI. Kongresine mesajı	6	552
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Alman Komünist Partisi Prezidyumuna mesajı	7	674
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Venezuela Komünist Partisi Başkanı Gustav Mahado yoldaşa mesajı	7	675
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Başkanı Horst Schmitt yoldaşa mesajı	7	676
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın SBKP Merkez Komitesine mesajı	7	677

	Sayı	Sayfa
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın XI. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivaline katılan dünya gençliği temsilcilerine mesajı	7	678
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi redaksiyonuna mesajı . .	8	770
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Vene- zuela Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı . .	8	772
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Şili Ko- münist Partisi Merkez Komitesine mesajı	9	865
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın İran Tu- deh Partisi Merkez Komitesine mesajı	9	865
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Alman Komünist Partisi Yönetim Kuruluna mesajı	9	866
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Batı Ber- lin Sosyalist Birlik Partisi Yönetim Kuruluna mesajı . .	9	867
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Norveç Komünist Partisi Genel Başkanı Knutsen yoldaşa mesajı	9	868
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Avus- tralya Sosyalist Partisi 3. Kongresine mesajı	9	868
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Fransız, İtalyan, Portekiz ve İspanya Komünist Partileri Merkez Komitelerine mesajı	10	960
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Peru Ko- münist Partisi Merkez Komitesine mesajı	10	961
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın AKEL MK Genel Sekreteri E. Papaioanneu yoldaşa mesajı . . .	10	962
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Alman Komünist Partisi Başkanı Herbert Mies yoldaşa mesajı	10	963
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın İsrail Ko- münist Partisi Genel Sekreteri Meir Vilner yoldaşa mesajı	10	964
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Yemen Sosyalist Partisi MK Genel Sekreteri Abdel Fattah İsmail yoldaşa mesajı	10	965
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Avusturya Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	11	1062
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı . .	11	1061
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri Alvaro Cunhal yol- daşa mesajı	11	1063

	Sayı	Sayfa
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı . . .	11 . . .	1064
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Hollanda Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	11 . . .	1065
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Macar Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesine mesajı . . .	11 . . .	1066
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Polonya Birleşik İşçi Partisi Merkez Komitesine mesajı	12 . . .	1154
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Küba Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri F. Castro Ruz yoldaşa mesajı	12 . . .	1150
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesine mesajı . . .	12 . . .	1151
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Alman Komünist Partisi Yönetim Kuruluna mesajı	12 . . .	1152
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Yönetim Kuruluna mesajı . .	12 . . .	1153
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın «TKP'nin Sesi» radyosuna son politik gelişmelerle ilgili verdiği demeç	5 . . .	461
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın «Ulusal Demokratik Cephe Sorunu» üzerine «TKP'nin Sesi» radyosunda yaptığı konuşma	6 . . .	554
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Merkez Komitesi Plenumunda okuduğu Politik Büro Raporundan	6 . . .	561
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin 20. yıldönümü nedeniyle düzenlenen tören toplantısında yaptığı konuşma	9 . . .	871
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Başbakan Bülent Ecevit'e açık mektubu	11 . . .	1058
xx: 12–16 Aralık 1978 günleri arasında Sofya'da düzenlenen «Sosyalizmin, komünizmin kuruluşu ve dünya gelişmesi» konulu uluslararası teorik konferansta TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın yaptığı konuşma	12 . . .	1159
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın BKP MK organı «Rabotniçesko delo» gazetesine demeci . . .	12 . . .	1166
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Kahramanmaraş olayları üstüne «TKP'nin Sesi» radyosunun sorusuna verdiği yanıt	12 . . .	1157

	Sayı	Sayfa
xx: ÇKP MK Genel Sekreteri Gustav Husak yoldaşın TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşa mesajı . . .	2 . . .	172
xx: AKEL MK Genel Sekreter Yardımcısı Andreas Fantis yoldaşın TKP Merkez Komitesine mesajı	9 . . .	869
xx: Küba Komünist Partisi Merkez Komitesinin Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	9 . . .	870
xx: AKEL MK Genel Sekreter Yardımcısı Andreas Fantis yoldaşın Ürün Yayınevine gönderdiği dayanışma mesajı	9 . . .	870
xx: Londra AKEL Örgütünün TC Başbakanı Bülent Ecevit'e gönderdiği protesto telgrafı	9 . . .	870
xx: İran Tudeh Partisi MK Birinci Sekreteri İ. Eskandari yoldaşın TKP Merkez Komitesine mesajı	10 . . .	966
xx: Alman Komünist Partisi Genel Başkanı Herbert Mies yoldaşın TKP Merkez Komitesine mesajı	12 . . .	1156
xx: Arap Ülkeleri Komünist ve İşçi Partilerinin Danışma Toplantısına katılan partilerin TKP MK'ne mesajı . . .	12 . . .	1155
xx: Yunanistan Komünist Partisi X. Kongresine katılan TKP temsilcisinin konuşması	5 . . .	464
xx: Karl Marks'ın 160. doğum yıldönümü dolayısıyla DAC'nin Karl Marks kentinde düzenlenen toplantıda TKP MK Politik Büro üyesi A. Saydan yoldaşın TKP delegasyonu adına yaptığı konuşma	5 . . .	467
xx: TKP temsilcisinin 14–16 Haziran 1978'de Ulan-Bator'da düzenlenen «Tarım sorunu ve ulusal kurtuluş devriminin bugünkü aşamasında köylülüğün rolü» konulu uluslararası teorik konferansta yaptığı konuşma	6 . . .	556
xx: Alman Komünist Partisinin Manheim Kongresinde TKP temsilcisinin yaptığı konuşma	10 . . .	967
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın kısa biyografisi	1 . . .	71
	2 . . .	173
	3 . . .	279
	5 . . .	471
A. Saydan: Güçler dengesi ve yeni hükümet	1 . . .	88
A. Saydan: Maden-İş grevi ve sonuçları	2 . . .	182

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanyada'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini ve TKP'nin diğerk yayınlarnını, listesini yayınladığımız kitapçılardan satın alabilirler.

1. «Yeni Çağ» 1,— DM
2. «Atılım» 0,50 DM
3. L. İ. Brejnev, «Lenin'in 100. yıldönümü, SBKP'nin XXIV. Kongresi, SSCB'nin 50. yılı» 5,— DM
4. Nazım Hikmet, Bütün Eserleri (8 cilt) ciddi 7,50 DM
5. Bilimsel komünizm 7,— DM
6. Lenin (biografisi) 5,— DM
7. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin Programı 3,— DM
8. Büyük Oktobr 50 yaşında 3,— DM
9. S. Üstünel, «Savaş Yolu» 10,— DM
10. S. Üstünel, «Günümüzde TKP» 5,— DM
11. S. Üstünel, «Güneşli Dünya» 5,— DM
12. S. Üstünel, «Türkiye Olayları — 1973» 1,— DM
13. A. Soydan, «Sınıf savaşında yeni aşama» 5,— DM
14. A. Soydan, «Alman Demokratik Cumhuriyeti» 3,— DM
15. A. Soydan, «Yedi Sosyalist Ülkede Dün-Bugün-Yarın» , , 3,— DM
16. A. Soydan, «Sovyetler Birliğinde 12 Gün» 2,— DM

Ayrıca dergimize abone olmak ve TKP'nin diğerk yayınlarnını edinmek isteyenler aşağıdaki adrese başvurabilirler:

Yeni Çağ — Stredisko pro rozsirovani tisku
Praha 6
Thakurova 3
Czechoslovakia

«YENİ ÇAĞ» I

OKU

VE

OKUT!

İÇİNDEKİLER

Sayfa

<i>Gus Hall</i>	
Çelişkilerin engembeli yolu	1067
<i>Vaklav Hula</i>	
Ekonomik ilerlemenin güçlü bir etkeni	1078
<i>Emile Habibi, Naim Aşhab</i>	
Orta Doğu'da barışa karşı komplo	1088
<i>Ezekias Papayioannu</i>	
Yakın geçmişin dersleri	1095
<i>Hugo Fazio</i>	
Bunalım içindeki Şili ekonomisi	1100
<i>V. B.:</i>	
Nikaragua halkıyla dayanışma	1108
xx: Tarım sorunu ve gelişmekte olan ülkelerde köylülüğün rolü	1109
xx: Barış ve sosyalizm davasına daha öte hizmet dilekleri	1132

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesinin çağırısı	1143
xx: TKP Merkez Komitesi delegasyonunun 20 Kasım — 30 Kasım arasında Küba'ya yaptığı gezi nedeniyle yayınlanan basın komünikesi	1146
xx: TKP — İKP'nin ortak komünikesi	1149
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Küba Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri Fidel Castro Ruz yoldaşa mesajı	1150
xx: TKM MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesine mesajı	1151
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Alman Komünist Partisi Yönetim Kuruluna mesajı	1152
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Yönetim Kuruluna mesajı	1153
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Polonya Birleşik İşçi Partisi Merkez Komitesine mesajı	1154
xx: Arap Ülkeleri Komünist ve İşçi Partilerinin Danışma Toplantısına katılan partilerin TKP Merkez Komitesine mesajı	1155
xx: Alman Komünist Partisi Genel Başkan Herbert Mies yoldaşın TKP Merkez Komitesine mesajı	1156
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Kahramanmaraş olayları üstüne «TKP'nin Sesi» radyosunun sorusuna verdiği yanıt	1157
xx: 12–16 Aralık 1978 günleri arasında Sofya'da düzenlenen «Sosyalizmin, komünizmin kuruluşu ve dünya gelişmesi» konulu uluslararası teorik konferansta TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın yaptığı konuşma	1159
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın BKP Merkez Komitesi organı «Rabotniçesko delo» gazetesine demeci	1166